

jubileumeditie 2021

Prijs: € 9,95

HiQ Mensa Magazine is een publicatie van Vereniging Mensa Nederland

Mensa
Nederland
The High IQ Society

Voorwoord

Beste lezer,

Voor je ligt een speciale editie van het HiQ Magazine. De aanleiding voor het verschijnen is de 75e verjaardag van Mensa. Opgericht in Engeland als een vereniging waar maar één toelatingseis gesteld werd, namelijk het behalen van een score in de hoogste 2 percentielen op een erkende intelligentietest, is Mensa uitgegroeid tot een wereldwijd netwerk van ongeveer 145 duizend leden. Overal in de wereld, in 54 verschillende landen, zijn nationale Mensa's opgericht. Leden vind je zelfs in meer dan honderd verschillende landen, ook wanneer daar geen nationale Mensa actief is. Alleen het Afrikaanse continent blijft nog achter.

Uiteraard kom je als lid het eerst in aanraking met je eigen nationale Mensa. Vereniging Mensa Nederland is opgericht op 17 augustus 1963. Om de naam Mensa te mogen dragen, moet een vereniging zich conformeren aan de International Constitution en de Bylaws, de internationale statuten en de interne regels. Al deze regels worden door de voorzitters van de verschillende landen afgestemd en onderhouden. Dit zorgt ervoor dat overal in de wereld dezelfde uitgangspunten gehanteerd worden. Als een nieuw land zich wil aansluiten, doorloopt het een heel traject waarbij veel aandacht wordt besteed aan deze uitgangspunten. En eenmaal aangesloten wordt ook regelmatig gecontroleerd of de vereniging in dat land nog aan de eisen voldoet. Dit zorgt ervoor dat je, waar ter wereld je als Mensalid ook komt, altijd aansluiting kunt vinden bij het enorme netwerk van gelijkgestemden dat op deze manier is ontstaan.

Mensaleden delen met elkaar op het eerste gezicht alleen die hoge intelligentiescore. Echter, achter die score gaat nog een heel aantal kenmerken schuil die we ook met elkaar gemeen hebben. Veel leden geven dan ook aan dat ze het gevoel hebben dat Mensa hun tweede familie is. Net als in je gewone familie zitten er ook hier mensen tussen met wie je je meer of minder verbonden voelt, maar het gevoel van herkenning en erbij horen overheerst bij de meesten. Dit zorgt ervoor dat veel Mensaleden geen last hebben van de drempel om op elkaar af te stappen, zoals ze dat buiten Mensa soms wel hebben. Dit zien we binnen Mensa Nederland, maar ook op internationaal niveau.

Het is bijzonder om met Mensaleden uit Europa, Azië, Noord- en Zuid-Amerika en soms ook Afrika aan één tafel te zitten en een gesprek te kunnen voeren alsof je elkaar al heel lang kent. Dat netwerk komt ook goed van pas als je bijvoorbeeld een andere baan zoekt, op zoek bent naar informatie over een onderwerp of als je op reis gaat en naar leuke adressen zoekt.

Kortom: van een klein groepje mensen dat 75 jaar geleden bedacht dat het leuk zou zijn om een clubje op te richten, is Mensa uitgegroeid tot een wereldwijde vereniging die voor veel mensen echt iets toevoegt. Het voor je liggende HiQ Magazine staat vol met mooie verhalen en achtergrondinformatie hierover. Laten we het glas heffen op de respectabele leeftijd van Mensa International en wensen dat er nog vele jaren bij komen.

Christianne Bezembinder-de Wolf

Voorzitter Vereniging Mensa Nederland

INHOUDSOPGAVE

IQ & HOOGBEGAAFDHEID

De geschiedenis van de Mensa-toelatingstest

Yvonne Cramer 12

Lid worden? Doe de thuistest

15

De mogelijkheid om iets te veranderen begint bij jezelf.
Noks Nauta over haar pionierswerk op het gebied van
hoogbegaafde volwassenen

Thessa van Aerde 18

Hoogbegaafd? Of een hoog IQ?
Een verkenning van definities

DickJan Braggaar 32

Mensa: een handige vergaarbak van proefpersonen

Elise Hofhuis 46

Verder lezen over hoogbegaafdheid?
Deze Mensaleden schreven hun eigen boek

Marion de Groot 70

HISTORIE

75 jaar Mensa in vogelvlucht

Maaïke Tol 6

Beroemde Mensaleden

Edu Braat 10

Mensa in de media

Edu Braat 10

De ontwikkeling van het Mensalogo

Edu Braat 35

Het imago van zeer intelligenten in de media

Edu Braat 54

VERENIGING MENSA

Voorwoord van de voorzitter

C. Bezembinder 3

Kroonjuwelen: Mensaleden uit bouwjaar 1946

Maaïke Tol 16

Dubbelinterviews

Samen in de prijzen gevallen: Harro & Esther

F. Suzanne Scholten 21

Een grenenhouten stel: Esperanza & Henkhenk

22

Iedere dag een beetje Mensa: Marlous & Rudy

24

Samen knuffelen op de bank: Marja & Ronald

26

Twee einzelgängers samen op zoek: Jeroen & Ton

28

30

Mensalid van 8 tot 88

Zyg Murach 57

Geen Mensa zonder vrijwilligers

Thessa van Aerde 60

Zo ziet de toekomst eruit volgens mensaleden

F. Suzanne Scholten & Maaïke Tol 72

MENSA INTERNATIONAAL

Op reis met je vereniging

Internationale avonturen

Een Europees evenement organiseren, kan ik dat wel?

EMAG: je moet het meegemaakt hebben

Andere landen, universele ervaringen

Vrijwilligerswerk over de grens

Interview met Roeland van Zeijst

Interview met Henkhenk Broekhuizen

Interview met Willem Bouwens

Edu Braat 36

Ria van der Velde 38

Bas Warmenhoven
& Kees Koenen 40

Noks Nauta 42

Henkhenk Broekhuizen 62
63
64

MEER INITIATIEVEN

Mensa en Mensa Fonds: zo moeder, zo dochter

Slimmer!Quiz: de leukste quiz voor slimme kids

Wat Mensa doet voor kinderen

De MensAcademie

Frisdenkers

Brenda Dekkers 44

Esther van den Enden
& Charlotte Hoyng 49

Valérie Clabbers-Reiter 52

Tania Manushevich Viaux
& Jos de Krieger 66

Ria van der Velde 68

75 JAAR MENSA IN VOGELVLUCHT

Het is 1945, enkele dagen na het einde van de Tweede Wereldoorlog, en Britse rechtenstudent Lancelot Lionel Ware is op weg naar zijn huis in Godalming, Surrey voor een welverdiende vakantie. De 30-jarige Oxford-student heeft al een bachelor in wiskunde en een doctoraat in scheikunde onder zijn riem, en werkte tijdens de Tweede Wereldoorlog als onderzoeker naar biochemische wapens in Porton Down. Afkomstig uit een van de bovenste klassen van Engeland, neemt de welgestelde jongeman plaats in de eerste klas. Het valt de reiziger tegenover hem op dat Ware een editie van Hansard heeft opengeslagen, een gebundelde verslaggeving van het Britse Parlement. door Maaike Tol

L. Ware

"Jongeman," vraagt hij. "Is dat Hansard wat je daar leest?"

"Dat lijkt me duidelijk," antwoordt Ware droogjes. "Dat zie je aan de titel op de kaft."

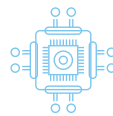
R. Berrill

Het is een stroef begin, maar de reiziger houdt vol. Zijn naam is Roland Fabien Berrill, een 48-jarige advocaat uit Australië. De kleurrijk geklede man toont buitengewone interesse in de universiteit waaraan Ware op dat moment studeert, en onthult dat de school hem ooit afwees. Het brengt het tweetal op het onderwerp van intelligentie en hoe je dat eigenlijk kunt meten. Berrill brengt frenologie ter sprake, het inmiddels achterhaalde concept dat je uit de vorm van iemands schedel kunt afleiden wat zijn sterke en zwakke punten zijn. Het thema blijkt ook een stokpaardje te zijn van Ware, hoewel zijn benadering een tikkeltje wetenschappelijker is. Tijdens zijn onderzoek aan het National Institute of Medical Research was hij geïnteresseerd geraakt in intelligentietesten. Hij biedt Berrill aan om er eentje bij hem af te nemen. Als de trein zijn bestemming nadert, wisselen de mannen kaartjes uit en spreken ze af om contact te houden.

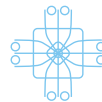

Op 11 maart 1946 zien de twee elkaar weer en zoals afgesproken legt Berrill de Cattell III A Test af. In *Het MensaQuotiënt* beschrijft Karina Meerman het moment waarop Berrill tot zijn verrassing hoort dat hij in de top 1 procent scoort en in tranen uitbarst met de woorden: "Dit is de eerste keer dat iemand mij een compliment geeft over mijn vermogens." Aangespoord door dit uitzonderlijke resultaat bespreken de mannen een recente radio-uitzending van de BBC, waarin psycholoog Sir Cyril Burt het idee opperde van een denktank van zeer intelligente mensen. Volgens Sir Cyril zou deze kleine groep de Britse overheid kunnen adviseren

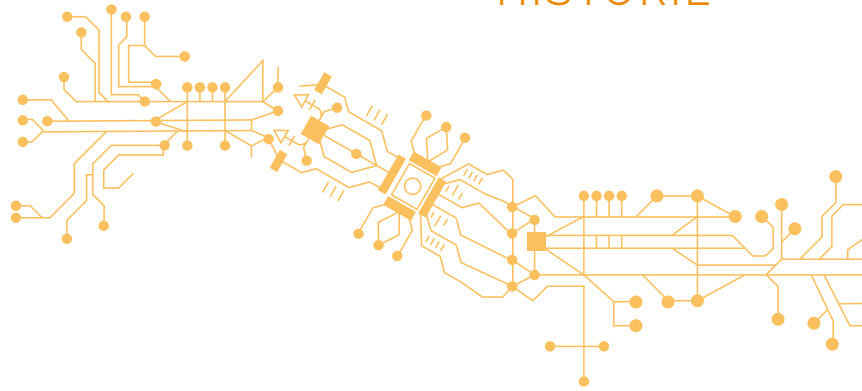
over de juiste aanpak van de naoorlogse problemen waar het land op dat moment mee worstelt. Berrill en Ware besluiten om een High IQ Club op te richten en beginnen met hun voorbereidingen.

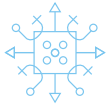
Diezelfde zomer onderwerpt het tweetal diverse vrienden en familieleden aan de Cattell-test. De toelatingseis leggen ze op een IQ-score van 155, wat neerkomt op de bovenste 1 procent, oftewel het 99ste percentiel. Later wordt dit bijgesteld naar de bovenste 2 procent. Naast Ware en Berrill voegen ook Ware's jongere zus Elaine, haar vriendin Dorothy Gee, en kennissen Jaques Schupbach en Yorke Crompton zich bij de club. Op 1 oktober 1946 print Berrill de eerste wervingsfolders en de officiële oprichting van hun club is daarmee een feit.

Over de naam van hun nieuwe vereniging zijn de leden het niet direct eens. Hun eerste ingeving, de High IQ Club, vinden ze bij nader inzien te veel voor de hand liggen. Hun volgende keuze valt op het Latijnse woord 'mens', wat zich laat vertalen naar 'geest' en ook doet denken aan 'mensis', wat 'maand' betekent. Dat sluit goed aan bij hun idee van een maandelijkse bijeenkomst van intelligente geesten. Perfect dus, ware het niet dat er al een pikant mannenblad in omloop is met de naam *Men Only*. Ware maakt

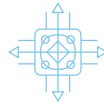
zich zorgen over mogelijke verwarring tussen de namen, en daarna landt Berrill op 'mensa', het Latijnse woord voor 'tafel', wat verwijst naar de Orde van de Ronde Tafel van Koning Arthur waaraan iedereen als gelijke zit.

Waar dat idee van gelijkwaardigheid nog altijd een belangrijk onderdeel is van de huidige vereniging Mensa, bestaat er twijfel of dat ook de oorspronkelijke insteek was van Berrill en Ware. Zo kwam hun grote inspiratiebron Sir Cyril Burt later onder vuur te liggen vanwege zijn bewering dat armoede het gevolg was van de intellectuele minderwaardigheid van de arbeidersklasse. Ook maakte Berrill in het bijzonder geen geheim van zijn teleurstelling over het feit dat de tijden van adel voorbij leken te zijn. En hoewel hun enige toelatingseis voor Mensa een IQ-score in de bovenste 1 procent was, verwachtten beide heren dat hun ledenbestand vooral uit de hogere klasse zou bestaan. Tot hun verbazing kwamen geïnteresseerden zich echter melden vanuit alle lagen van de samenleving, met vaak als enige gemene deler hun hoge intelligentie.

Toch blijft Berrill er lange tijd aan vasthouden, onder meer door Mensa uit te roepen tot de 'aristocratie van het intellect'. Om die stelling kracht bij te zetten besluit hij dat zijn club een boegbeeld nodig heeft. Daarom kroont hij Dorothy Gee tot Mensakoningin, die bij officiële vergaderingen plaatsneemt op een troon bekleed met zebravel. Natuurlijk hebben Ghee en haar latere opvolger Vera Davies geen echte regerende machten binnen de organisatie – die rol wijst secretaris Berrill toe aan zichzelf. De koninklijke traditie is dan ook van korte duur.

In 1947 groeit Mensa tot dertig leden die regelmatig in Londen samenkomen voor vergaderingen en etentjes. Ook het tijdschrift *Mensa Quarterly* ziet dat jaar voor het eerst het levenslicht. Kort daarna neemt Berrill het initiatief voor een jaarlijkse bijeenkomst en op 6 november 1948 is het allereerste Mensaweekend een feit. Het is een onverwacht groot succes en het jaar erop groeit het aantal deelnemers naar zestig leden die bruisen van enthousiasme.

Maar in die periode begint het ook te rommelen binnen de vereniging. De inmiddels afgestudeerde Lancelot Ware wijdt zich steeds meer aan zijn bloeiende carrière als advocaat, en raakt gaandeweg minder geïnteresseerd in Mensa. Bovendien is er van zijn oorspronkelijke droom – een briljante denktank die de overheid bijstaat met raad en advies – weinig meer over. Begin jaren '50 besluit Ware dan ook om Mensa te verlaten. Daarmee laat hij Berrill aan het roer, die dankzij zijn excentrieke en eigengereide gedrag aan het dalen is in populariteit. Ook financiert de vermogende Australiër de vereniging nog steeds uit eigen zak, wat het beeld van Berrill als alleenheerser alleen maar verder versterkt.

Bij het jaarlijkse Mensaweekend in 1951 barst de bom, en een groep leden onder leiding van Dr. Cyril Eastwood probeert Berrill af te zetten. De coup mislukt, maar laat diepe sporen na bij Berrill. Hoewel hij eigenhandig al vierhonderd leden heeft binnengehaald merkt hij dat het hem niet lukt om ze bij elkaar te houden. In *Mensa: The Society for the Highly Intelligent* schrijft Victor Serebriakoff dat Berrill tenslotte in januari van 1952 zijn rol als secretaris overdraagt aan Joseph Wilson met de woorden: "Hoewel ik het probleem van uitbreiding wel onder de knie heb gekregen, hoe langzaam onze uitbreiding ook was, sta ik wat betreft het probleem van onze samenhang na vijf jaar aan experimenteren nog steeds voor een raadsel, en daarom heb ik besloten om het probleem over te dragen aan een andere geest." En met die woorden stapt ook Berrill uit Mensa.

Het is zijn hoop dat een ander met een frisse blik de vereniging nieuw leven kan inblazen, maar het tegenovergestelde gebeurt. Na het vertrek van hun bevo-

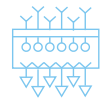
>>

gen leider begint Mensa in rap tempo uit elkaar te vallen. Wanneer er in 1953 nog maar vier leden aanschuiven bij het maandelijkse Mensadiner houdt ook secretaris Wilson het voor gezien. "Laten we eerlijk zijn," roept hij uit. "Dit is geen vereniging meer, dit is een groepje mensen dat graag samen dineert." Dat is wanneer zijn tafelgenoot Victor Serebriakoff besluit het stokje over te nemen.

V. Serebriakoff

Serebriakoff was geboren in het straatarme Oost-Londen in een arbeidersgezin met een Russische vader en Britse moeder. Na diverse baantjes, voornamelijk in handenarbeid, ontdekte hij pas bij zijn keuring voor militaire dienst dat hij een IQ-score had van 161 – de hoogst mogelijke score. Tijdens de Tweede Wereldoorlog leidde hij rekruten op, om na zijn afzwaaien aan de slag te gaan in een houtzagerij. Op aandringen van zijn vrouw Winifred Rouse, die al lid was van Mensa, werd ook Serebriakoff in 1950 op 38-jarige leeftijd lid van de vereniging. Hij had daarmee de mooie beginjaren van Mensa nog meegemaakt en geloofde nog steeds in de toekomst van de vereniging. De geboren Londenaar neemt daarom de rol van secretaris op zich en gooit het roer drastisch om.

Om te beginnen laat Serebriakoff onmiddellijk alle elitaire pretenties varen, evenals de ambitie om met de overheid in zee te gaan. In plaats daarvan profileert hij Mensa als sociale ontmoetingsplek geleid door een nadrukkelijk onpartijdig bestuur. Zo schrijft Serebriakoff de gouden regel: "Leden en groepen binnen Mensa hebben standpunten, maar Mensa zelf heeft er geen." Kortom: de vereniging zelf is altijd onpartijdig, onbevooroordeeld, en volledig apolitiek. Met deze boodschap zet hij Mensa opnieuw in de markt. Zo maakt hij folders, plaatst hij advertenties in de krant, verschijnt hij op televisie en nodigt hij geïnteresseerden uit om hun IQ te komen testen. Zijn strategie werkt en de nieuwe leden beginnen weer binnen te stromen.

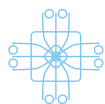

Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst in 1956 besluit Mensa om ook niet-Britse leden toe te laten tot de vereniging. De eerste Amerikaanse Mensaleden melden zich, en in 1960 vliegt Serebriakoff naar de Verenigde Staten waar hij samen met Peter Sturgeon de eerste buitenlandse tak van Mensa opricht. Kort daarop brengt hij een bezoek aan Nederland, waar hij mr. Sam l'Honoré

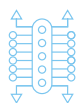
Naber tegen het lijf loopt. Deze kapitein-luitenant ter zee en geboren Zierikzeeër heeft een roerig verleden. Zo zat hij tijdens de Tweede Wereldoorlog vast in een krijgsgevangenkamp in Polen, waaruit hij meerdere malen wist te ontsnappen voor hij weer opgepakt werd. Na zijn vrijlating volgde hij een studie rechten en schreef hij voor diverse tijdschriften en dagbladen. Hij is al een tijdje met pensioen wanneer hij Serebriakoff ontmoet, en klaar voor een nieuw avontuur. Daarom richt hij in 1963 Mensa Nederland op. Later volgt een hoop onrust als blijkt dat l'Honoré Naber de vereniging onder zijn eigen naam heeft laten registreren, en ook de ledencontributie niet afdraagt aan de internationale organisatie. Daarom splitst een groep leden zich in 1967 af. Met toestemming van het internationale bestuur richten zij het huidige Vereniging Mensa Nederland op, die met terugwerkende kracht 1963 aanneemt als oprichtingsjaar.

Kort daarop volgen ook België, Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk en Australië. De vereniging groeit naar duizenden leden wereldwijd en dat vraagt om een internationale organisatie. Daarom worden in 1964 verkiezingen uitgeschreven voor het allereerste bestuur van Mensa International. Serebriakoff en zijn vriend Wilson winnen met een grote voor-sprong, en coördineren vanuit hun nieuwe rol de verschillende nationale Mensa's. Datzelfde jaar zien ook de eerste officiële statuten van Mensa International het levenslicht. En hoewel er decennia erna nog flink aan wordt geschaafd, zijn de hoofddoelen nog altijd nagenoeg hetzelfde: bijdragen aan sociaal-wetenschappelijk onderzoek, menselijke intelligentie herkennen en ondersteunen, en de leden kansen bieden voor onderlinge sociale contacten.

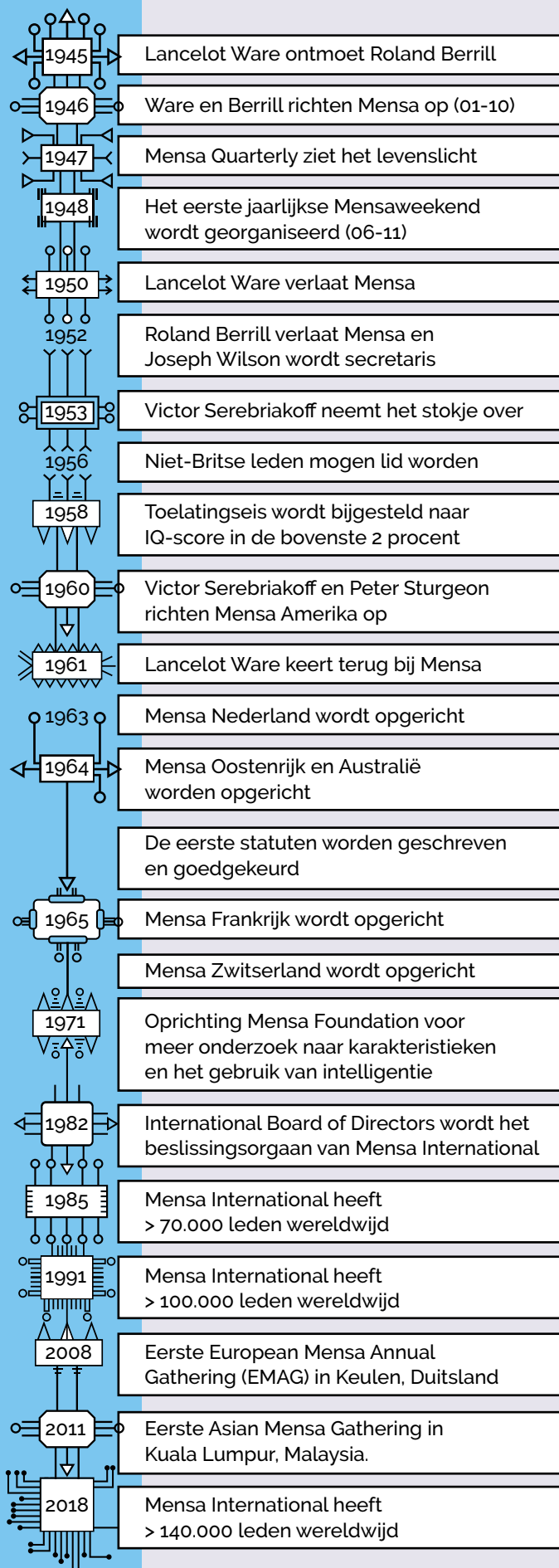

In de jaren die volgen breidt de vereniging zich uit naar tientallen landen wereldwijd. Met korte tussenpozen blijft Serebriakoff de internationale president van Mensa tot aan zijn dood op 1 januari 2000. Kort voor het overlijden van zijn medeoprichter Berrill in 1962 besluit Ware zich toch weer bij Mensa te voegen. Hij speelt een actieve rol binnen de vereniging en helpt de Britse tak verder te groeien in ledenaantal. Na een glansrijke juridische carrière die zich specialiseert in intellectueel eigendom gaat hij in 1985 met pensioen. In 1999 wordt hij benoemd tot president van Mensa's stichting voor hoogbegaafde kinderen, een eervolle titel die hij slechts een jaar draagt tot zijn overlijden op 15 augustus 2000. De andere Mensatitel die hij en Roland Berrill achterlaten is nog steeds vereeuwigd op een gedenkplaat buiten hun oude vertrekken in Oxford: 'fons et origo', oftewel bron en oorsprong.

Natuurlijk gebeurde er nog veel meer in de afgelopen 75 jaar. Wil je daarover verder lezen? Dit artikel maakt dankbaar gebruik van het uitgebreide onderzoek naar de geschiedenis van Mensa door Karina Meerman in *Het MensaQuotiënt*, en het werk van Victor Serebriakoff in *Mensa: The Society for the Highly Intelligent*.

Maaiké Tol (NL8158) werkt in het dagelijks leven als copywriter, filmrecensent, en actrice. In haar vrije tijd houdt ze zich graag bezig met hardlopen, lezen, tekenen, het bespelen van haar instrumenten en het leren van nieuwe talen.

MENSA in de media

door Edu Braat

In de loop der jaren is er heel wat geschreven over Mensa en haar superslimme leden. Iedere paar jaar ontdekt een nieuwe generatie journalisten het onderwerp opnieuw, wat leidt tot een publiciteitsgolfje. Vooral de thuistest scoort goed. Veel lezers denken bij het lezen van zulke artikelen: blij dat ik niet zo ben. Maar soms ook: dat is misschien wel wat voor mij. Dat laatste levert dan ook een gestage stroom reacties en nieuwe leden op.

In de jaren zestig en zeventig plaatste de redactie van het tijdschrift *Reader's Digest/Het Beste* regelmatig een thuistest in het blad. Vanaf de jaren tachtig zette de vereniging in navolging van de Britse Mensa ook kleine advertenties in grote kranten, wat eveneens goed werkte. Zo werden we steeds vaker door de media benaderd voor interviews, ook op de radio en tv. In de jaren negentig was Mensa een tijdlang geabonneerd op een knipseldienst waarmee we goed konden volgen wat er over ons werd geschreven. Een overijverige penningmeester maakte daar destijds een einde aan, maar gelukkig gaan we als vereniging met onze tijd mee. Een Google Alert is tegenwoordig zo ingesteld!

BEROEMDE MENSALIEDEN

door Edu Braat

Een oude wijsheid waarschuwt: kijk uit wat je wenst, wie weet krijg je het. Deze serie miniportretjes van beroemde Mensalieden illustreert dat. Zowel dat het bepaald niet vanzelf gaat en ten koste van veel, als dat succes een onbetrouwbare metgezel is. Het kan verkeren. Erkenning dat jouw idee, dienst of product beter is, is bepaald niet vanzelfsprekend, reality sucks en Murphy gooit vaak roet in je eten. En als het je uiteindelijk na veel vallen en opstaan, onbegrip, tegenwerking, conflicten en jaloezie toch lukt, is het de vraag of het eindresultaat al die ellende waard was. Niettemin, als je ergens echt talent, passie en er veel voor over hebt, kun je een eind komen.

En de oude, wijze Chinezen en de Stoïcijnen hebben een prima advies: probeer onderweg vooral te genieten van je ontdekkingsreis want of je je einddoel bereikt is onzeker en hangt af van veel dingen waar je geen controle over hebt. En de beste zijn? Ach, it's lonely at the top. Gelukkig begrijpen heel wat zeer intelligenten dat intuïtief en gaan voor haalbare doelen.

Dus trek je lekker niks aan van de druk van je omgeving die forse prestaties van je verwacht of van je eigen gevoel dat je beter zou moeten kunnen omdat je toevallig hoogbegaafd bent. Relax, doe kalm aan en geniet van wat dat beetje extra je brengt. Lees deze miniportretjes, spiegel je eraan en ga voor 'goed genoeg'. Veel leesplezier!

N.B. Wie meer wil weten, verwijz ik naar de lemma's op Wikipedia, waar ik de meeste informatie vandaan haalde, *Het MensaQuotiënt* van Anne Hofstede en Karina Meerman, en de boeken van Victor Serebriakoff, *A Mensa Analysis & History* (1964) en *Mensa, The Society for the Highly Intelligent* (1985).

Jean Marie Auel (1936-heden)

AUTEUR

De Amerikaanse Auel trouwde op haar 18e, kreeg vijf kinderen, ging weer studeren, werd als studente lid van Mensa, rondde op haar 40e haar Master of Business Administration af en ging toen heel wat anders doen. Na een paar jaar grondig onderzoek schreef ze in 1980 haar eerste boek, getiteld *De stam van de holenbeer*. Dit werd het eerste deel van haar historische fantasyserie *De Aardkinderen* die zich in het Europa van 40.000 jaar geleden afspeelt. Haar debuut werd meteen een wereldwijd succes en later ook verfilmd. In 1990 werd Auel benoemd tot erevicepresident van Mensa. Het zesde en laatste deel van haar boekenserie verscheen in 2011.

Leslie Charteris (1907-1993)

AUTEUR

Charteris werd geboren als Leslie Charles Bowyer-Yin. De zoon van een Britse moeder en Chinese vader was een van de eerste leden van Mensa en is later bekend geworden als de schrijver van meer dan honderd boeken over het personage Simon Templar. Vanwege zijn initialen werd Templar al snel *The Saint* genoemd, een gentleman-boef die als een soort Robin Hood alleen van andere boeven stal en iedereen te slim af was. De boeken (vanaf 1928) verkochten goed (in Nederland verschenen ze vanaf eind jaren vijftig in de populaire pocketreeks *Zwarte Beertjes*) en sommigen werden ook verfilmd.

Maar Charteris' werk kreeg pas echt bekendheid toen het Britse tv-bedrijf ITC in 1962 een razend succesvolle tv-serie maakte met Roger Moore in de hoofdrol. Het simpel getekende Saint-symbool, een mannetje met aureool, werd daardoor wereldberoemd.

DE GESCHIEDENIS VAN DE MENSA-TOELATINGSTEST

'Het lidmaatschap staat open voor iedereen die qua algemene intelligentie behoort tot de hoogste 2 procent van de bevolking'

Het lijkt zo simpel: de slimste 2 procent van de bevolking mag lid worden van Mensa. Maar hoe bepaal je wie dat zijn? 'Bewijzen' dat je slim genoeg bent kan op meerdere manieren: individueel bij een psycholoog een intelligentietest afleggen, of de Mensa-toelatingstest doen. Voor beiden geldt dat een score in de bovenste 2 procent toegang geeft tot het lidmaatschap. Afhankelijk van de IQ-schaal die bij een test gebruikt wordt, komt dat overeen met een IQ van 131, maar soms ook 133 of 150. Door Yvonne Cramer

Om te bepalen of iemand bij die bovenste 2 procent behoort moet een intelligentietest aan drie eigenschappen voldoen. Ten eerste moet de test betrouwbaar zijn: bij herhaalde afname zou er (ongeveer) dezelfde score uit moeten komen. Ten tweede moet de test valide zijn: als ik de lengte van je voeten in centimeters meet en zeg dat ik je intelligentie heb gemeten dan zal deze meting zeker betrouwbaar, maar niet heel valide zijn. Er is dan namelijk heel betrouwbaar de verkeerde eigenschap gemeten. Tot slot moet bekend zijn welke ruwe score overeenkomt met een score bij de bovenste 2 procent. Moet een volwassene daarvoor bijvoorbeeld 15 of misschien wel 35 opgaven goed op weten te lossen? Die bovenste 2 procent is namelijk relatief in verhouding tot iets, in dit geval gaat dat om leeftijdsgenoten binnen de Nederlandse bevolking. Om dit probleem op te lossen is dan ook een goede normering nodig, waarbij de makers van de test bekijken hoeveel opgaven de personen in de referentiegroep goed beantwoorden. En omdat het natuurlijk onmogelijk is om alle Nederlanders te testen, trekken ze daarbij een steekproef waarbij ze zoveel mogelijk rekening houden met allerlei achtergrondkenmerken zoals leeftijd, geslacht, en woonplaats. Als iemand dan evenveel of meer opgaven oplost dan 98 procent van de personen in de referentiegroep, kunnen we pas zeggen dat iemand bij de bovenste 2 procent scoort.

Kortom: een geschikte Mensa-toelatingstest zoeken is geen gemakkelijke opgave. Vind maar eens een intelligentietest die betrouwbaar, valide en goed genormeerd is, die ook nog eens groepsgewijs af te nemen is! Vooral het normeren van een intelligentietest is erg duur. Voor elk land waarin Mensa actief is moeten honderden (soms zelfs duizenden) proefpersonen worden getest. Daarom is een klein land als Nederland veel minder interessant

voor testuitgevers; het normeren van een test is even duur als in een groter land terwijl er in ons kleine landje veel minder gebruikers zullen zijn. Omdat het zo lastig is om een geschikte test te vinden, is de Mensa-toelatingstest in de loop van de geschiedenis dan ook vaak gewisseld.

Eind vorige eeuw gebruikten we de Raven's Advanced Progressive Matrices (RAPM): 36 figuurlijke puzzels die veelal internationaal werden gebruikt om de intelligentie van bovengemiddelde volwassenen in kaart te brengen. Hoewel de meeste psychologen

de RAPM als redelijk betrouwbaar, valide en relatief cultuurvrij zien, zijn er geen Nederlandse normen beschikbaar. Het is dus niet goed mogelijk om te bepalen of een score wel tot de hoogste 2 procent van de Nederlandse bevolking behoort. Ook zijn zowel de opgaven als de antwoorden van de RAPM inmiddels uitgelekt. Een simpele zoekopdracht binnen Google Afbeeldingen met de sleutelwoorden 'raven apm' geeft meteen een goed overzicht van de opgaven.

Daarom ging de Mensa-toelatingstest in de eerste jaren van deze eeuw over op een combinatie van drie testen: de Cattell, de Numerieke Aanleg Test (NAT) en de Verbale

Aanleg Test (VAT). Een aspirant-lid hoefde alleen hoog genoeg te scoren op één van de drie testen om lid te mogen worden van Mensa. De Cattell is een relatief taal- en cultuurvrije intelligentietest die bestaat uit een soort figuurlijke puzzels - talige opgaven over woordenschat komen er bijvoorbeeld niet in voor. Helaas is ook voor deze test geen Nederlandse normering beschikbaar, waardoor niet goed duidelijk is hoeveel opgaven iemand moet kunnen oplossen om in de bovenste 2 procent van Nederland te scoren.

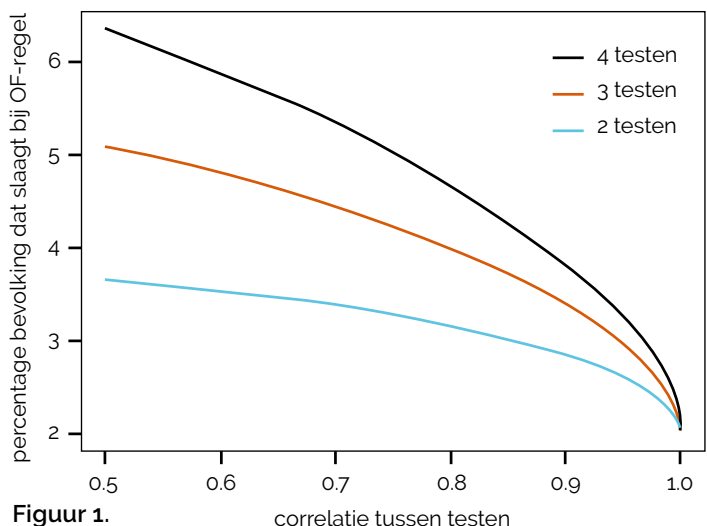

De NAT en de VAT zijn daarentegen wel Nederlandse testen die zijn ontwikkeld in de jaren zeventig. Ze zijn allebei onderdeel van de Drenth Testserie Hoger Niveau. Zoals de naam al aangeeft, is ook deze testserie bedoeld voor bovengemiddeld intelligente volwassenen. De NAT toetst het cijfermatig inzicht door middel van rekenopgaven en cijferreeksen (je kent ze wel, welk cijfer volgt in de volgende reeks: 4, 5, 7, 10...). De VAT meet de verbale vaardigheid door middel van analogieën (arm staat tot hand als been staat tot...) en opgaven die gaan over woordenschat. Maar de normering van de NAT en VAT is afgesteld op de scores van kandidaten die tijdens hun sollicitatieproces een beoordelingstest afleggen bij werving- en selectiebureaus. En omdat dat soort beoordelingen vooral worden ingezet bij hogere functies, weten we niet of de vergelijkingsgroep wel een goede afspiegeling was van de totale Nederlandse bevolking.

Nu lijkt het op het eerste gezicht een goed idee om drie verschillende testen te gebruiken, waarbij een score binnen de bovenste 2 procent op één van de testen voldoende is om te 'slagen'. Verschillende mensen hebben immers allemaal zo hun sterke en zwakke

kanten en soms lukt een bepaalde test door omstandigheden niet zo goed. Het probleem is echter dat méér dan 2 procent van de bevolking op één of meer van de testen een score zal behalen die hoog genoeg is. Dit komt omdat de drie testen allemaal net een ander deelgebied van de intelligentie meten en de scores dus niet perfect met elkaar samenhangen (correleren). Dit probleem wordt groter naarmate we meer verschillende testen gebruiken en de samenhang tussen de testen lager is. Figuur 1 laat het percentage van de bevolking zien dat slaagt als een score in de bovenste 2 procent op slechts één van de testen voldoende is om lid te mogen worden van Mensa. Dat percentage is afhankelijk van de samenhang (correlatie) tussen de testen.

Zo lees je de grafiek: alleen als de testen perfect met elkaar correleren (een correlatie van 1) is het percentage van de bevolking dat slaagt precies 2 procent. Helaas correleren de meeste intelligentietesten niet perfect met elkaar. Meestal ligt de correlatie zo rond

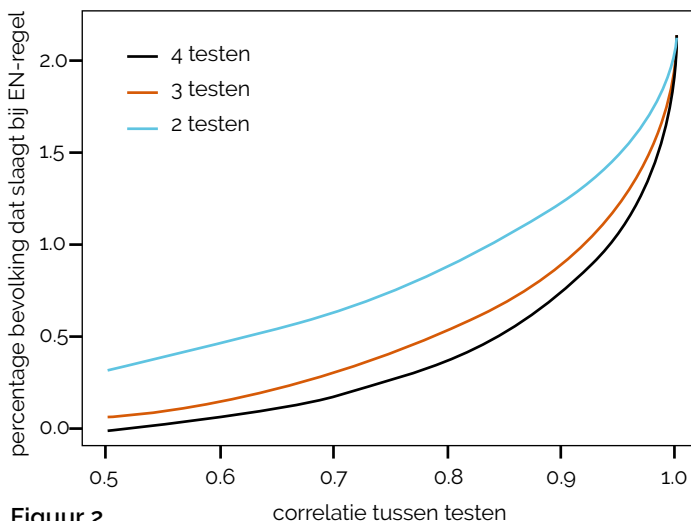

Figuur 1.

de 0.8, maar soms ook lager. Dat betekent dat meer dan 3 procent van de bevolking zal slagen als we twee testen gebruiken. Als we drie testen gebruiken, stijgt dit naar 4 procent en bij vier testen zal bijna 5 procent van de bevolking slagen.

Hoe moeten we dan omgaan met de scores op meerdere testen? Een alternatief hiervoor is de EN-regel: een aspirant-lid slaagt alleen als hij op alle testen een score binnen de bovenste 2 procent haalt. Ook dit is echter niet ideaal. Want veel minder dan 2 procent van de bevolking zal op alle testen zo'n hoge score halen. In figuur 2 is te zien welk percentage van de bevolking zal slagen als er op ieder van de twee, drie, of vier gebruikte testen een score binnen de bovenste 2 procent moet worden behaald.

Figuur 2.

Zoals te zien is in figuur 2 zal alleen bij een perfecte correlatie van 1 de gewenste 2 procent van de bevolking slagen. Bij een correlatie tussen de testen van 0.8 zal minder dan 1 procent procent slagen als er twee testen worden gebruikt. Dit percentage daalt naar slechts 0,5 procent als er drie testen worden gebruikt, en nóg minder als er vier testen worden gebruikt. Een beter alternatief zou daarom zijn om naar het gemiddelde van de scores op de verschillende testen te kijken.

+ * * * X : □ ○ √ | 7 <

Na enkele jaren is de VAT uit de Mensa-toelatingstest verwijderd. Nog weer enkele jaren later viel de NAT ook af, waardoor alleen de Cattell overbleef. Omdat inmiddels duidelijk werd dat de normering van de Cattell echt te wensen overliet, heeft Mensa vervolgens korte tijd met de Figure Reasoning Test (FRT) gewerkt. De FRT is een niet-verbale intelligentietest uit 2004 die bestaat

uit 45 puzzels. Helaas is ook voor deze test geen Nederlandse normering beschikbaar. Wel is er een Duitse normering, waarbij je zou kunnen verwachten dat deze niet veel zal afwijken van de Nederlandse bevolking omdat taal geen rol speelt in de test. Binnen de vereniging ontstond echter veel kritiek op het gebruik van de FRT. Met name nationale Mensa's in landen waar de cultuur veel prestatiegerichter is, klaagden over de hoge scoringspercentages met deze test.

Figure Reasoning Test (FRT, John C Daniels, 1962, 1981)

Tenslotte zijn we in 2015 overgestapt op onze [huidige toelatingstest](#): een moderne testserie die bestaat uit veel verschillende onderdelen die middels de computer wordt afgenomen. De afname neemt bijna drie uur in beslag. Bij het bepalen van de Nederlandse normering zijn bovendien alle onderdelen van de test tegelijkertijd afgenomen, waardoor er slechts één totaalscore uit de testbatterij komt in plaats van meerdere afzonderlijke scores. Hierdoor is meteen duidelijk wie wel, en wie helaas toch niet lid mag worden van Mensa.

Als hoogbegaafde weet Yvonne Cramer (NL6897) als geen ander hoe belangrijk het is om hoogbegaafde kinderen vroeg te signaleren. Na haar studie wiskunde en informatica ontwikkelde ze daarom bij SCALIQ de KIQT+, een intelligentietest speciaal voor (vermoedelijk) (hoog)begaafde kinderen. Daarnaast is Yvonne lid van Mensa en de Triple Nine Society.

DOE DE THUISTEST

Nog geen lid maar inmiddels wel nieuwsgierig geworden? *Doe dan de thuistest!* Deze test geeft je een schatting van de score die je op de Mensa-toelatingstest zou kunnen behalen. Zet de timer op 20 minuten en daag jezelf uit!

SET 1 | Vragen 1-4

Kies uit de vier mogelijkheden van rechts het element dat in elke analogie ontbreekt:

1. staat tot als staat tot
2. staat tot als staat tot
3. staat tot als staat tot
4. staat tot als staat tot

SET 2 | Vragen 5-8

Kies uit de vijf mogelijkheden van rechts twee elementen die in iedere analogie ontbreken:

5. staat tot als staat tot
6. staat tot als staat tot
7. staat tot als staat tot
8. staat tot als staat tot

SET 3 | Vragen 9-15

Vul in de onderstaande verzameling hokjes telkens het element in dat in iedere verzameling ontbreekt:

- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.

SET 4 | Vragen 16-23

Vul iedere reeks aan met het element dat de reeks logisch vervolgt:

16. A, D, G, J, ...
17. 1, 3, 6, 10, ...
18. 1, 1, 2, 3, 5, ...
19. 21, 20, 18, 15, 11, ...
20. 8, 6, 7, 5, 6, 4, ...
21. 65536, 256, 16, ...
22. 1, 0, -1, 0, ...
23. 3968, 63, 8, 3, ...

SET 5 | Vragen 24-33

Kies in de vier kolommen van rechts het element (A, B, C of D) dat de reeks logisch vervolgt:

- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.

Benieuwd hoe je het ervan afgebracht hebt? Vul je antwoorden in op mensa.nl/start-de-thuistest en bekijk direct je resultaten! Let op: de thuistest geldt niet als onze officiële toelatingstest. Wil je de échte, geijkte Mensa-toelatingstest boeken? Dat kan via mensa.nl/toelatingstest-boeken!

Niet alleen Mensa viert dit jaar haar 75ste verjaardag: ook deze leden werden geboren in 1946. Ter ere van hun kroonjuwelen jubileum staan ze stil bij hun meest gedenkwaardige ervaringen bij Mensa en de impact die hun hoogbegaafdheid heeft gemaakt op hun leven. door Maaïke Tol

KROONJUWEL

HAN BROUWER-KEIJ
NL0472

Lid sinds 01-02-1985

"Op de lagere school presteerde ik meestal heel slecht en pas op de derde vervolgopleiding werden m'n prestaties beter. Het weten dat ik hoogbegaafd ben, betekende voor mij dat ik dus blijkbaar meer kon en wist dan ik altijd dacht. Bij Mensa leerde ik veel mensen kennen en met een aantal werd ik vrienden. Met sommige ben ik ook op vakantie geweest. Maar het absolute kroonjuweel was m'n ontmoeting met medelid Fennegien Keij in 1999. Twee jaar later zijn we getrouwd."

ELLY WILLEBRANDS
NL0342

Lid sinds 01-07-1977

"Mensa is voor mij toch een vaste bodem, ondanks dat ik me op de achtergrond hou wat het verenigingsleven betreft. De inhoud van HiQ is een feest der herkenning en interessant leesvoer. Zo fijn dat ik niet de enige ben die zich anders voelt en anders is, maar daarom niet minder. Mensa geeft mij houvast, herkenning en hoop. Hoop nu en in de toekomst. Het is goed dat er al veel meer bekendheid en acceptatie is wat hoogbegaafdheid betreft. Mensa geeft steeds meer bekendheid en openbaarheid aan het bestaan van deze groep mensen."

ELWIN ALBERT
NL0856

Lid sinds 01-01-1989

"Toen ik lid kon worden van Mensa werd mij veel duidelijk. Bijvoorbeeld waarom ik destijds onderpresteerde op school. Ik hoefde nauwelijks te leren en daar werd ik lui van, ik kreeg ook totaal geen interessante uitdaging aangereikt. Maar ook het gemak waarmee ik snel kon reageren, noem het ad rem. Het gemak om te leren, altijd eerder klaar dan een ander met een uitvoerbare oplossing voor een bepaalde uitdaging. Het enige wat ik nooit had en heb is een goed geheugen. Maar ik ben zo snel in denken dat het mij in de praktijk nauwelijks problemen oplevert."

JOS VERHOEVEN
NL1800

Lid sinds 01-03-1994

"Het lidmaatschap van Mensa was een verrijking van mijn leven. Nog steeds denk ik met genoegen terug aan de jaarlijkse evenementen en weekenden, die waren onvergetelijk. De laatste jaren ben ik veel minder actief in de organisatie. Dit komt enerzijds doordat ik veel minder mobiel ben, maar ook omdat de organisatie van Mensa zich met de tijd aanpast en voor de introvert is dat niet steeds bij te benen. Nog steeds neem ik graag deel aan bijeenkomsten over onderwerpen die mijn interesse hebben of mijn nieuwsgierigheid prikkelen."

MENSALEDEN VAN BOUWJAAR 1946

UW WELLEN

KRISTER HORN
NL0530

Lid sinds 01-05-1985

"Voor mij betekent hoogbegaafdheid: snel denken en veelzijdige interesses. Niet van iets alles willen weten maar van alles iets willen weten. Maar ook me niet begrepen voelen. Uiterste verveling en daardoor slechte resultaten. Te eigenwijs overkomen door (te) snel reageren. De kroonjuwelen op mijn lidmaatschap zijn mijn huwelijk met medelid Marianne Goossens en de geboorte van onze dochter Annika. En in 2014 ben ik uitgeroepen tot Vrijwilliger van het Jaar voor toen ruim 25 jaar lang vrijwilligerswerk als regiocoördinator van de SlimmerQuiz.

Ook werd ik vijf jaar geleden door Mensa International bij de 70th Anniversary Story Contest beloond met The Story Award."

**HILDE ONDERDIJK-
VARKEVISSER** NL3042

Lid sinds 01-08-1998

"Mensa is net zo oud als ik en springlevend. Als we zonder aandachtige medemensen zouden leven, zouden we allemaal op dezelfde poppetjes lijken. Je hoort vaak als mensen aan een of andere test hebben meegedaan een mate van herkenning bij een ander of er vallen puzzelstukjes op hun plaats. Met name dat laatste en daar leer je veel van! Mijn ervaringen bij Mensa zijn heel fijn. Een thuiskomen, al kom ik niet vaak meer. Ik ben meer dan 11 jaar lid geweest van de geschillencommissie. Een fijne periode om mensen te kunnen laten meedenken aan hun oplossing."

VIVIEN VAN GEEN
NL7828

Lid sinds 04-11-2014

"Slimmer zijn dan anderen was voor mij als meisje lastig. Mijn broer - die een jaar ouder is - was de stamhouder en absolute oogappel. Dat ik dingen sneller oppikte dan hij was storend. Daar moest ik me zeker niet op laten voorstaan. Hij was al zo verlegen. Ook werd me al jong ingepeperd dat slim zijn voor mijn kansen op de huwelijksmarkt een nadeel was. Mannen zouden daardoor worden afgeschrikt. Redenen te over om extreem bescheiden te zijn."

WOUTER DE JONG
NL4364

Lid sinds 01-05-2003

"Hoogbegaafdheid is voor mij een ambigu, net als kwaliteit: merkbaar al dan niet aanwezig! Ik ga dan ook graag om met mensen die net als ik tamelijk individualistisch zijn, onafhankelijk in hun gedrag en zelfstandig in hun denken. Wellicht daarom dat ik veel golf en ook van motorrijden hou."

Illustraties: HalloAfijn (F. Suzanne Scholten)
Meer op de website: halloafijn.nl

DE MOGELIJKHEID OM IETS TE VERANDEREN BEGINT BIJ JEZELF

Noks Nauta over haar pionierswerk op het gebied van hoogbegaafde volwassenen.

Door Thessa van Aerde | Fotografie: [Ruud Waij](#)

Wie zich in Nederland verdiept in hoogbegaafdheid bij volwassenen en op de werkvloer, komt vrijwel zeker de naam Noks Nauta (geboren in 1947) tegen. Het was haar eigen lidmaatschap van Mensa (vanaf 2000) dat haar aanspoorde om een pionier te worden in het onderzoek naar hoogbegaafde volwassenen. De kennis en kunde waarover zij als bedrijfsarts en arbeids- & organisatiepsycholoog reeds beschikte, kwam daarbij uitstekend van pas.

"Ik heb geneeskunde gestudeerd in Amsterdam en daarna ben ik een paar jaar schoolarts geweest, maar dat vond ik al vrij snel te veel routine. Daarna ben ik als bedrijfsarts bij de Rijksoverheid gaan werken, maar ook daar voelde ik al snel de sleur. Toen kon ik binnen die dienst een echte pioniersfunctie krijgen: ik ging me bezighouden met beroepsinfectieziekten: infecties die je in je beroep kunt oplopen of die een implicatie hebben voor het uitoefenen van je beroep. Ik begon daar in januari 1982 mee en heb er enorm van genoten, ik kon echt iets nieuws opzetten. In de jaren '80 was de aandacht voor infectieziekten op de achtergrond geraakt, onder meer vanwege antibiotica, maar er kwam bijvoorbeeld een vraag over de afstand waarop je zonder besmettingsrisico een gesprek kon voeren met iemand met tuberculose. Dat soort vragen zijn nu ook weer relevant in het kader van COVID-19, maar destijds moest ik dat uitzoeken.

In de jaren '80 zat ik als enige bedrijfsarts in de werkgroep infectiepreventie van de Nationale Commissie AIDS-bestrijding. Daar heb ik meegemaakt hoe al die campagnes werden opgebouwd. Dat vond ik zo interessant: je kan gedrag dus wel degelijk beïnvloeden en ik vroeg me af hoe dat dan werkte. Dus toen dacht ik: ik kan er nog wel een studie bij gaan doen, en dat werd psychologie aan de Open Universiteit.

Toen wist ik nog niets van mijn hoogbegaafdheid. Ik begon het pas te merken toen ik naar een andere baan ging. Daar kreeg ik in 1997 een arbeidsconflict. Dat was achteraf gezien een kenmerkend patroon voor hoogbegaafden, weet ik nu. Ik zag allerlei verbetermogelijkheden, maar de leidinggevende had te weinig inhoudelijke bagage. Iedereen was het daarmee eens, maar ik durfde er als enige openlijk over te praten. Toen ze mij vervolgens op alles ging controleren, ging het mis tussen ons.

In die periode sprak ik Arianne de Man, die ik kende van mijn vorige baan. Zij suggereerde dat ik ook hoogbegaafd zou kunnen zijn. Ze was al jaren lid van Mensa en herkende het patroon. Ik reageerde dat ik wel goed kon leren, maar hoogbegaafd? In mijn nieuwe baan kwam ik weer bijna in een arbeidsconflict terecht. Toen werd ik toch wel nieuwsgierig naar wat er met mij aan de hand was. Dat was rond 2000. Ik heb toen de Mensatest gedaan en die haalde ik net niet. Achteraf gezien kwam dat omdat mijn leesbril niet goed meer was, en ik de plaatjes niet goed kon zien!

Na veel nadenken heb ik toen alsnog een test bij een psycholoog gedaan en daarop scoorde ik maximaal. Dat was een rare ervaring: ik dacht dat de test niet klopte! Met die uitslag kon ik alsnog lid van Mensa worden en in de zomer van 2000 heb ik me aangemeld..

Ik heb me daar in het begin thuis gevoeld zoals ik dat nog nooit in mijn leven had meegemaakt. Dat herkennen veel mensen bij Mensa: hier mag je lekker snel praten, op dingen reageren, grapjes maken. De eerste bijeenkomst die ik bijwoonde, was van de Groei-op-het-Werk SIG bij iemand thuis. In het voorstelrondje bleek iedereen problemen op het werk te hebben! Toen dacht ik: wat is dit? Hoe kan het dat ik dit met mijn professionele achtergrond niet weet? Frans Corten was daar

ook aanwezig. Hij was net begonnen met zijn loopbaanadviesbureau voor hoogbegaafden en bleek vlak bij mij te wonen. Op de fiets terug naar huis raakten we aan de praat en dat was eigenlijk het begin van mijn professionele interesse in dit onderwerp. Op mijn werk deed ik via het internet literatuuronderzoek en er bleek vrijwel niets geschreven te zijn over 'giftedness' bij volwassenen! Al het bestaande onderzoek ging over kinderen.

Frans en ik zijn verder gaan observeren en signaleerden dat hoogbegaafden op het werk specifieke knelpunten meemaakten. En in 2002, dat is wel een mijlpaal geweest, hebben we een artikel geschreven voor het Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde, mijn eigen beroepsgroep. De eerste die belde toen het uitgekomen was, was de secretaresse van de beroepsvereniging. Zij was zo blij: "Ik ga het aan mijn zoon geven! En aan mijn schoondochter, want hij is hoogbegaafd en mijn schoondochter snapt er niks van."

Het heeft een enorme impact gehad en we hebben het artikel naar het Engels en later nog naar het Duits laten vertalen. Het staat ook op de website van [SENG \(Supporting Emotional Needs of the Gifted, red.\)](#) en daar kregen we ook veel reacties op. Het nodigde uit tot discussie: wij zien dit, herkennen jullie dat, wat kunnen we daarmee doen?

Onderwijl was ik ook binnen Mensa bezig geweest. In de papieren over de vereniging had ik gelezen dat een van de doelstellingen van Mensa het stimuleren van en deelnemen aan wetenschappelijk onderzoek naar hoogbegaafdheid is. Dus ik belde Betsy Buisman op - die was toen secretaris - en vroeg daarnaar. "Dat is een goede," zei Betsy, "niemand doet daar iets mee. Wil jij ermee beginnen?" "Oké!", zei ik. Betsy gaf toen aan dat heel veel Mensaleden zaten met vragen over 'leren leren': ze hadden nooit een opleiding afgemaakt en wilden weten hoe dat kwam. Toen heb ik de commissie Onderzoek & Onderwijs opgericht. Ja, hoe doe je dat? Met mensen gaan praten, vragen wat zij waarnemen. We hebben toen een cursus 'Leren leren' georganiseerd. Voor deze cursus had ik professionele docenten gevraagd. De deelnemers betaalden er een klein bedrag voor en Mensa subsidieerde de rest van de cursusprijs.

Daarna heb ik een aantal jaren geprobeerd om het onderzoek te organiseren, maar dat kwam binnen Mensa niet echt van de grond. Ik had inmiddels contact met Maud van Thiel - zij werkt als psychotherapeute met hoogbegaafde volwassenen - en met Sieuwke Ronner. Met Sieuwke heb ik toen een boek geschreven, *Ongeleide Projectielen op koers* (Pearson, 2007).

Met Maud heb ik uiteindelijk in april 2010 de [stichting IHBV, Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen](#), opgericht. Het doel van het IHBV is het verzamelen én verspreiden van kennis over hoogbegaafdheid bij volwassenen. Veel experts op het gebied van hoogbegaafdheid waren toen alleen gespecialiseerd in kinderen en onderwijs, en dat kun je niet zomaar vertalen naar volwassenen. Dan heb je andere bagage nodig. Het gaat namelijk over andere levensfasen en andere thema's.

Het IHBV was een enorme uitdaging. We hoefden er niet aan te verdienen, maar het kostte heel veel tijd. Maud kreeg het niet gecombineerd met haar eigen praktijk. Toen heb ik mijn hele netwerk afgebeld en een aantal mensen bood meteen aan om te helpen. Een van die mensen was Rianne van de Ven. Zij had de [HB-Cafés](#) mee helpen opstarten, en ook de naam bedacht. Dat zijn ontmoetingsplekken: iedereen die interesse heeft is welkom. Maar het basisidee van die HB-Cafés is het verspreiden van kennis, wat aansluit bij het doel van het IHBV. Rianne heeft toen jarenlang als vrijwilliger heel veel tijd en energie ingezet om samen met mij en heel veel andere vrijwilligers het IHBV verder te ontwikkelen.

Wat sinds de oprichting van het IHBV echt veranderd is, is dat je als expert het woord 'hoogbegaafdheid' gewoon kunt noemen. Doe je dat als hoogbegaafde zelf, dan ligt het toch nog gevoeliger. Er zijn nog steeds veel vooroordelen en misvattingen. Maar als ik daarover vertel, wordt het wel geaccepteerd en ook herkend. Vroeger werd er vaak in een bedrijf gezegd: "Oh, die hebben wij hier niet!", en dat is niet meer zo. Ik word tegenwoordig ook door bedrijven gevraagd om erover te komen praten, er is meer interesse. De kennis die we hebben verzameld begint te landen en professionals. Bijvoorbeeld in de HRM (Human Resource Management, red.) en in de geestelijke gezondheidszorg begint men meer belangstelling te tonen. Kennis over hoogbegaafdheid is dan ook essentieel voor zowel de hoogbegaafden zelf als hun omgeving. Met veel hoogbegaafden gaat het heel goed, maar als ze ondersteuning zoeken, dan is de kennis over de kenmerken en valkuilen van hoogbegaafdheid zeer belangrijk.

Wat er nog zou kunnen verbeteren voor hoogbegaafden op de werkvloer of in de maatschappij? Dat vind ik een heel lastige vraag, en die krijg ik wel vaker. Het is ook een beetje een politieke vraag en ik ben niet zo politiek. Toen mijn boek *Ongeleide Projectielen* uitkwam zeiden een paar mensen tegen mij: "Dus jij vindt dat de hoogbegaafde zich moet aanpassen aan het werk?" Dat staat er helemaal niet, dat is interpretatie. Maar je kunt niet van je baas verwachten dat die jou onmiddellijk begrijpt: je bent als hoogbegaafde meestal de uitzondering. Daarom kun jij het beste uitleggen hoe jij goed kunt functioneren. De mogelijkheid om iets te veranderen begint bij jezelf."

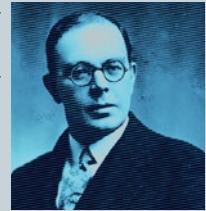
Thessa van Aerde (NL4719) woont samen met twee katten en nog net geen duizend boeken. Ze werkt in het voortgezet onderwijs als docent Engels, toneelregisseur en begeleider van hoogbegaafde leerlingen. In haar vrije tijd probeert ze beter te worden in boogschieten, koken en handwerken.

BEROEMDE MENSALEDEN

Sir Cyril Lodowic Burt (1883-1971) PSYCHOLOOG EN GENETICUS

Burt was een opvoedingspsycholoog en geneticus die ook statistisch onderzoekswerk deed. In 1931 werd hij benoemd tot professor en hoofd van de vakgroep psychologie van het University College te Londen. Daar beïnvloedde hij vele studenten, waaronder Raymond Cattell en Hans Eysenck en in de jaren zestig ook Arthur Jensen en Chris Brand. In 1942 werd hij gekozen als president van de British Psychological Society en in 1946 werd hem de titel 'Sir' toegekend. Omdat hij in een radio-interview had gepleit voor een organisatie van mensen met een hoog IQ werd hij in 1960 benoemd tot ere-president van Mensa, wat hij tot zijn dood bleef. Na zijn dood ontstond er twijfel aan zijn latere onderzoeksresultaten bij eeneiige tweelingen en leek het erop dat hij die verzonnen had. De twee onderzoeksassistenten die hij als co-auteurs had opgevoerd, bleken onvindbaar. Of het om slordigheid of fraude ging is nooit duidelijk geworden.

Prof. Dr. Abbie Feinstein Salny (1925-2021) INTERNATIONAAL TOEZICHTHOUDEND PSYCHOLOOG MENSA

Salny haalde haar doctoraat in psychologie aan Rutgers University en werd later hoofd van de vakgroep psychologie aan de Montclair State University. In 1979 werd ze benoemd als International Supervisory Psychologist van Mensa. Ze was heel actief in de Mensa Foundation (opgericht in 1971) en schreef diverse puzzelboeken zoals het *Mensa Quiz-a-Day Book*, het *Mensa Genius Quiz-Book* en vele anderen. De aanzienlijke opbrengsten van deze boeken (die nog steeds in druk zijn) schonk ze aan de Mensa Foundation.

Dubbelinterviews: **ZIJ VONDEN ELKAAR BIJ MENSA**

Op zoek naar verbinding, herkenning en gezelligheid vonden deze leden bij Mensa onverwachts ook een geliefde, levenspartner, of een vriend voor het leven. In gesprek met Suzanne Scholten vertellen deze duo's hoe ze elkaar ontmoetten en wat hun relatie zo bijzonder maakt. Door F. Suzanne Scholten >>

F. Suzanne Scholten (NL2684) is beeldend kunstenaar. Haar werk bestaat uit schilderijen en textiele objecten. Naast haar autonome kunst maakt ze illustraties en schrijft over diverse onderwerpen. Meer info op: hergens.net & halloafijn.nl

SAMEN IN DE PRIJZEN GEVALLEN

Vanwege corona vonden in 2020 alle voorbereidingen voor de SlimmerQuiz online plaats. Esther was contactpersoon voor de basisscholen en tijdens de tweede ronde van de SlimmerQuiz (de Scholensstrijd) bemande Harro het noodnummer. Onderling hielden de twee elkaar op de hoogte via WhatsApp.

Esther: "Tijdens het eerstvolgende overleg met de commissie vroeg Charlotte mij: 'Heb je hem nou al eens gebeld? Hij heeft een heel fijne stem en we hebben voor de finale nog hulp nodig.' Dus tijdens die vergadering heb ik hem een berichtje gestuurd of het uitkwam. Achteraf hoorde ik van Harro dat hij niet begreep waarom het telefonisch moest. Toch heb ik hem gebeld en Charlotte had absoluut gelijk: hij heeft een heel fijne stem. En de rest is geschiedenis."

Harro: "Aan het einde van dat gesprek stelde ik voor: 'Zullen we morgen weer bellen?'"

Esther: "Het contact was zo fijn die eerste avond dat het me leuk leek om een keer af te spreken."

Harro: "Zij woont in Heemskerk en ik in Ommen. Dus ik stelde voor om samen naar de sauna te gaan in Weesp. Ik blufte een beetje, dus ik was enigszins verrast dat ze ja zei. Zij zelf ook, geloof ik."

Esther (lachend): "Ja! Maar uiteindelijk hebben we daar helemaal niet op gewacht. Dat zou een maand later zijn, en dat duurde ons te lang. We belden en appten elkaar intussen elke dag. Dus toen ik de week erna een afspraak had in Baarn, vroeg ik hem: 'Dat is halverwege, zal ik doorrijden?'"

De klik tussen de twee was wonderbaarlijk en ze bleken veel raakvlakken te hebben.

Harro: "Het is raar hoe een mens in elkaar zit. Ik kende Esther helemaal niet. En dat ik dan toch een enorm gevoel van verliefdheid kreeg, terwijl ik haar nog nooit ontmoet had. Dat snap je toch niet? Je wilt toch weten met wie je te maken hebt? En toch kan het zo werken."

Esther: "Wat ik heel bijzonder vind is dat er niets is wat ik niet wil vertellen. Als ik verdrietig ben dan is Harro degene door

Harro van den Berg (1964), lid sinds 2005
Esther van den Enden (1972), lid sinds 2015
Samen sinds 2020

wie ik getroost wil worden. En als ik wat te vieren heb, dan is hij degene met wie ik dat vieren wil. Gewoon de eerste die in me opkomt."

De feestdagen viert Esther dat jaar samen met het gezin van Harro, en tijdens de nieuwjaarsreceptie van Mensa wordt hun relatie op een heel bijzondere manier bekend.

Esther: "Ik werd verkozen tot Mensalid van het Jaar. En Harro tot Vrijwilliger van het Jaar. Beide prijzen kwamen ze bij mij thuis uitreiken, omdat Harro hier ook zou zijn. Maar wij wisten natuurlijk van niets. Ik zat met mijn zoon naar de prijsuitreiking te kijken toen hij riep: 'Dat is hier!' Toen stond er dus opeens iemand voor mijn neus met een camera, ik was totaal verrast. Ik vond het sowieso redelijk onwerkelijk dat ik had gewonnen. Daarmee was onze relatie dus ook gelijk bij de hele vereniging bekend - ietsje eerder dan we hadden voorzien."

En zo bleken het Mensalid van het jaar 2020 en de Vrijwilliger van het jaar 2020 een stel te zijn. Harro is al wat langer lid dan Esther, en vertelt hoe hij in 2005 lid werd van de vereniging.

Harro: "Ik voelde me jarenlang anders dan anderen, maar wist niet waarom. Mijn oudste dochter liep vast op school en werd getest op hoogbegaafdheid. Dat was voor mij aanleiding om me dan ook maar eens te laten testen. Nooit bij stilgestaan, ondanks dat ik vaak hoog scoorde op testen voor sollicitaties. Er is bij mij nooit een kwartje gevallen. Ik kende de term hoogbegaafdheid ook niet. Dat is pas via mijn dochter gekomen."

Esther: "Ik ben in 2015 op een vergelijkbare manier bij Mensa terechtgekomen. Mijn jongste zoon liep tegen dingen aan die te maken hadden met zijn hoogbegaafdheid. Bij een voorlichting op school hoorde ik iemand enthousiast vertellen over hoogbegaafdheid en vereniging Mensa. Ik besloot me ook te laten testen. Ik vermoedde wel dat ik ook hoog zou scoren en dacht: dan is mijn zoon binnen ons gezin niet de enige."

Binnen Mensa was het voor Esther wel een zoektocht om haar weg te vinden.

Esther: "Want Mensa is net als de rest van de samenleving; het is niet een homogeen warm bad. Nee, de verschillen tussen mensen zijn binnen de vereniging net zo groot als daarbuiten. Het enige dat ons bindt is dat we allemaal een IQ hebben van boven de 130. Maar dat warme bad? Dat begint nu pas een beetje te komen."

Harro (lachend): "Sinds november van 2020 ongeveer!"

Dat ze allebei een hoog IQ hebben is binnen hun relatie niet echt een onderwerp van gesprek. Wel merken ze dat het invloed heeft op hun communicatie.

Harro: "In de buitenwereld moet ik me bewust zijn van de grote stappen die ik neem. Dus ik probeer me wat in te houden. Tussen ons tweeën is juist het tegenovergestelde waar. Dat de één iets wil uitleggen en de ander allang doorheeft wat hij bedoelt, maar dat je eerst gewoon je verhaal even wilt afmaken. We schieten allebei al in de lach tijdens de uitleg, omdat we weten dat die volstrekt overbodig is."

Esther: "Dat je de rest van die zin niet meer hoeft uit te spreken, omdat de boodschap allang is overgekomen."

Harro: "Ja, we vermaken ons kostelijk met elkaar!"

Sinds dat ene telefoontje over de finale van de SlimmerQuiz is er voor het stel veel veranderd. Ze vielen niet alleen bij Mensa in de prijzen, maar bovenal met elkaar.

Harro en Esther zijn samen vrijwilligers voor de SlimmerQuiz. Daarnaast was Harro van 2006 tot en met 2008 regionair van Flevoland, van 2008 tot en met 2014 bestuurslid ICT en is hij sinds 2015 werkzaam als vrijwilliger voor het webteam.

EEN GRENENHOUTEN STEL

Esperanza van de Laar (1963), lid sinds 2001

Henkhenk Broekhuizen (1964), lid sinds 1994

Samen sinds 2005

Esperanza is al jaren een trouwe bezoeker van het Mensa Waddenweekend wanneer ze in 2004 aankomt bij de Stayokay op Terschelling. In de hal loopt ze Henkhenk tegen het lijf. Op dat moment vond ze Henkhenk maar een vreemde kerel. Maar wanneer ze aan het einde van het weekend weer richting de boot gaat, komt ze hem opnieuw tegen en raken ze in gesprek. Terwijl ze wachten op de boot spreken ze af om contact te houden.

Een jaar later ontmoeten Esperanza en Henkhenk elkaar opnieuw bij het volgende Waddenweekend in Domburg, Zeeland. Tijdens de muziekavond slaat de vonk over.

Esperanza: "Muziek bracht ons bij elkaar. We hebben allebei vrij grote kennis van en over muziek. In het begin was dat één van de gespreksonderwerpen waar we heel lang over konden praten."

Een week later staat de MEMO-rit (een motortocht van de Mensa Motor SIG, red.) gepland, waar Henkhenk een zeer gedetailleerde route voor had geschreven. Het was al afgesproken wie bij hem achterop zou meerijden, maar binnen Mensa werden weddenschappen afgesloten dat hij in plaats daarvan Esperanza zou meenemen. Op de dag van de motortocht zijn dan ook vele ogen gericht op Henkhenks bijrijder van die dag.

Esperanza: "Ja, dat was ik dus. En we zijn vanaf dat moment eigenlijk geen weekend meer zonder elkaar geweest. Dat ging toen heel rap, heel heftig. En die klik is er nog steeds."

Henkhenk: "We hadden meteen het idee dat we gewoon op volle snelheid met elkaar konden praten. Dat voelde goed. Het ging heel makkelijk en dat maakt het contact anders."

Esperanza: "We hebben ondanks onze gedeelde liefde voor muziek wel echt een heel andere smaak. Henk grapt weleens: 'Die generatiekloof, hè! Jij bent van de Beatles en ik van de Stones.'"

Henkhenk: "Nee, niet van de Stones, Van Halen enzo."

Esperanza: "En dat terwijl we maar één jaar schelen."

Henkhenk: "Wie kent er nou alle teksten van de Beatles uit haar hoofd? Nou, zij dus. Dat is van ruim voor mijn tijd."

Esperanza: "Ja, dat is van mijn tijd."

Henkhenk en Esperanza luisteren dus geregeld samen naar muziek, maar dan wel allebei met een koptelefoon op. Zo luistert zij liever naar het eerste pianoconcert van Tsjaikovski en hij naar AC/DC. Ook is Henkhenk al 45 jaar actief als dj bij evenementen en presentaties.

Henkhenk: "Als dj wordt je eigen muzieksmaak wat breder, omdat je ook de plaatjes moet draaien die anderen leuk vinden. Je staat er niet voor jezelf. Je houdt natuurlijk je eigen favorieten, maar je kent wel heel veel muziek."

Een jaar na hun ontmoeting op het waddenweekend van 2005 besluiten Henkhenk en Esperanza om bij elkaar in te trekken. Wanneer ze voor het eerst bij hem thuis langskomt, waarschuwt Henkhenk haar alvast dat hij nogal veel hout in huis heeft. Naast de houten meubels waren ook de muren met hout afgetimmerd. Maar dat bleek voor haar geen probleem, vertelt Esperanza.

Esperanza: "Ik had ook veel houten meubels, en het grappige was dat ons meubilair naadloos in elkaar paste. Want wat bij Henkhenk slecht was, dat had ik

goed. En wat bij mij slecht was, had Henkhenk weer goed."

Henkhenk: "En ook wat betreft interieur-stijl. We zijn een grenenhouten stelletje."

Binnen Mensa is het stel samen actief als vrijwilligers. Eens per jaar organiseren ze het SMS-weekend in oktober. Dat wordt ook wel het SMS-weekend genoemd omdat je er nauwelijks bereik hebt met je telefoon, legt Esperanza uit. En wie daar weleens is geweest, kent hun beroemde oosterse rijsttafel. Zo koken ze ieder jaar zo'n veertien gerechten voor zestig personen.

Henkhenk: "Gelukkig helpt iedereen dan mee. We staan daar samen live te koken, met wokken op grote branders. Dat is toch een beetje improviseren, want we hebben maar een paar van die branders."

Esperanza: "We hebben ook een snijtafel waarop we alles neerzetten, en dat blijkt vaak de meest sociale tafel te zijn van de hele groep. Ik geef de deelnemers instructies over hoe ik alles gesneden wil hebben. Vervolgens gaan ze zitten, snijden, en maken ze een praatje. Ook thuis koken we graag samen. We hebben een groot fornuis met zes pitten, met een wokbrander, een snelbrander en een heel grote oven. Daar kunnen wel zes pizza's tegelijk in. Dus we hebben al eens een Mensaalse pizzaparty gehouden."

Esperanza en Henkhenk zijn beiden al lang lid van Mensa en actieve vrijwilligers. Naast het Waddenweekend en het SMS-weekend bezoeken ze ook graag internationale evenementen. Ze zijn beiden coördinatoren voor SIGHT (Service for Information, Guidance, and Hospitality to Travellers) in Nederland en Henkhenk is dat sinds drieënhalf jaar ook internationaal. Daarnaast is hij regionair van Noord-Nederland en hoofdredacteur van de Nieuwe MensaBerichten (NMB).

IEDERE DAG EEN BEETJE MENSA

De eerste vrijdagavond van het Mensa oktoberweekend in 2005 maakt Marlous een paar foto's. Eentje van haar vriendin Karin, die ze al heel lang kent. En een foto van een tafel vol mensen die allemaal de andere kant op kijken, op één man na. Die man kijkt met een grote glimlach recht in de camera. Ze kon toen nog niet vermoeden dat ze vijftien jaar later met deze man zou trouwen.

Marlous: "Als iemand op dat moment gezegd had dat ik over een aantal jaren met die kerel getrouwd zou zijn dan had ik 'm niet geloofd!"

Die kerel? Dat was Rudy. Tijdens dat oktoberweekend stonden beiden op de camping. Naast elkaar, ook toevallig. Na dat weekend kwamen de twee elkaar af en toe tegen, maar daar was op dat moment nog niets romantisch aan. Dat kwam pas vele jaren later, in 2018. Allebei inmiddels gescheiden komen ze elkaar weer tegen bij het oktoberweekend.

Rudy: "Dat weekend ben ik vanaf zaterdag verdekt in haar omgeving gebleven. Bijvoorbeeld door bij haar aan tafel te gaan zitten bij de lunch. Bij de pubquiz zaten we vervolgens samen in een team. Dat was hartstikke gezellig en toen kwam de dansavond. Ik vond haar erg leuk en we gingen een beetje dansen en een beetje sjansen en het klikte gewoon.

Marlous: "Dat was zondag. Maandag hingen we alweer aan de telefoon."

Rudy: "Dinsdag stelde ik voor om even te videobellen. En dat hebben we zeven uur onafgebroken gedaan."

Marlous: "Het avondeten laten verbranden."

Rudy: "En woensdag weer. Donderdagavond eventjes, want toen zat ik in België. Vrijdagavond vroeg ik haar tenslotte of ze het leuk zou vinden als ik een kop koffie kwam drinken. Nou, dat heb ik gedaan. Maar we konden gewoon geen afscheid nemen. En toen ik dan eindelijk in mijn oude autootje stapte, wilde hij niet meer starten."

Marlous (lachend): "Zomaar opeens niet! Maar de volgende ochtend startte hij in één keer!"

Die nacht sliep Rudy op de bank samen met twee poezen. En sinds die dag hebben de twee elke dag contact. Ze bellen en appen elkaar waar ze ook zijn. Hun contact is van het begin af aan prettig en intens. Dat komt onder andere doordat ze opvallend veel met elkaar gemeen hebben.

Marlous: "Wat het heel bijzonder maakt is hoeveel wij hetzelfde denken, doen, vinden, bedenken, en gedaan hebben."

Rudy: "De overeenkomsten zijn enorm groot, dat is echt bizar."

Maar ze hebben ook verschillen, zoals in achtergrond en ervaring. School vonden ze allebei verschrikkelijk. Maar waar Rudy niet paste in het schoolsysteem, wist Marlous zich toch min of meer aan te passen.

Marlous: "Tot ik wist dat ik hoogbegaafd was heb ik altijd gedacht dat ik heel dom was. Maar ik redde me er wel mee. In één avond leerde ik voor een toets en haalde ik maar net een zesje, met mijn hakken over de sloot. Dan denk je vanzelf dat je dom bent. Maar thuis ben ik wel altijd erkend in wat ik wilde, kon, en deed. En in mijn mogelijkheden."

Rudy: "Ik heb een keer een psychologisch onderzoek gedaan en daar kwam uit dat ik toch wel intelligenter was dan

*Rudy Rensink (1960), lid sinds 2001
Marlous de Haan (1967), lid sinds 2003
Samen sinds 2018*

de gemiddelde bevolking. Ik wist dat Mensa er was, maar dat ik hoogbegaafd zou zijn? Hou op zeg, absoluut niet. Nooit het idee gehad dat ik daar lid van zou kunnen worden."

Marlous: "Ik kende Mensa aanvankelijk niet. Maar toen mijn twee kinderen op school tegen problemen aanliepen kwam ik erachter dat ze hoogbegaafd waren. Toen ging ik zoeken naar wat dat inhield en besloot ik zelf ook de Mensatest te doen."

Inmiddels gaat het stel graag samen naar Mensa-activiteiten.

Marlous: "Mensa is een feest van herkenning, erkenning, lol en plezier. Dat onbewust op je tenen lopen wat je soms in de gewone maatschappij doet, daar hoeft je binnen Mensa niet over na te denken. Vanwege corona hebben we de afgelopen periode minder evenementen kunnen bezoeken, maar we hebben altijd elkaar nog. Zo hebben we samen iedere dag een beetje Mensa!"

Rudy: "Dat bevalt heel goed. Ik vind het leven leuker dankzij Marlous."

Marlous: "Rudy is een heel goede, lieve man. Hij is lief, hij is zorgzaam, hij is aardig. En we kunnen het overal over hebben."

Marlous en Rudy zijn beiden circa twintig jaar lid van Mensa en actief als vrijwilligers. Marlous is medebeheerder van sigXteens, de SIG voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar. En ze tuitert voor Mensa Nederland. Rudy was in 2014 voorzitter van Mensa en bracht Mensa onder de aandacht in de media, waaronder in het televisieprogramma *RTL Late Night* van Humberto Tan. 2021 was een wel heel bijzonder jaar voor het stel. Op Valentijnsdag vroeg Rudy Marlous ten huwelijk, en op midzomerdag trouwde het stel op de woonboerderij van Marlous.

SAMEN KNUFFELEN OP DE BANK

Marja: "Ronald is in november 2011 een keer bij mij thuis geweest voor de Mensa spellenavond. Toen vond ik hem al leuk."

Ronald: "Ik weet dat ik daar was, maar ik zag die avond geen enkele toespeling of suggestie dat ze me leuk vond. Tijdens de nieuwjaarsreceptie van 2013 kwamen we elkaar weer tegen. Ik was blij verrast om haar daar tegen te komen, maar we hebben elkaar toen niet echt gesproken. We waren allebei met een partner daar. Maar nadat we elkaar weer ontmoet hadden op het SMS-weekend heb ik haar gebeld."

Op dat bewuste SIGs Meet SIGs (SMS)-weekend in oktober 2013 spreekt Marja toevallig met een paar anderen over hun vrijgezelle bestaan.

Marja: "Ik vertelde dat ik net een relatie had beëindigd en dat het me erg tegenviel hoe verdrietig ik daarvan was. Toen zei iemand tegen mij: 'Weet je wat? Ga dan maar naast Ronald op de bank zitten. Die wil vast wel even met je knuffelen'. En zo is het begonnen."

Ronald: "Ons bankcontact beviel wederzijds. Mijn dochters waren nieuwsgierig met wie ik op de bank zat. Na kennismaking en stilzwijgende goedkeuring vertrokken ze weer. Dat vond ik grappig en het was een goed teken. Ze hebben ook wel eens openlijk hun afkeuring laten blijken."

De verhouding van Marja en Ronald ontstond door een behoefte aan lichamelijk contact en groeide langzaam uit tot een serieuze relatie.

Marja: "Het is heel langzaam gegroeid. Eigenlijk zijn we begonnen als een soort 'tussenpauzen', omdat we allebei een recent beëindigde relatie hadden."

Ronald: "Na ongeveer een half jaar besloten we dat we een serieus setje waren."

Ook al zijn ze heel verschillend, in hun relatie begrijpen en motiveren ze elkaar.

Marja: "Wat ik heel fijn vind aan Ronald is dat hij altijd bereid is om te praten. We snappen elkaar soms niet, of nou ja, we snappen elkaar best wel vaak niet, maar we blijven praten tot we elkaar begrijpen. En dat vind ik heel belangrijk. En verder zijn we heel goede vrienden. We houden allebei van water,

zwemmen, snorkelen, zeilen, duiken, kanoën."

Ronald: "We zijn wat karakter betreft heel verschillend."

Marja: "Dat klopt, jij komt uit een gezin waar helemaal niet gepraat werd en ik kom uit een gezin waar heel veel gepraat werd."

Ronald: "Ja, bij ons thuis werd helemaal niet gepraat. Ik heb dat later moeten leren en vind het nog vaak moeilijk om de juiste woorden te vinden."

Marja: "Daarin ben je heel erg veranderd."

Ronald was al een lange tijd lid van Mensa voordat hij Marja ontmoette.

Ronald: "Ik kwam er vrij snel achter dat ik anders was. In de Story las ik een verhaal over Mensa. Toen ik dat las, dacht ik: misschien is dat de reden dat ik soms anders dan anderen reageer op sommige dingen. In 1986 werd ik lid van Mensa en sindsdien heb ik de vereniging zien veranderen. In het begin was het naar mijn beleving een patiëntenvereniging waar voornamelijk mannen lid van waren. Maar de afgelopen dertig jaar is het ten positieve veranderd naar een gezelligheidsvereniging met meer evenwicht tussen het aantal mannen en vrouwen."

Precies twintig jaar later wordt ook Marja lid van Mensa.

Marja: "Voor mij waren er twee redenen om lid te worden van Mensa. Ten eerste kreeg ik veel uiteenlopende resultaten voor toelatingstesten bij sollicitaties en ik vroeg me af waarom. Om duidelijkheid te krijgen, deed ik de Mensatest. Ik heb me - net zoals veel andere Mensaleden - vaak een beetje een buitenstaander gevoeld. Ik hoorde er nooit echt bij, ook niet op het

Ronald Rondaij (1958), lid sinds 1986
Marja Janssen (1967), lid sinds 2006
Samen sinds 2013

vwo. Maar bij Mensa voelde ik me gelijk helemaal thuis. Mijn tweede reden om lid te worden was dat ik al heel lang single was en het me wel leuk leek om een slimme vent te vinden binnen Mensa. En dat is gelukt. Het heeft wel even geduurd, maar het is gelukt!"

Ronald merkt op dat hij vrouwen binnen Mensa wel anders vindt dan anderen.

Ronald: "Bij Mensa kwam ik eigenlijk een heel ander slag vrouwen tegen dan ik voor die tijd gewend was. Zelfstandiger, ze weten beter wat ze willen. Bij Mensa ontmoette ik ook de moeder van mijn kinderen. Van haar leerde ik om minder passief te zijn. Daarvoor hoefde ik nooit iets in het huishouden te doen, maar met twee kinderen heb ik snel bijgeleerd."

Marja: "Doordat mijn moeder veel ziek was heb ik juist van jongs af aan veel in het huishouden moeten doen. Ik vind het eerder moeilijk om hulp te vragen. Ronald stimuleert me om dat wel te doen. Hij helpt me graag."

Het stel doet graag leuke dingen samen, waaronder ook veel Mensa-activiteiten.

Marja: "We gaan samen met Bo en Finn, de kinderen van Ronald, naar het zeilkamp van Mensa. Mijn nichtje gaat ook vaak mee, en mijn broer. Dat vind ik ook heel leuk aan Mensa: dat je altijd introducés mag meenemen. En we doen veel spelletjes samen. Favoriet zijn onder andere Blokus en De Grote Dalmuti."

Ronald: "Ja, spelletjes zijn wel een thema binnen Mensa."

Marja: "Er zijn veel mensen die spelletjes willen doen en dat vinden wij allebei ook heel leuk. En we brengen graag samen de avond door, samen eten en een filmpje kijken."

Ronald: "Wat ik heel belangrijk vind is dat ik bij mensen ben bij wie ik me op mijn gemak voel. Dat heb ik met Marja. Als ik hier ben, ben ik blij om bij haar te zijn. En ik denk dat dat de essentie is."

Als vrijwilliger was Ronald tien jaar lang regionair van Amsterdam. Marja was een tijd materiaalbeheerder van de vereniging en was coördinator van de SpellenSIG en de SingleSIG. Samen gaat het stel graag naar verschillende Mensaweekenden.

TWEE SAMEN

Ton Bil (1962), lid sinds 1993
Jeroen van Beele (1963), lid sinds 2000
Vrienden sinds 2000

Uit nieuwsgierigheid doet Ton in 1993 de Mensatest. Hij heeft dan al het één en ander over hoogbegaafdheid gelezen en vraagt zich af of dat misschien ook op hem van toepassing is.

Ton: "Ik las dingen waarvan ik dacht: ja, dat zegt iets over mij, dat herken ik. Ik was nieuwsgierig naar de Mensatest en toen ik de uitslag kreeg dacht ik: en nu? Ik kon lid worden en dat leek me wel interessant. Ik was benieuwd naar het soort mensen waarmee ik bij Mensa in contact kon komen. Dat is kort gezegd mijn reden geweest om lid te worden. En dat heeft ook zo gewerkt: het feit dat ik Jeroen al zo lang ken is daarvan een voorbeeld."

Bij zijn eerste borrel in Utrecht vindt Ton geen aansluiting. Maar dat verandert wanneer hij een aantal jaren later nog eens naar een Mensabijeenkomst gaat.

Ton: "Misschien was het omdat ik een aantal jaren ouder was, maar opeens kreeg ik wél contact met mensen. Ik heb nooit veel borrels bezocht want ik ben een beetje een einzelgänger. Maar sinds 1988 was ik zelfstandig ondernemer en daar bestond binnen de vereniging toen geen SIG meer voor."

Het leek me wel leuk om met andere zelfstandigen binnen Mensa contact te hebben. Dus toen heb ik de Business SIG opgericht en Jeroen was één van de eersten die naar zo'n bijeenkomst kwam."

Jeroen: "Ja, in de loge van de vrijmetselaars aan de Maliebaan."

Ton: "Ik herinner me nog heel precies mijn eerste ontmoeting met Jeroen, toen ook al een reus van een vent. Hij had net als ik een sigaret gebietst bij één van de andere deelnemers. Dus we stonden daar in de tuin van de loge te roken. Zo zijn we in gesprek geraakt."

Wanneer Ton in 2000 de Business SIG opricht, is Jeroen pas net lid geworden van Mensa.

Jeroen: "Ik zat nogal in de knoop in die tijd. Ik was in '94 gepromoveerd en het vinden van werk ging helemaal niet goed. En in '96 had ik een traject gedaan voor hoogopgeleide werklozen. Enorm intensief was dat en voor mij was het een eyeopener. In dat traject was er begeleiding van verschillende coaches en psychologen en één daarvan zei: 'Maar jij bent hoogbegaafd'."

Een tijd later ben ik bij Mensa gaan kijken. Vaak is er voor mij een aanleiding om ergens mee te beginnen en vervolgens een andere reden om ermee door te gaan. Waarom weet ik eigenlijk niet, dat gevoel van thuiskomen had ik niet bij Mensa. Dat had ik bij wiskunde. Maar het was gewoon

EINZELGÄNGERS N OP ZO EK

leuk, eindelijk eens mensen om je heen met wie je kan levelen."

Wanneer hij de oproep voor de Business SIG in de Mensa Berichten leest meldt Jeroen zich gelijk aan. Ook al was hij op dat moment nog geen ondernemer.

Jeroen: "Ton had in zijn oproep nadrukkelijk vermeld: 'maar geen wannabees'. Toen heb ik hem gebeld, want ik was wel een wannabee. Maar hij vond mijn verhaal zo duidelijk dat hij zei: 'Kom toch maar.' Dus dat deed ik, en uiteindelijk ben ik medebeheerder geworden van de Business SIG. En later heb ik het voortgezet met Vincent en Frans."

Ton: "Dat telefoontje herinner ik me niet meer. Wat ik me wel herinner is dat ik hem daarna ontmoette en dacht: ik heb nog nooit iemand ontmoet die zo helder en principieel kan redeneren. En dat is in mijn optiek altijd Jeroens aantrekkelijkste eigenschap geweest voor mij om me aan te spiegelen."

Die kracht zette Jeroen onlangs in voor het schrijven van zijn boek *Free to Serve*, wat hij in de zomer van 2021 presenteerde in Ruigoord.

Ton: "De laatste jaren gingen onze gesprekken veel over economie, omdat Jeroen zich daarop concentreerde met zijn nieuwe boek. Omdat ik economie heb gestudeerd en erover heb gepubliceerd, word ik elke keer weer uitgedaagd om met Jeroen mee te denken en dat spanningsveld maakt het contact met hem interessant."

Jeroen: "Wat ik zo bijzonder vind aan Ton is dat hij werkelijk begaan is met mensen en ze helemaal probeert te begrijpen en doorgronden. Hij snapt waar mensen mee bezig zijn en sluit daarop aan. Die boeddhistische insteek vind ik een heel mooie manier van kijken naar mensen en dat waardeer ik enorm in ons contact. Ook het feit dat Ton in één keer begrijpt waar ik mee bezig ben maakt dat we in een flow komen. En dat heeft niet alleen te maken met zijn intelligentie, maar ook met zijn insteek. Ik kom wel meer hoogbegaafden tegen, maar bij Ton vind ik de extra dimensie dat hij ook begrijpt waar ik mee bezig ben."

Ton: "We zijn eigenlijk nooit heel diep in elkaars persoonlijke leven gedoken. Maar juist op het onderwerp wat Jeroen zo aangaat en mij ook altijd aangaat. We liggen elkaar goed en we hebben elkaar in de inhoud gevonden en nog steeds."

Jeroen: "We hebben ook geen discussies in die zin, het is meer dat we elkaar op weg helpen in onze eigen gedachten. Als Ton iets vertelt ben ik geïnteresseerd in zijn redenering en hoe het met elkaar samenhangt."

Ton: "Dat is denk ik de kern. We zijn beiden meer onderzoekend dan stellend. En dat maakt dat we nieuwsgierig kunnen zijn naar wat de ander zegt en waarom. Misschien verandert hij door mijn vraag alleen al wel van mening en dat is de ware dialoog die Jeroen en ik vanaf het begin hebben gevoerd. En dat brengt ons naast een concreet inzicht ook een heel bevredigend contact, omdat het zo belangeloos is. Het is niet dat Jeroen mij ergens van moet overtuigen of dat ik Jeroen ergens van moet overtuigen, we zijn samen op zoek."

Ton is voorzitter van de commissie vrijwilligerszaken en was de oprichter van de Business SIG, voorloper van BIG Business. Samen met Jeroen zette hij de Business SIG voort en later nam Jeroen de organisatie met anderen over. Omdat Ton inmiddels is verhuisd naar Frankrijk onderhouden de twee tegenwoordig vooral online contact.

HOOGBEGAAFD? OF EEN HOOG IQ? EEN VERKENNING VAN DEFINITIES

door DickJan Braggaa

Wanneer je de internationale website van Mensa bezoekt, zul je lezen dat er maar één relevante kwalificatie voor lidmaatschap is: je moet in de hoogste 2 procent van de algemene bevolking scoren op een goedgekeurde intelligentietest. We hebben het dus over IQ, en toch zul je ook bekend zijn met de term 'hoogbegaafdheid'. Wat is precies het verband tussen die twee begrippen? En wat kun je met de definities? In dit artikel zet ik het in vogelvlucht voor je uiteen.

Als je [Mensa International](#) opzoekt op Wikipedia vind je daar het volgende:

"Mensa is de grootste en oudste hoog IQ-samenleving in de wereld. Het is een non-profitorganisatie die openstaat voor mensen die in het 98e percentiel of hoger scoren op een gestandaardiseerde, gecontroleerde IQ- of een andere goed-gekeurde intelligentietest."

Als je het bovenstaande citaat begrijpt en nog geen lid bent van Mensa, kun je wat mij betreft meteen ingeschreven worden. Dat gevoel voor humor niet in het rijtje eigenschappen van hoogbegaafden staat (zie verder onder de Delphi-definitie) vind ik wel jammer. En ik zou ook weleens ergens de begrippen zelfspot en relativiseringsvermogen willen terugzien. Op naar het kale IQ!

Ontwikkeling van het begrip 'IQ'

Metten is weten. Al vanaf aloude tijden waren er domme en slimme mensen. Net zoals er ook grote en kleine mensen zijn. Dat laatste is te meten. Maar hoe meet je nu hoe intelligent iemand is? Ik stel dit expres heel eenvoudig voor, maar heel veel meer zit er eigenlijk niet achter. Ooit was er ene meneer Gall, die geloofde dat hij aan de bulten op iemands hoofd kon voelen of iemand ergens aanleg voor had (daar komt de wiskundeknobbel vandaan). In naam van de wetenschap zijn er zoveel domme dingen gedaan. En zeker op het ongrijpbare gebied van de menselijke geest.

De ENSI (*Eerste Nederlandse Systematisch Ingerichte Encyclopaedie*), uitgegeven vanaf 1946 (precies 75 jaar geleden, komt dat even goed uit!), geeft in deel tien, 'Lexicon en register' onder het woord 'intelligentie' de volgende omschrijving:

"Vermogen van verstand verband tussen dingen te zien – dit in het algemeen volgens oudere psychologie; nieuwere heeft deze definitie ondermijnd, daar zij die opvatting te statisch en te eenzijdig vond; thans valt accent meer op vermogen om zich met het denken aan te passen aan nieuwe structuren, vormen, omstandigheden en telkens het essentiële naar voren te halen."

Je ziet hier een duidelijke verbreding van het begrip optreden. Van verbanden kunnen zien naar een meer algemene vorm van begrip en aanpassingsvermogen. En natuurlijk zijn er sinds 1946 nogal wat ontwikkelingen geweest, te veel om hierop in te gaan.

Wel is het duidelijk dat het begrip intelligentie zich verbreed heeft. Je zou kunnen zeggen dat het wat 'vloeibaarder' is geworden. Maar: nog steeds meten we IQ door middel van IQ-tests. Die meten weliswaar verschillende vormen (denk aan numerieke tests en verbale tests) maar leveren nog steeds één getal op: de verhouding van de geteste persoon tot het gemiddelde. Voor toelating tot Mensa moet je bijvoorbeeld met een geaccepteerde IQ-test bij de hoogste 2 procent uitkomen. Dan mag je lid worden.

IQ	Categorie
160+	Exceptioneel begaafd/geniaal
145-160	Zeer hoogbegaafd
130-145	Hoogbegaafd
120-129	Begaafd
110-119	Bovengemiddeld
90-109	Gemiddeld
80-89	Benedengemiddeld
70-79	Zwakbegaafd
50-69	Licht verstandelijk beperkt
35-49	Matig verstandelijk beperkt
25-34	Ernstig verstandelijk beperkt

Een mooi bruggetje van IQ naar hoogbegaafd

Deze afbeelding is geleend van de website www.zobegaafd.nl. Je ziet in één oogopslag dat er door deze website een rechtstreekse

koppeling wordt gelegd tussen IQ en hoogbegaafdheid. Voor de duidelijkheid nog maar een keer: het is vanzelfsprekend allemaal veel genuanceerder, maar het gaat om het idee. Wel even een toevoeging van de website: "Een hoogbegaafd persoon heeft absoluut een hoge intelligentie. Een hoog intelligent persoon is niet per definitie hoogbegaafd." Houd dit in gedachten.

RAVEN's Advanced Progressive Matrices

IQ: hoger dan 164 (= 99ste perc.)

Een IQ van 132 op de WAIS- en de CATTELL-test komt overeen met een IQ van 148 op de RAVEN-test (= 98ste perc.).

Te lezen op de Mensa-toelatingstest die ikzelf op 25 augustus 1989 aflegde. Nog getypt op een ouderwetse typemachine!

Het klopt wel overigens, dat niet te meten hoge IQ geeft geen garantie op hoogbegaafdheid. Want de persoon met bovenstaand resultaat vindt niet dat hij een 'rijk geschakeerd gevoelsleven' heeft. Zie verder hieronder. Maar vooruit, ik ga voor hoogintelligent. Waar ik tot nu toe voornamelijk over het meetbare IQ heb gesproken, maken we nu de overstap naar het bredere en onmeetbare begrip 'hoogbegaafdheid'.

Het begrip hoogbegaafdheid

In feite is IQ het enige wat een beetje consistent te meten is. De overige zaken, bijvoorbeeld creativiteit, doorzettingsvermogen, motivatie en dergelijke, zijn dat niet. Een schilder die rondjes om Rembrandt schildert maar een IQ heeft van 115, zou dus niet hoogbegaafd zijn. Wat is dan eigenlijk het nut van een begrip als hoogbegaafdheid? In de Verenigde Staten wordt hoogbegaafdheid gezien als een syndroom, een cluster van kenmerken. Dan zou je eigenlijk verwachten dat hoogbegaafdheid in de DSM-V (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, red.) zou staan als een soort afwijking. En misschien is het dat ook wel, alleen een positieve! Maar kort door de bocht kunnen we stellen dat wanneer iemand simpelweg hoog scoort op een IQ-test,

er sprake is van hoogintelligentie. En wanneer meerdere factoren een rol spelen, zoals de hierboven genoemde, gaat het richting hoogbegaafd.

De Delphi-definitie

Dan concentreren we ons op een definitie van hoogbegaafdheid (een van ongeveer honderd) die de laatste jaren in de mode is: de Delphi-definitie. Deze is ontstaan doordat een aantal hoogbegaafde volwassenen vond dat er bij begaafdheid en hoogbegaafdheid te veel nadruk werd gelegd op IQ. Daarom is intelligentie in deze definitie slechts één van de zes factoren die tot hoogbegaafdheid kunnen leiden. Volgens psychotherapeut [Maud van Thiel](#) luidt de Delphi-definitie als volgt:

"Een hoogbegaafde is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Autonom, nieuwsgierig en gedreven van aard. Een sensitief en emotioneel mens. Intens levend. Hij of zij schept plezier in creëren."

De zes elementen die het Delphi-model erkent staan hieronder. Naast IQ dus een vijftal vrij ongrijpbare zaken. En dat is meteen de zwakte van het model. Zo is een puber vaak erg tegendraads, maar na die lastige pubertijd draait dat meestal wel bij. Heeft de puber dan autonomie verloren? Dit lijkt een gemakkelijke opmerking, maar denk er maar eens wat dieper over na, ook over de andere factoren. Intelligentie is nog steeds de enige meetbare factor. Tegenwerpingen, zoals dat je bijvoorbeeld ook creativiteit kan meten, hoor ik graag. Vertel het maar!

<i>Zijn</i>	<i>Willen</i>
<i>Autonom</i>	<i>Gedreven en nieuwsgierig</i>
<i>Denken</i>	<i>Doen</i>
<i>Hoog intelligent</i>	<i>Scheppingsgericht</i>
<i>Voelen</i>	<i>Waarnemen</i>
<i>Rijk geschakeerd</i>	<i>Hoogsensitief</i>

Bron: Hoogbegaafd. Dat zie je zó!
M.B.G.M. Kooijman – van Thiel (2008).

Wat kun je ermee?

Het enige toelatingscriterium voor het lidmaatschap van Mensa is dus een score in de hoogste 2 procent op een geijkte IQ-test. Tegelijkertijd stellen Mensaleden zelf ook regelmatig de begrippen van IQ en hoogbegaafdheid gelijk aan elkaar. En dat terwijl er in bovenstaande duidelijk is gemaakt dat IQ slechts één van de facetten van hoogbegaafdheid is. Er is duidelijk nog meer onderzoek nodig naar de verhouding tussen de twee begrippen. Om uiteindelijk maar een antwoord te geven op de vraag wat je ermee kan: weinig. De toegang tot vereniging Mensa wordt dus geblokkeerd voor hoogbegaafden die geen gevraagde score op een IQ-test halen. Redding is echter nabij: hierboven lasen we al dat voor hoogbegaafden een hoog IQ een voorwaarde is voor hoogbegaafdheid. En de kans is dus relatief groot dat je als hoogbegaafde toch kan voldoen aan de toelatingscriteria, omdat hoogbegaafden vaak een hoog IQ hebben. Binnen Mensa bevinden zich dus zowel hoogbegaafden als hoogintelligenten. Kun jij het nog volgen? Ik wel. Maar nu nog de misschien confronterende vraag: waar kunnen hoogbegaafden terecht die niet aan de IQ-eis voldoen?

Mijn eigen definitie

Wie in mijn optiek ook hoogbegaafd was, was de vaak humoristische schrijver Belcampo die een aardige definitie van het leven gaf: "Je wordt geboren, je leeft een tijdje, je begrijpt er geen bliksem van en je gaat dood." In de grond (niet grappig bedoeld, maar mag zo opgevat worden) heeft hij natuurlijk gelijk. Zijn beschrijving zou opgaan voor de gemiddelde mens. Wat let mij om in de geest van Belcampo de volgende definitie van hoogbegaafdheid te bedenken: iemand die minstens één bliksem van het leven begrijpt. Of je daar een hoog IQ voor nodig hebt? Nee dus.

DickJan Braggaar is al sinds 1989 lid van Mensa (lidnummer NL1234, ja écht!). Hij vindt schrijven leuk, en probeert dat altijd zo luchtig mogelijk te doen. Een toefje autisme, maar goed, voor wie geldt dat tegenwoordig niet. Maar hoogbegaafd? Doe lekker normaal, man...

Kortom?

Je hebt laatste en allerlaatste. Dit stuk is het allerlaatste. Ik wil nog even een aantal mensen uit de wereldgeschiedenis de revue laten passeren die ik zal toetsen op hun hoogbegaafdheid.

Adam: Was niet hoogbegaafd, want hij at van de appel die Eva hem gaf. Hij had beter moeten weten, dan hadden we niet zoveel problemen gehad.

Nero: Was een over het paard getilde narcist die dacht dat hij viool kon spelen. Zeker niet hoogbegaafd.

Leonardo da Vinci: Komt in de buurt. Er zijn scholen voor slimme kindjes naar hem genoemd. Als hij niet dood was zou hij zich in zijn graf omdraaien.

Napoleon: Compensatiegedrag. Dacht dat hij slimmer was dan de Russische winter. Had beter moeten weten. Zeker niet hoogbegaafd.

Mark Twain: Humoristische Amerikaanse hoogbegaafde auteur.

Gerard Joling: Wie?

Herman Finkers: De tweede hoogbegaafde van het stel. En de enige hoogbeschaafde.

Als we één conclusie kunnen trekken uit mijn beoordeling van bovenstaande personen, dan is het wel dat hoogbegaafdheid en humor samengaan. Dat is wellicht een gedurfde uitspraak, maar het zou in mijn optiek in ieder geval samen móeten gaan. Want in alle discussies over IQ, EQ, de Delphi-methode en meer van dat soort zaken mis ik simpelweg de humor. Ik ga dan ook voor een nieuwe afkorting: HQ.

Vaert wel ende levet score.

DE ONTWIKKELING VAN HET MENSALOGO

door Edu Braat

Bij de oprichting van Mensa in 1946 werd een logo ontworpen dat een halve eeuw later associaties oproept van HiQ's die, van top tot teen gehuld in mantels van onderprestatie en bevend van verlegenheid, ergens op hun geheime ontmoetingsplaats snode plannen smeden rond een salontafel. De *AaiKjoekJoeks Clan*. Kan allang niet meer, zoiets.

Daarom werd in 1969 een internationale wedstrijd uitgeschreven waarbij ons huidige logo als winnaar uit de bus kwam. Ook een raar gedrocht, bij nadere beschouwing. Houterig getekend als een vierkant tafeltje, waarboven een wereldbol zweeft als een soort luchtballon. Zet er een randje omheen en maak de M wit, dan krijg je - althans in mijn verbeelding - een soort engel die ten hemel vliegt met hoog opgetrokken schouders. Meer een soort Batman eigenlijk.

Mensa
Nederland
The High IQ Society

Noot van de redactie: de Nederlandse tak van de vereniging heeft zeer recent een eigen draai gegeven aan het internationale Mensalogo. Zo verwijst de combinatie van de typische oranje kleur in ons logo samen met de zeeblauwe letters naar de Nederlandse luchten en de zee.

BEROEMDE MENSELEDEN

Prof. Dr. Richard Buckminster Fuller (1895-1983)
ARCHITECT, UITVINDER & FUTURIST

De Amerikaanse Fuller staat ook wel bekend als de moderne Leonardo da Vinci. Architect, ingenieur, systeemtheoreticus, auteur (onder meer van *Operating Manual for Spaceship Earth*, 1969), uitvinder, ontwerper, filosoof, dichter en futurist met 25 patenten op zijn naam en die begrippen als 'Dymaxion' (huis, auto en map), 'synergetics' en 'tensegrity' formuleerde.

Het bekendst werd hij met zijn ontwerp van de geodetische koepel (die, naar later bleek, bijna dertig jaar eerder al eens was bedacht). Klein van gestalte en behept met diverse handicaps ondervond Fuller veel tegenslag en tegenwerking, maar zette zich daar keer op keer overheen en kreeg uiteindelijk op tal van terreinen erkenning.

Van 1974 tot aan zijn dood in 1983 was hij president van Mensa International.

Prof. Dr. Isaac Asimov (1920-1992)
AUTEUR

Asimov schreef ruim vijfhonderd boeken, vooral in de genres populaire wetenschap en sciencefiction (plus zo'n negentigduizend brieven en ansichtkaarten). Een complete lijst van titels is te vinden in zijn laatste autobiografie die postuum verscheen: *I. Asimov: A Memoir* (1994). Een aanrader, net als het buitengewoon uitgebreide (Engelse) Wikipedia-lemma over hem. Superlatieven schieten te kort om eer te doen aan deze visionaire all-rounder (die zelf ooit zei slechts twee mensen ontmoet te hebben in wie hij in intellectueel opzicht zijn meerdere erkende: Carl Sagan en Marvin Minsky). Hij was lang lid van Mensa en was van 1974 tot 1989 erevicepresident van Mensa International. Al dient wel vermeld te worden dat hij een hekel had aan leden die "brain-proud and aggressive about their IQs" zijn, een vaker gesignaleerd probleem.

OP REIS MET JE VERENIGING

Internationale bijeenkomsten, roadtrips, en nieuwe vrienden over de grens: met Mensa kom je nog eens ergens! Deze leden trokken erop uit en delen hun hoogte- én dieptepunten.

In augustus 1979 werd ik lid van de Haagse Mensa, toen nog tachtig leden sterk. Al in het voorjaar van 1980 vroeg voorzitter Cary Horch me voor het bestuur, nadat ze hoorde dat ik ervaring had met pers en PR. Een paar maanden later voegde het bestuur van de 'andere Mensa' (van Sam Naber) zich daarbij, want de circa tweehonderd leden wilden massaal overlopen. In goede sfeer bereidden de twee besturen de fusie voor, en eind dat jaar kwam die tot stand tijdens een feestelijk weekend in conferentieoord Driebergen. En om dat heuglijke feit te vieren, reisde de internationale voorzitter Victor Serebriakoff af naar Nederland, vergezeld door nog een paar Britten. En ik? Ik mocht Victor van Schiphol halen! door Edu Braat

Driebergen, 1980

In Driebergen vond mijn eerste Mensaweekend plaats (met zo'n zestig deelnemers) en ik had al snel het gevoel dat ik met mijn neus in de boter was gevallen. Want dat weekend, met ook nog een internationaal tintje, beviel me uitstekend. Met name het diner en feest op de zaterdagavond, met Victor in een veelgedragen smoking en zijn kompaan Brian Yare in Schots tenue. It had style, it had class, just like the Nanny. Het was een ontspannen avond met aardige en interessante mensen en goede gesprekken.

Het jaar daarop deed ik met Cary een paar interviews die in veel regionale dagbladen terechtkwamen en er, samen met een radio-interview in het programma Met het oog op morgen, voor zorgden dat ons ledental verdubbelde tot ruim vijfhonderd. Weer een jaar later besloot Cary om naar een Grieks eiland uit te kijken en daar van haar net verkregen AOW te gaan leven. En omdat ik inmiddels het beste ingewerkt was, volgde ik haar eind 1982 op als bestuursvoorzitter.

Ik pakte de zaken meteen voortvarend aan. Er werd een Apple IIe computer geleased en omdat de Nederlandse vertegenwoordiger bij de jaarlijkse bijeenkomst van het IBD/IGC (International Board of Directors van de International General Council, red.), Nils Kleinjan, inmiddels gepromoveerd was tot director of administration, vond ik dat het ook tijd werd om de internationale contacten verder te gaan aanhalen. En besloot de onkostenvergoeding die je als nationale vertegenwoordiger van Mensa International kreeg te delen met nog drie bestuursleden, secretaris Barbara Eysten, kersverse penningmeester Godwin Zwanenburg (net 21 geworden) en lid Lex Richards.

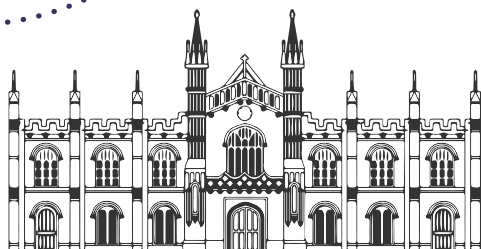
Nice, 1983

En zo reden we een week na een heel geanimeerd oktoberweekend (met wederom Victor en nog wat buitenlandse deelnemers) in mijn oude Peugeot 604 in één ruk naar Nice. Daar kwamen we net op tijd aan voor de icebreaker (de kennismakingsborrel waarmee elk internationaal Mensaweekend begint) op een hooggelegen terras met uitzicht over stad en Méditerranée. Voorzitter Henry Noble heette ons van harte welkom en we voelden ons al snel thuis in het internationale gezelschap.

De volgende ochtend begon een lange dag van vergaderen waarbij ik tijdens mijn spreekbeurt rapporteerde over de voorspoedige ontwikkelingen in Nederland. Dat maakte indruk. Want we sleepten niet alleen een subsidie van zo'n tienduizend gulden in de wacht voor verdere automatisering, maar ons voorstel om het jaar daarop de IBD/IGC te hosten werd ook aangenomen. Eenmaal thuis gingen we dan ook hard aan de slag met de organisatie van dat evenement, dat voor het eerst in Nederland werd gehouden, in combinatie met ons jaarlijks weekend.

Cambridge, 1984

In de zomer van 1984 nam ik met Godwin en Anne Snippe (met wie ik op diens verzoek van functie geruild had zodat hij voorzitter en ik vice-voorzitter werd) deel aan Mensa at Cambridge, ook een bijzondere ervaring. Na aankomst in Londen verbleven we een nacht in de National Liberal Club, waarmee de Britse Mensa een deal had gesloten. Een schitterend gebouw in het centrum aan de Theems, met een prachtig betimmerde eetzaal, een grote bibliotheek, een ruim terras met zicht op de rivier, een indrukwekkend trappenhuis én op de eerste verdieping een aantal slaapkamers waar een blind paard geen schade kon doen. Dit omdat de parlamentsleden die daar vroeger doordeweeks verbleven vaak ladderzat door het bedienend personeel naar boven gesjord moesten worden en daar dan vrolijk om zich heen konden kotsen.

Vervolgens reisden we per trein door naar Cambridge, waar we op de campus van het eeuwenoude Queens College in studentenkamers gehuisvest werden. Met nog ongeveer honderd andere Mensaleden van over de hele wereld (er is maar beperkt plaats) beleefden we een weekend vol lezingen van topexperts op diverse gebieden en een fantastisch galadiner waar iedereen verkleed was. Met tot slot een lunch in een grote tent in de tuin van de toenmalige voorzitter van de Britse tak van de vereniging, Sir Clive Sinclair (bedenker van de volkscomputers ZX 80 en ZX 81), die het evenement bedacht had en ook flink sponsorde. We legden een aantal leuke en interessante contacten en keerden geïnspireerd huiswaarts.

Kerkrade, 1984

In Kerkrade had medebestuurslid dokter Ronald Brenner inmiddels uitstekende locaties gevonden: het voormalige klooster Rolduc voor de leden en een kasteelboerderij voor de internationals. De sfeer en het programma vielen bij iedereen in goede aarde, net als het feit dat er het hele weekend een tv-ploeg van TROS Aktua en een journalist van NRC Handelsblad aanwezig waren. Dat de Nederlandse Mensaleden ook wel te porren waren voor de Britse aanpak bleek wel uit het feit dat meer dan de helft van de leden in avondkleding verscheen (uiteraard niet verplicht) op de zaterdagavond. Na afloop werd ik door het internationale bestuur gevraagd als director development, maar ik moest helaas bedanken. Ik was inmiddels ook algemeen directeur van Nederlands oudste en grootste veilinghuis: het Venduehuis der Notarissen in Den Haag. Een veeleisende baan die maakte dat ik ook uit het Nederlandse bestuur stapte.

Er is meer, maar dat bespaar ik je. Wat ik met mijn verhaal wil laten zien is hoe leuk en bijzonder het is om Mensa ook buiten onze eigen landsgrenzen te verkennen. En daarnaast ook je eigen hoogbegaafdheid te verkennen door diverse functies op je te nemen. Omdat Mensa me die mogelijkheid bood (en nog steeds), heb ik niet alleen veel pret en goede vrienden gemaakt en plekken bezocht waar ik anders nooit geweest zou zijn, maar heb ik vooral mezelf en mijn mogelijkheden veel beter leren kennen. Niet voor materieel gewin of de dankbaarheid van de andere leden (die is gering, kan ik je verzekeren) maar in de eerste en laatste plaats voor jezelf. Wat dat betreft biedt deze internationale vereniging tal van ongekennde mogelijkheden. Voor wie nog niet actief is, raad ik aan: doe daar iets mee, je zult er geen spijt van krijgen.

Edu Braat (NL0039) werd negen maanden na de oprichting van Mensa geboren en is actief lid sinds de zomer van 1979. Hij was onder meer voorzitter in 1983, vice-voorzitter in 1984 en wederom voorzitter in 1990 en 1991. Hij was de redactieteamleider van de Mensaberichten van 1998 tot 2003 en maakt sinds kort deel uit van het contentteam.

EEN EUROPEES EVENEMENT ORGANISEREN, KAN IK DAT WEL?

Door Ria van der Velde

In 2008 kwam ik pas net 'uit de kast' met mijn hoogbegaafdheid. Tien jaar eerder was ik al lid geworden van Mensa, maar nu was het ook van binnen geland. Eindelijk kon ik hardop zeggen dat ik hoogbegaafd of liever hoogintelligent ben. Ik besloot ook om een actieve rol te spelen binnen de vereniging Mensa Nederland en werd coördinator van de regio Utrecht, wat binnen de vereniging ook wel een regionair heet.

Dat jaar vond toevallig ook de allereerste **European Mensa Annual Gathering (EMAG)** plaats in Keulen. Een internationale bijeenkomst voor en door leden van Mensa. Kort daarna begon de zoektocht naar de volgende locatie voor 2009. Na wat lobbywerk koos de organisatie voor de historische stad Utrecht in Nederland. Als regionair werd ik daar uiteraard bij betrokken. Aan de ene kant natuurlijk een mooie kans, maar aan de andere kant ook erg spannend; ik had er totaal geen ervaring mee. Ook zag ik er tegenop om Engels te spreken - de voertaal van de EMAG.

Organiseren wat je zelf het liefste zou doen

Samen met een groepje Mensaleden ging ik de uitdaging aan. Als regionair van de stad Utrecht mocht ik de organisatie van de activiteiten op me nemen. Gelukkig met de hulp van een stel geweldige vrijwilligers vanuit de regio Utrecht en omstreken. Eigenlijk kon iedereen zijn eigen wensen uitwerken, want dat is het voordeel als je zo iets mag doen. En door de variatie in onze interesses kwam er een veelzijdig programma uit. Zo werkte de één een voetbalmatch uit, en organiseerde de ander korte danslessen. Iemand gaf een rondleiding op de afdeling radiologie van het UMC Utrecht, en weer een ander plande een bezoek aan de Stichting voor Fundamenteel Onderzoek der Materie (FOM) of brainstormsessies bij LEF Future Center. Er waren rondvaarten, rondleidingen (soms met stops bij restaurants), fietstochten, architectuur, pokeren, poolbiljart, een storyteller, nachtfotografie en nog veel meer.

Een grote uitdaging

Ook moesten we een locatie zien te vinden. Een grote uitdaging, want we hadden nogal wat wensen. De locatie *Seats2meet* in het hartje van Utrecht naast het station bleek een wereldplek.

Heel centraal gelegen naast de stad en het station, en het personeel was niet alleen heel vriendelijk maar werkte ook op basis van vertrouwen. We hoefden dus niet langs de kassa, maar langs een grote vaas waar we consumptiemuntjes in konden werpen. Overal de lekkerste koffie en heel veel leuke plekken om te zitten en lezingen te houden.

En dan is het zover: het evenement kan beginnen!

De EMAG opende op donderdag 30 juli met voorafgaand rondleidingen en een icebreaker. Na de grote opening op donderdag, geleid door Annemarie van Gaalen Theo Jansen (bekend van zijn strandbeesten), kwam er een hoop op ons af. Want hoe herken je eigenlijk de begeleiders? Snel gele Mensa-paraplu's verzamelen dus! En wat als iemand zich heeft aangemeld maar nog niet heeft betaald?

Die dag heb ik begrepen dat op je tenen lopen ook echt fysiek voelbaar is. Het was een spannende en uitdagende reis, met als eindresultaat een mooie mix tussen intellectueel uitdagende activiteiten en ontspanning. Hoe complexer hoe leuker, lijkt het. Een EMAG waar we nog lang met plezier op terugkijken.

Annemarie
van Gaal

Hennie Groot Lipman (l.)
en Theo Jansen

Fotografie: Jeroen Komen

EMAG JE MOET HET MEEGEMAAKT HEBBEN

door Bas Warmenhoven & Kees Koenen

Onze eerste EMAG in Praag

Kees: Ik herinner me mijn eerste EMAG in Praag nog goed! Ik had het programma vooraf goed bestudeerd en keuzes gemaakt uit de lezingen en workshops. Ook de diverse toeristische trips waren de moeite waard. Een hoogtepunt leek de tocht langs diverse kleine Tsjechische kroegjes. Dat viel tegen! Na twee kroegen was de 'tocht' alweer voorbij. We bevonden onszelf onder TL-licht, aan tafels met plastic lakens en dood bier. Gelukkig wees een local ons, na enig aandringen, op een plek waar je - volgens hem - echt niet wilde zijn. Het was er namelijk luidruchtig en er waren veel dronken mensen die tegen elkaar aanbotsten. Wij vonden dat wel aantrekkelijk, en vonden uiteindelijk *Karlovy Lázně*: de grootste discotheek van Oost-Europa!

Bas: We hebben daar een grandioze nacht beleefd samen met onder andere een aantal Zweden. Nadat we de lokale bakvissen hadden verteld dat Sven in zijn land een grote popster was, waren de dames niet meer bij hem weg te slaan. Wij zagen het glimlachend aan, met een biertje in de hand. Sowieso is een feestje met Kees erbij altijd de moeite waard, want binnen de kortste keren is er sprake van een oud-Hollandsche 'circle dance'. Mensaleden tonen daar hun danskunsten, tot hilariteit van de lokale bevolking.

Waarom iedereen de EMAG een keer moet meemaken

Bas: De EMAG geeft een totaal nieuw venster op het internationale karakter van onze vereniging. Je ontmoet mensen uit allerlei landen en verdiept je in de lokale cultuur. Dat er Mensaleden zijn die de omgeving kennen maakt het vaak heel interessant en biedt meerwaarde ten opzichte van een gewone stedentrip als toerist. Denk aan bezoekjes aan Slowaakse wijngaarden, het Nikola Tesla-museum in Belgrado, chocolade workshops in Gent en discotheek Sidecar met strakke rockmuziek in Barcelona.

Kees: Die buitenlanders komen trouwens in de gekste situaties terecht. Zo kwamen we zondagochtend in de Spaanse metro een Duits lid tegen. Hij was op de Ramblas in slaap gevallen en was derhalve beroofd van zijn portemonnee, telefoon en schoenen! Ook worden we tijdens de lezingen telkens opnieuw verrast door nieuwe inzichten. Ik herinner me vooral de lezing over CRISPR-Cas. Dat gaf me de kans om een mening te vormen over de wetgeving en experimenten rond dit thema. Toen later de Netflix-serie *Unnatural selection* uitkwam keek ik met andere ogen. Ook krijg

Nachtclub Karlovy Lázně
Foto: Oliver H, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons

je tijdens een EMAG de kans om met experts over een onderwerp te praten en juist die vragen te stellen waarop Google minder makkelijk een genuanceerd antwoord kan geven. Ik kijk uit naar een lezing over corona in Europa!

Bas: Mij bij komt de lezing over 'antifragiliteit' op, waarin het boek *Antifragiel* van Nassim Nicholas Taleb behandeld werd. Ik houd erg van denken in concepten. Taleb's verhaal gaat in op hoe je systemen moet ontwerpen om bestand te zijn tegen externe schokken. Dat kan gaan over van alles: een bankencrisis, omgaan met klimaatproblematiek of een onverwachte gebeurtenis die bijvoorbeeld impact heeft op je gezondheid. Sinds ik zelf als ambtenaar in Den Haag werk, heb ik een beter begrip van de toepassing van dit concept op overheidsbeleid. Dat helpt regelmatig om voorstellen van anderen te betwisten.

Niet alleen maar rozengeur & maneschijn

Kees: Het is niet alleen maar rozengeur en maneschijn. Soms worden je schoenen gejat. Soms zijn er irritante toespraken, met name tijdens een galadiner. In Gent was het galadiner in een oude fabriekshal, waar de speeches volstrekt onverstaaanbaar waren. Tot overmaat van ramp had de organisatie bedacht dat het een leuk idee zou zijn als drie kleine foodtrucks het eten voor vierhonderd Mensaleden konden verzorgen. Nu weet je misschien dat restaurants wordt verteld om rekening te houden met de exorbitante eetlust van de gemiddelde hoogbegaafde. De ratio, zo hebben wij ons laten vertellen, ligt rond de 1,2. Lange rijen voor de foodtrucks tekenden zich af. Het zweet parelde op het voorhoofd van de normaal zo goedgeluimde maar nu wat narrije hamburgerdraaier. Het was dan ook een grandioos moment toen de door ons bestelde pizzakoerier onder luid applaus en gejuich de XXL-pizza's op onze tafel parkeerde.

Souvenirs

Bas: Wat ik mee terugneem van een EMAG varieert nogal. Soms neem je een goede herinnering mee aan een avond met een leuke dame waarmee je later besluit te gaan latten. En soms een lokaal biertje, maar altijd een pak goede herinneringen en leuke contacten met wie je op de volgende EMAG het gesprek gewoon weer oppakt.

Kees: Ja! Dat valt me ook altijd op. Als je bekenden weer tegenkomt is het alsof het gisteren was. Ikzelf neem ook eigenlijk nooit heel uitgebreid afscheid, maar zeg liever: Tot straks. Het was dan ook een enorme schok dat de EMAG's werden afgelast door corona.

Iedereen hoogbegaafd

Bas: Het mooie is dat je niet zoveel merkt van het feit dat we allemaal hoogbegaafd zijn, omdat je de hele week in de Mensa-bubbel doorbrengt. Je kunt je dag van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat met andere Mensaleden doorbrengen. Ken je dat gevoel van een geslaagd weekend? Of een geweldige Mensadag? Nou, dat... Maar dan een hele week!

Kees: We hebben trouwens nog twee plekken vrij op de achterbank naar Strasbourg, in 2022. Het bieden voor de heen- en terugreis start op € 100!

Verder lezen over de internationale avonturen van Bas & Kees? In editie 091 van de Nieuwe MensaBerichten lees je het volledige interview!

Bas Warmenhoven (NL4906) houdt van reizen, films, lezen, spellen doen, speciaalbier proeven en Mensaweekends. Hij is binnen Mensa actief als SIG-houder van de FilmSIG en BIG-houder van de BiergondiërBIG. Bas werkt bij de Rijksoverheid aan het dichterbij brengen van een circulaire economie.

Kees Koenen (NL3664) werkt bij open source-bedrijf Red Hat. In zijn vrije tijd rijdt hij paard en sleutelt hij aan zijn Fiat 124 Spider uit 1981. Bij Mensa is hij onder andere actief als eigenaar van de Cryptocurrency BIG.

ANDERE LANDEN UNIVERSELE ERVARINGEN

door Noks Nauta

Mijn boek ook in het Frans

In 2015 had ik bij de EMAG in Berlijn een bijzondere ontmoeting met een Frans Mensalid. Na een workshop die ik gaf over hoogbegaafden op het werk werd ik opgewacht door Laurence Dulon uit Parijs. We zaten na te praten op het terras en daar vertelde ze me dat ze mijn boek in het Frans had gelezen. Dat verraste me want ik had het boek *Ongeleide projectielen op koers* (Nauta & Ronner, 2007) in het Engels laten vertalen als *Gifted workers* (2013). Hoe kon dit? Laurence vertelde dat een Française die zij kende voor zichzelf een vertaling uit het Engels naar het Frans had gemaakt. Laurence had die van haar gekocht om te zorgen dat niemand er mee aan de haal zou gaan. Na die verrassing of beter gezegd, verbijstering, kreeg ik het idee om tot een echte Franse uitgave te komen. Maar ik wilde zelf geen geld meer investeren. Laurence en ik hielden contact, maar het bleek een lang proces. Ik bracht haar in contact met een Nederlandse bedrijfsarts die in Frankrijk werkte en hij betrok iemand van de Arbeidsinspectie in Frankrijk erbij. Dat drietal heeft in Frankrijk het thema hoogbegaafden op het werk verder onder de aandacht gebracht. Ook vonden ze een uitgever en uiteindelijk is er in juni 2019 een Frans boek verschenen waar het boek *Gifted workers* in de (nog wat gecorrigeerde) Franse vertaling is opgenomen en ingebed in de Franse situatie. Zo kan een internationale Mensabijeenkomst tot een concreet en mooi resultaat leiden.

in Berlijn en had dan ook veel contacten met Berlijnse Mensaleden. Karin en ik hadden meteen goed contact. Mijn Duits moest nog wat opgefrist worden en haar Engels was niet geweldig (oorspronkelijk kwam ze uit Oost-Duitsland). Maar we merkten meteen dat onze ervaringen en drijfveren naadloos op elkaar aansloten. We bleven maar praten. En met onze inzichten en discussiepunten over hoogbegaafde volwassenen en wat er allemaal nog beter zou kunnen, maakten we elkaar heel blij. We waren zo enthousiast dat ik sindsdien diverse malen naar Berlijn ben geweest waar we samen workshops gaven bij de Duitse Mensa. Ook hebben we diverse keren bij EMAG's (Berlijn, Zürich, Krakow) samen workshops gegeven. Als we het in het Duits deden, nam zij de leiding en in de Engelse workshops deed ik dat. Tijdens onze voorbereidingen werkten we geweldig samen en na afloop deelden we de ervaringen. Het viel dan altijd op hoeveel universele ervaringen er van hoogbegaafde volwassenen zijn, die losstaan van iemands nationaliteit of woonplaats. Dat betekent voor mij dat die ervaringen heel specifiek zijn voor de hoogbegaafden. Het zou mooi zijn als dat eens een keer nader onderzocht zou kunnen worden!

Universele ervaringen van hoogbegaafden in diverse landen

Via een Duits artikel dat iemand me in 2011 stuurde, kreeg ik contact met Karin Rasmussen uit Berlijn, ook Mensalid. Zij is socioloog, filosoof en psycholoog en werkte toen ook al actief als coach van hoogbegaafden en leidinggevenden die hoogbegaafden onder zich hebben. Zij deed ook de intelligentieonderzoeken voor Mensa

Muziek verbindt

Al jaren ben ik lid van de *Classical Music SIG* via Mensa International. David Stybr is een unieke persoon zonder wie deze SIG niet zou bestaan. Van huis uit ingenieur, maar volledig verslingerd aan klassieke muziek. Hij leest daar enorm veel over, vertaalt stukken

uit allerlei talen. Dave is de centrale figuur die alle reacties op zijn e-mails verzamelt en weer terugkoppelt aan de leden. Toen ik in 2010 voor een congres naar Chicago zou gaan, heb ik hem gemaild. Hij heeft toen in die week een huiskamerbijeenkomst geregeld van Mensaleden uit die regio die van klassieke muziek hielden. Ik had een CD voor hem meegenomen met liederen van Henriëtte Bosmans, gezongen door mijn zanglerares Julia Bronkhorst.

In 2017 ging ik naar New York en weer naar Chicago. Toen heeft Dave via de Classical Music SIG gevraagd met wie ik een persoonlijke afspraak kon maken - hij was er zelf toen niet. In New York ontmoette ik Paul Kirby, componist. We hadden een erg leuk gesprek. Recent stuurde hij me een link naar de online uitvoering van een opera die hij had geschreven, gebaseerd op het boek *The Boy Who Listened to Paintings*. Ik was zeer onder de indruk van de muziek, de uitvoering en hoe er in de opera ook impliciet hoogbegaafdheid voorkwam.

In Chicago ontmoette ik ook Dubravka, een ander Mensalid (oorspronkelijk uit een Slavisch land maar al dertig jaar in de Verenigde Staten) met wie ik een heerlijke middag bij haar thuis heb doorgebracht. Zo verbindt muziek Mensaleden ook internationaal.

Karin Rasmussen (l.) en Noks Nauta. Fotograaf: Trui Visser

MENSA EN MENSA FONDS ZO MOEDER, ZO DOCHTER

door Brenda Dekkers

Waar hoogintelligente mensen samenkomen, gebeuren bijzondere dingen. Leuke dingen ook. En nuttige: in 2013 richtte vereniging Mensa Nederland bijvoorbeeld Stichting Mensa Fonds op naar Amerikaans voorbeeld. Met het Mensa Fonds geven voorzitter Grethe van Geffen, het bestuur, en de vele ambassadeurs invulling aan het maatschappelijk gezicht van Mensa. De toen 4.500 leden van de vereniging Mensa zagen in het Mensa Fonds een kans om op diverse manieren te tonen dat en hoe hoge intelligentie van toegevoegde waarde kan zijn voor de hele samenleving. Bovendien biedt het fonds als stichting met een ANBI-keurmerk weer nieuwe mogelijkheden voor werving en sponsoring. Giften aan het Mensa Fonds zijn bijvoorbeeld aftrekbaar van de belasting.

Een talent om te koesteren

Het Mensa Fonds werkt vanuit het standpunt dat hoogbegaafdheid een talent is dat net als andere talenten erkend, gevoed en gekoesterd moet worden om volledig tot zijn recht te komen. Daarom zetten we ons ervoor in om deze talenten volledig te benutten. Ook dragen we bij aan een duidelijker beeld van wat hoogbegaafdheid nu eigenlijk betekent voor de samenleving. Dit bereiken we niet alleen door kennis te verspreiden over hoge algemene intelligentie, maar ook door onderzoek te ondersteunen en bijzondere prestaties aan te moedigen. Vergeleken met de vereniging zijn we als stichting maar een piepkuk. Maar toch hebben ook wij al de nodige mijlpalen mogen bereiken. Zo reikten we al in het najaar van 2013 de eerste Mensa Fonds Awards uit.

Bijzondere leerstoel Hoogbegaafdheid, Transitie en Maatschappelijke Impact

Hoe beïnvloedt hoogbegaafdheid de overgang van de schoolbank naar de werkvloer en vervolgens naar pensioenering en succesvol ouder worden? Onder welke voorwaarden krijgt hoogbegaafdheid echt meerwaarde in organisaties en maatschappij? Wat is ervoor nodig om dit talent te benutten? En hoe blijven hoogbegaafden gelukkig in hun leven en werk? Vanuit de wetenschap is nog relatief weinig bekend over hoogbegaafdheid. Meer onderzoek is nodig, zeker op het gebied van relaties, vriendschap, werk en ouder worden. Daarom werken we als Mensa Fonds al jaren stilletjes aan een bijzondere leerstoel op dit gebied. Nu hebben we een partner gevonden in Tilburg University. Daardoor is de kans groot dat we in 2021/2022 de bijzondere leerstoel Hoogbegaafdheid, Transitie en Maatschappelijke Impact kunnen starten. Maar daarvoor is in totaal €250.000 nodig. Wil jij daar een financiële bijdrage aan leveren? Bekijk op www.mensafonds.nl hoe je dat kunt doen én hoe dat je een belastingvoordeel kan opleveren.

Mensa Fonds Awards

Elk jaar reikt Stichting Mensa Fonds de Mensa Fonds Awards uit. In 2021 voor de achtste keer. De Uitblinker Award ging dat jaar naar Amsterdammer Abdelhamid Idrissi (bekend van o.a. Studiezalen). De Publieks Award ging naar een spannende stemmenstrijd naar schrijver, presentator en hoofdredacteur van New Scientist Jim Jansen. De Impact Award ging naar 'wetenschapsinfluencer' en televisiepersoonlijkheid Diederik Jekel. Winnaars in 2020 waren Kathleen Venderickx, Robbert Dijkgraaf en Tech Playgrounds. In eerdere edities gingen de prijzen onder meer naar Dolores Leeuwijn, Ionica Smeets, Lianne Hooijvee, Wilbert Paulissen, Lavinia Meijer, Women in Tech, Tessa Kieboom,

Winnaar Impact Award 2020, Robbert Dijkgraaf - Directeur en Leon Levy Professor van het Institute for Advanced Study, Princeton, Amerika en Universiteitshoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en Grethe van Geffen - Voorzitter Mensa Fonds

Fotografie: Ruud Waij (www.waij.com)

Op de voorgrond v.l.n.r. Abdelhamid Idrissi (Uitblinker Award), Impact Award winnaar Diederik Jekel, en Publieks Award winnaar Jim Jansen. Op de achtergrond Grethe van Geffen, voorzitter Mensa Fonds en Angela Riddering, voorzitter jury Mensa Fonds Awards. (Fotografie: George Maas - www.georgemaas.com)

Lotte van Lith, Noks Nauta, Bart Smoors, Fleur Terpstra, Peter Riezebos en Tanja de Ruijter. Dat had twee positieve gevolgen. Ten eerste ontstond de nodige publiciteit voor hoge intelligentie in het algemeen. En ten tweede ging er meer aandacht naar het fantastische werk van de genomineerden en winnaars zelf. Op hun beurt mochten zij diverse media-optredens, voordrachten en lezingen verzorgen. Zo genereren we samen meer aandacht voor de mensen waarvoor we het doen. Ken jij mensen of organisaties die het verschil maken voor hoogbegaafden? Via www.mensafonds.nl kun je ze nu al voordragen voor een van de Mensa Fonds Awards die we uitreiken in 2022.

Grijs Goud

Het Mensa Fonds vraagt ook aandacht voor **Grijs Goud**: ons initiatief waarmee we ons inzetten voor hoogintelligente ouderen in hun latere levensfase. Dit gaat om mensen met een rijke levenservaring die graag willen blijven deelnemen aan de maatschappij, zolang ze daartoe de mogelijkheid geboden krijgen. Maar het gaat ook om hoogbegaafde ouderen die in een isolement terechtgekomen zijn of die qua interesses niet aan hun trekken komen in verpleeg- of verzorgingstehuizen. Een diverse groep dus, en daarom hanteren we geen precieze leeftijdsgrens. Door dit thema onder de aandacht te brengen en veel te delen over onze onderzoeken hopen we een positieve bijdrage te leveren aan dit actuele maatschappelijke thema. Zo is al gebleken dat de behoeften van hoogbegaafde ouderen grotendeels overlappen met die van hoogopgeleide ouderen in het algemeen. Organisatoren van passende activiteiten kunnen daardoor inspelen op een doelgroep die groter is dan alleen de groep hoogbegaafde ouderen. Grijs Goudzoeker Thérèse Oost hoopt nog meer mensen te ontmoeten die hierop aanhaken. Ben of ken jij iemand die zich in de omschrijving van Grijs Goud herkent of ken jij een initiatief waar zij zeker van af moet weten? Geef het door via theresa.oost@mensafonds.nl.

Meedoen of financieel bijdragen? Dat kan op allerlei manieren! Stort eenmalig een gift op NL16INGB0008877172, word lid van de Club van 100 en doneer 5 jaar lang € 100 per jaar en 100 minuten van je tijd, sluit je aan bij de Silver Friends die eenmalig € 1000 doneren, organiseer een actie of bedenk een andere creatieve manier om geld in te zamelen. Alles is welkom. En jij bent welkom op www.mensafonds.nl.

MENSA

EEN HANDIGE VERGAARBAK VAN PROEFPERSONEN

door Elise Hofhuis

Wanneer je als onderzoeker proefpersonen nodig hebt voor een onderzoek waarin hoge intelligentie een rol speelt, is Mensa natuurlijk een handige plek om te beginnen met werven. Natuurlijk zijn er wel wat kanttekeningen te plaatsen bij de vraag of de vereniging een goede afspiegeling is van de verzameling hoogbegaafde volwassenen. Alleen volwassenen die van zichzelf vermoeden of weten dat ze hoogbegaafd zijn melden zich immers aan bij Mensa. Bovendien zou dit een bepaald slag mensen kunnen zijn; mensen die intelligentie erg belangrijk vinden misschien, of die door hun hoge intelligentie veel problemen hebben. Aan de andere kant is het waarschijnlijk erg moeilijk om zomaar een groep hoogbegaafde proefpersonen te vinden. Het is daarom begrijpelijk dat onderzoekers bij Mensa uitkomen. Door de jaren heen hebben er dan ook talloze onderzoekers bij de vereniging aangeklopt met vragenlijsten en meer. Wat wisten zij van onze leden te leren? Voor dit artikel dook ik in diverse wetenschappelijke artikelen op zoek naar verschillen en overeenkomsten.

Narcisme en psychische problemen

Het oudste 'artikel' dat een zoektocht op internet opleverde met een groep Mensaleden als onderzoeksgroep, betreft een kort stukje van een halve pagina uit 1988. Bij het onderzoek waren 35 leden betrokken van de regionale tak van Mensa in Alabama in de Verenigde Staten. Het artikel vermeldt een populair stereotype dat er zou zijn over Mensaleden: ze zouden vaker lijden aan narcisme. Gelukkig bleek na het invullen van een persoonlijkheidsvragenlijst over narcistische trekken dat de Mensaleden niet opvallend veel afweken van een groep studenten.

Een recenter artikel uit 2018 van Karpinski en collega's laat echter wel degelijk een verband zien tussen een zeer hoog IQ en psychische en lichamelijke kwetsbaarheden. In dit onderzoek werden de antwoorden van 3.715 Amerikaanse Mensaleden op een vragenlijst over psychische en lichamelijke gezondheid vergeleken met gemiddelden uit de totale bevolking. Het bleek dat depressie, angststoornissen, ADHD en autisme allemaal vaker voorkwamen onder de Mensaleden dan het nationale gemiddelde. Ook allergieën, astma en auto-immuunziekten kwamen vaker voor. Om dit verband te verklaren, stelden de onderzoekers de 'hyper brain/hyper body'-theorie op. Ze bouwden daarbij verder op de theorie van de 'overexcitabilities' van Dabrowski: mensen met een hoge intelligentie hebben vaak overgevoeligheden op het gebied van beweging, zintuigen, intellect, verbeelding en emoties. Ze zijn gevoeliger voor hun omgeving en hun lichaam en geest zijn sneller uit balans. Verhoogde stress uit de omgeving kan daardoor eerder leiden tot psychische klachten aan de ene kant, terwijl dit

ze aan de andere kant gevoeliger maakt voor ziekten die met een overdreven reactie van het immuunsysteem te maken hebben.

Relatiegeluk

Ook Pieter Dijkstra en collega's (2017) vonden Mensaleden bereid om mee te werken aan een onderzoek. Dit keer betrof het de Nederlandse afdeling van Mensa, in een onderzoek naar intieme relaties. Een groep van 196 leden vulde een vragenlijst in over relaties en werd daarbij vergeleken met een groep mensen uit de gemiddelde bevolking. Op twee maten voor kwaliteit en tevredenheid bleken de Mensaleden hetzelfde te scoren als de gemiddelde groep. Nederlandse Mensaleden lijken dus even gelukkig te zijn met hun relatie als gemiddelde Nederlanders.

De hoogbegaafde groep bleek echter wel een andere conflictstijl en gehechtheidsstijl te hebben. Hoogbegaafden hadden vaker de neiging om conflicten te vermijden in plaats van ze op te lossen of compromissen te sluiten. Mensaleden lijken daarom, volgens Dijkstra en collega's, iets minder goed in staat om constructief met conflicten om te gaan. Als mogelijke verklaring hier-

voor noemt zij het eerdergenoemde feit dat zeer intelligente mensen vaak emotioneel erg gevoelig zijn. Om stress door sterke emoties te voorkomen, zullen zij misschien eerder een conflict vermijden dan dit open aan te gaan. Het lijkt dan ook wat tegenstrijdig dat de relaties van hoogbegaafden desondanks even goed waren. Maar dat zou volgens Dijkstra en haar collega's kunnen

Verder bleek de hoogbegaafde groep vaker onveilig gehecht te zijn dan de gemiddelde Nederlander. Zij zijn dus vaker bang om afgewezen en gekwetst te worden. Ook dit zou samen kunnen hangen met hun grotere emotionele gevoeligheid. Maar anders dan in de gemiddelde groep zorgde een onveilige hechting bij hoogbegaafden niet voor minder relatiegeluk - misschien omdat ze hadden geleerd om met hun grotere emotionele gevoeligheid en angst om te gaan.

Illustratie: Jeroen Stolvijk

komen door andere factoren die ze niet in het onderzoek hadden meegenomen. Zo zou het mogelijk kunnen zijn dat Mensaleiden het belangrijker vinden dan anderen om een intelligente partner te hebben, en doen ze daarom meer moeite om een partner te vinden die even slim is als zichzelf. Dat zou volgens de onderzoekers dan weer leiden tot meer tevredenheid in de relatie.

Emoties

Verder kwam ik ook diverse onderzoeken tegen over werkgeluk en slaapritme. Maar omdat ik niet alle onderzoeken kan behandelen en samenhang altijd fijn is, deel ik tot slot een onderzoek over emotieherkenning van Jens Egeland, van de faculteit psychologie van de universiteit van Oslo. Dit onderzoek uit 2019 keek naar het vermogen om emoties te herkennen. Hiervoor sprak Egeland met 63 leden van de Noorse afdeling van Mensa waarna hij de resultaten vergeleek met een controlegroep van 101 mensen uit de gemiddelde bevolking.

Voordat hij met het onderzoek begint, noemt de psycholoog twee mogelijkheden. Ten eerste laten eerdere onderzoeken zien dat er een onderliggende algemene intelligentiefactor bestaat, de zogenaamde 'g-factor', verwijzend naar 'general intelligence'. Deze factor zou alle mentale processen beïnvloeden. Doorredenerend zou de hoge g-factor bij hoogbegaafden ervoor kunnen zorgen dat ook de verwerking van emoties beter verloopt. Andere onderzoekers beweren echter dat de genen voor hoge intelligentie en die voor autisme gedeeltelijk overlappen, en dat een hoge intelligentie daarom met een lagere sociale intelligentie zou kunnen samenhangen.

Egeland legt de proefpersonen daarom een test voor het herkennen van emoties voor. Op deze zogenaamde 'EmoBio' zouden mensen met autisme en mensen met schizofrenie gemiddeld lager scoren. De Mensaleden scoorden echter iets hoger dan de controlegroep bij het herkennen van emoties, met name bij boosheid. In zijn conclusie vat Egeland dit op als bewijs voor het feit dat een zeer intelligent brein ook sterker is in de mentale processen die met emoties te maken hebben.

Overeenkomsten

Wat vooral opvalt bij de beschreven onderzoeken is dat de verschillen tussen Mensaleden en 'gemiddelde mensen' klein zijn. Zoveel verschillen we blijkbaar niet van elkaar. Als er al een onderscheid is, lijkt dit te maken te hebben met een verhoogde gevoeligheid op emotioneel, geestelijk en lichamelijk niveau. Precies zoals Dabrowski's theorie van de overexcitabiliteiten beschrijft, en waar Karpinski en haar collega's op voortbouwen met de hyper brain/hyper body-theorie. Egeland ziet in zijn Noorse onderzoek juist weer een bewijs tegen die theorie, die stelt dat diagnoses zoals autisme en ADHD vaker worden gesteld bij hoogintelligente mensen. Uit zijn resultaten blijkt immers dat Mensaleden beter zijn in het herkennen van emoties.

Egeland benadrukt deze conclusie ook omdat hij vreest dat bevindingen als die van Karpinski het idee aanmoedigen dat hoogbegaafden op andere gebieden een prijs betalen voor hun hoge intelligentie. De onderzoeken hoeven elkaar echter niet tegen te spreken. Er is de laatste jaren veel discussie over

misdiagnoses van ADHD en autisme bij hoogbegaafden, die juist voortkomen uit bepaalde gevoeligheden die verkeerd geïnterpreteerd worden. Maar los daarvan kunnen we de betere emotieherkenning misschien juist beschouwen als een uiting van de speciale gevoeligheid van hoogbegaafden. Misschien leidt dat inderdaad soms eerder tot problemen. Maar een hyperactief brein en lichaam brengen misschien ook waardevolle dingen voort, zoals hyperemotieherkenning.

REFERENTIES

Baggette, W. & Tobacyk, J. (1988). *Mensa membership and narcissism. Psychological Reports*, (62), 434.

Dijkstra, P., Barelds, D.P.H., Ronner, S. & Nauta, A.P. (2017) *Intimate Relationships of the Intellectually Gifted: Attachment Style, Conflict Style, and Relationship Satisfaction Among Members of the Mensa Society, Marriage & Family Review*, 53:3, 262-280

Egeland, J. (2019). *Emotion Perception in Members of Norwegian Mensa. Front. Psychol.* 10:27.

Karpinski, R.I., Kinase Kolb, A.M., Tetreault, N.A. & Borowski, T.B. (2018). *High intelligence: A risk factor for psychological and physiological overexcitabilities, Intelligence* (66), 8-23.

Elise Hofhuis (NL0667) studeerde taalkunde en orthopedagogiek en werkt in het dagelijks leven als onderzoeksassistent. Hiernaast houdt ze zich bezig met onderzoek, schrijven en nieuwe dingen leren.

SlimmerQuiz

De leukste quiz voor slimme kids! Mensa

Sinds 2013 organiseert Mensa jaarlijks de SlimmerQuiz voor leerlingen van groep 7 en 8. Deze quiz geeft kinderen de kans om te laten zien wat ze in hun mars hebben. Met inspirerende vragen en een onverwachte benadering laten we zien dat iedereen creatief kan denken... en hoe leuk dat is! door Esther van den Enden & Charlotte Hoyng

PLEZIER STAAT VOOROP

De SlimmerQuiz is ontwikkeld door Mensa en vooral bedoeld om te laten zien hoe leuk het is om je brein te gebruiken. Om ergens je tanden in te zetten en te ontdekken dat je er zelf uit kunt komen. Natuurlijk is de quiz ook een uitgelezen kans om hoogbegaafdheid op een positieve manier onder de aandacht te brengen in de klas. Er zijn dan ook elk jaar leerkrachten die dankzij de SlimmerQuiz ontdekken dat een van hun leerlingen hoogbegaafd is. Hoe mooi is dat? Daarnaast is het een manier voor kinderen om zelf te ervaren dat het ook heel leuk is om hoogbegaafd te zijn. Dat het niet alleen maar lastig is, maar dat je er ook mee kunt spelen.

DRIE RONDES

De SlimmerQuiz bestaat uit drie rondes. De eerste ronde heet de Klassenronde. Deze vindt altijd in september plaats, rond de Internationale Dag van de Hoogbegaafdheid. We sturen de quiz naar de basisscholen toe waar de leerkrachten van groep 7 en 8 zelf de vragen afnemen en nakijken. Aan deze ronde doen de leerlingen individueel mee. De tweede ronde, oftewel de Scholenstrijd, vindt begin november plaats. Dit is een regionale ronde waarin teams van telkens drie leerlingen het tegen elkaar opnemen. Voor deze ronde zijn we te gast bij zo'n vijftien tot twintig middelbare scholen verspreid over het land. Daarnaast speelt een aantal teams online mee. De winnaars van de Scholenstrijd nemen het twee weken later tegen elkaar op in de Finale die we spelen in de aula van de Universiteit van Amsterdam, onder leiding van Janouk Kelderman. Daar strijden de teams om mooie prijzen en natuurlijk voor de felbegeerde titel van Winnaar SlimmerQuiz!

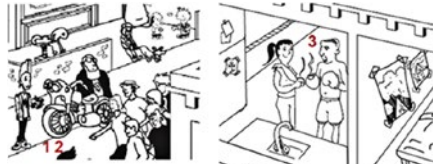

2022: EEN JUBILEUMJAAR

Mensaleden Charlotte Hoyng en Berthil Oljans organiseerden de SlimmerQuiz voor het eerst in 2013, ter ere van het vijftigjarig bestaan van Mensa Nederland. Sindsdien is de SlimmerQuiz uitgegroeid tot een groots evenement dat dit jaar al voor de negende keer werd georganiseerd. Inmiddels hebben duizenden kinderen meegespeeld en komen ieder jaar meer dan zestig vrijwilligers in actie, zowel voor als achter de schermen. In 2022 is alweer de tiende editie en daarom gaan we groots uitpakken. Te beginnen met het online broertje: [SlimmerQuiz Lite](#). Die spelen we komend jaar tijdens de Week van de Hoogbegaafdheid van 5 tot en met 13 maart.

Zoek woorden met dieren

Bijvoorbeeld

1. motor - mot
2. motor - tor
3. bokser - boxen (hond)

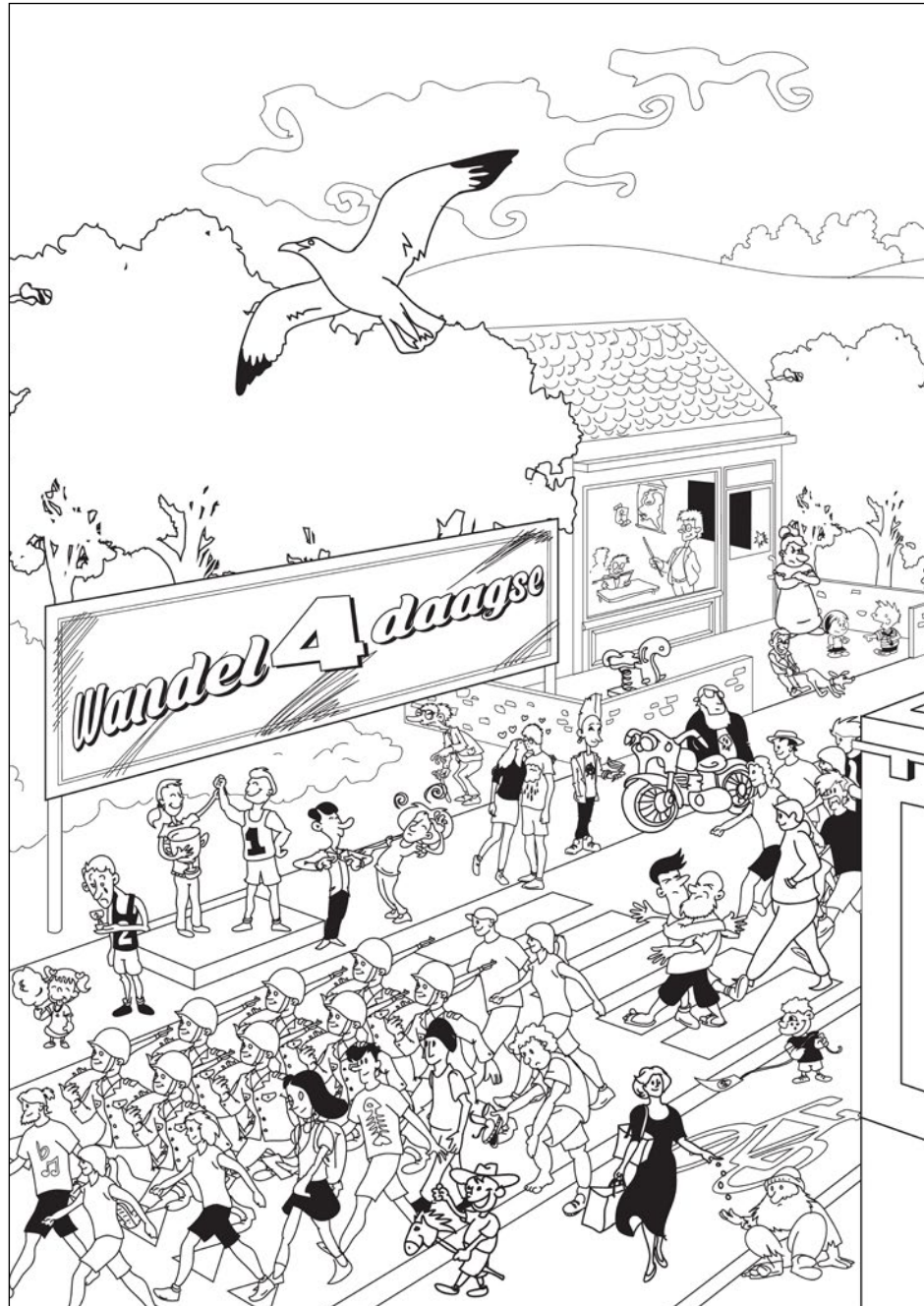
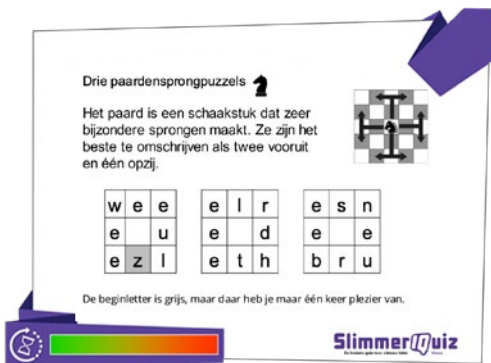
HELP JE MEE?

De organisatie van de Slimmer!Quiz groeit dankzij de vele mensen die zich ervoor inzetten. Daarom kunnen we alle hulp goed gebruiken!

Dus ben jij:

- een bevoegen leerkracht op een basisschool die met je leerlingen de verschillende rondes wil spelen?
- een enthousiaste docent of afdelingsleider van een middelbare school die de teams gastvrij wil onthalen voor de regionale ronde (Scholenstrijd)?
- een sponsor die een prijs ter beschikking wil stellen?
- een puzzelaar die wil meeschrijven aan de quiz?
- een Mensalid die voor of achter de schermen de handen uit de mouwen wil steken?

Neem dan contact met ons op via info@slimmeriquiz.nl. We nemen de mogelijkheden graag met je door.

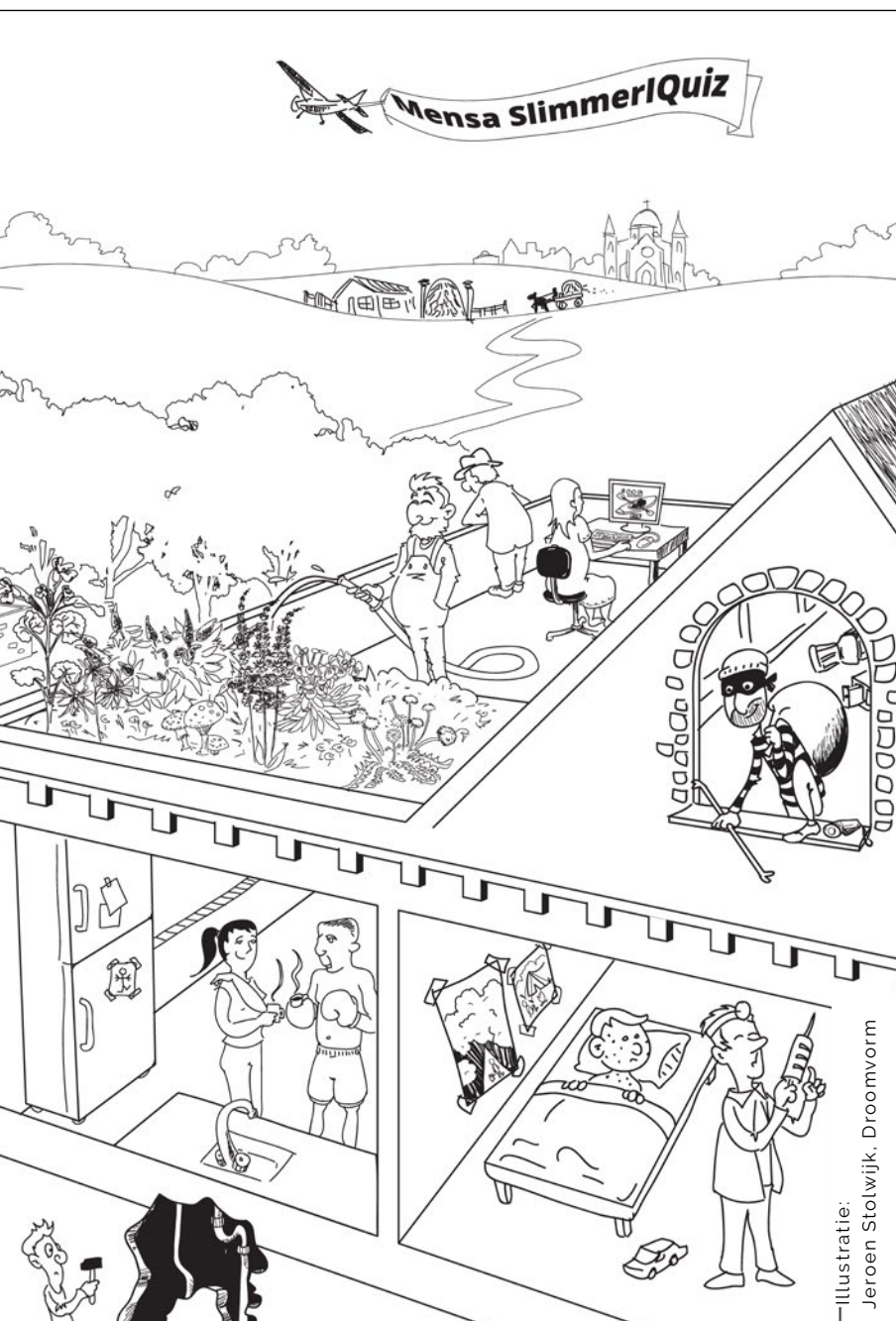

“De Slimmer!Quiz heb ik altijd als zeer uitdagend en inspirerend ervaren voor de leerlingen van groep 7 en groep 8. Het is prachtig om te zien hoe ze ploeteren om lastige vraagstukken op te lossen.”

- Erik Gerritsen, afdelingsleider onderbouw Bonhoeffer College Van der Waalslaan

"Meedoen aan de SlimmerQuiz voelt als zuurstof voor de hersenen van hoogbegaafde kinderen."

- Marina Zuidam, leerkracht Gifted Seniors, basisschool Kronenburgh in Rijswijk

BLIJF OP DE HOOGTE

Wil je op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen van SlimmerQuiz en als eerste nieuwe puzzelopdrachten ontvangen (inclusief de quiz voor de eerste ronde in september 2022)? Geef dan je naam en e-mailadres door via www.slimmerquiz.nl.

"De leukste quiz om jezelf en je klasgenoten goed uit te dagen!"

- Sam, finalist SlimmerQuiz 2016

Heb je de smaak te pakken van deze voorbeelden en wil je meteen verder spelen? Op onze website vind je ook de [quiz van een eerdere Klassenronde!](#)

Charlotte Hoyng (NL4974) is al negen jaar verbonden aan de Mensa SlimmerQuiz en houdt zich vooral bezig met de inhoud van de vragen. Haar motto: stel de juiste vraag, dan gaan de radertjes draaien en is het antwoord niet meer van belang.

Esther van den Enden (NL7973) begon in 2017 als official bij de Scholenstrijd (2e ronde). Sinds anderhalf jaar maakt ze deel uit van de organiserende commissie, waar ze zich vooral bezighoudt met alles wat te maken heeft met de communicatie met de basisscholen. Eén van haar grootste drijfveren is genieten van het leven en dat lukt met de SlimmerQuiz zeker.

WAT MENSA DOET VOOR KINDEREN

In de Amerikaanse tak van Mensa vind je binnen de vereniging een speciale afdeling voor de jeugdige Mensaleden, de zogenaamde Young Mensans. Om deze leden uit te dagen en met elkaar in contact te brengen, biedt Mensa diverse programma's en diensten aan. Denk bijvoorbeeld aan leuke uitjes, Special Interest Groups (SIG's) en diverse groepsactiviteiten. Het belangrijkste doel? Dat is natuurlijk dat de kinderen leren hoeveel plezier ze kunnen beleven aan hun intelligentie en hun vaardigheden leren ontwikkelen. door Valérie Clabbers-Reiter | **Fotografie Naomi van Mierlo**

Naast de vereniging heeft Mensa in de Verenigde Staten ook een stichting opgericht. Deze [Mensa Foundation](#) zag in 1971 het levenslicht en heeft als missie het inspireren en bevorderen van intelligentie in alle levensfasen, maar vooral onder kinderen. De stichting is bijvoorbeeld de drijvende kracht achter veel gratis lesplannen, leesprogramma's en educatieve spelletjes, maar ook schoolbeurzen en een honoursprogramma dat waarde hecht aan de kernidealen van de Young Mensans, namelijk integriteit, intellectuele nieuwsgierigheid, academische toewijding en dienstverlening. De Mensa Foundation looft ook prijzen en internationale studiebeurzen uit voor hoogbegaafde kinderen die zich hier vanuit de hele wereld voor aanmelden. En dat biedt weer extra kansen aan kinderen die meer uitgedaagd willen worden.

Maar hoe zit het dan met kinderen die (nog) geen lid zijn? Speciaal voor hen is er Mensa for Kids. Op [MensaforKids.org](#) vinden ouders en onderwijzers gratis lesplannen en andere educatieve hulpmiddelen voor kinderen van alle leeftijden. Het staat bewust los van Mensa als vereniging en kan zich op die manier richten op het helpen van kinderen met een hoog IQ van alle leeftijden en in alle lagen van de bevolking.

Ook in Nederland kunnen jonge Mensaleden terecht bij diverse clubs en evenementen. Zo zijn er de Mensa jongerenweekends, IQampeer, SIG's zoals IQids en sigXteens, en natuurlijk zijn kinderen welkom bij de diverse andere (besloten) groepen en activiteiten van Mensa.

Kinderen die geen lid zijn, kunnen ook hun denkkracht loslaten op de [SlimmerQuiz](#), waarover je meer leest in deze editie van HiQ Mensa Magazine.

Hoewel dit artikel is gebaseerd op de internationale Mensa for Kids, is het ook interessant om te overwegen of en op welke manier een vorm daarvan juist in Nederland zou kunnen werken. Voor ons als Mensa ligt daar een kans om kinderen, ouders en onderwijzers te helpen met:

- Vroege herkenning van hoogbegaafdheid wat weer kan bijdragen aan een evenwichtige ontwikkeling
- Begeleiding van ouders met hoogbegaafde kinderen
- Kinderen helpen om hun eigen hoogbegaafdheid beter te begrijpen
- De ontwikkeling van lesmateriaal voor het onderwijs
- Sociaal contact met andere hoogbegaafde kinderen

Dit laatste is misschien wel de belangrijkste reden om een Nederlandse Mensa for Kids te beginnen: om een platform te bieden voor

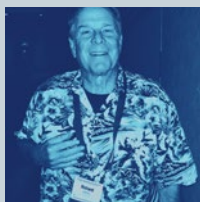
kinderen die graag in contact willen komen met leeftijdsgenootjes met een vergelijkbaar IQ, en zo misschien wel vrienden voor het leven te maken. Als auteur ben ik steeds enthousiaster geworden over dit idee. Jij ook? Meld je dan gelijk aan bij Marije Ruben via: marije.ruben@mensa.nl. Als coördinator van vele kinderactiviteiten binnen Mensa is zij altijd op zoek naar nieuwe initiatiefnemers en sparringpartners. Ben je zelf een jong lid en erg benieuwd naar wat er allemaal te doen is? Stuur Marije dan een mailtje om op de hoogte gehouden te worden van alle activiteiten!

**BEROEMDE
MENSELEDEN**

Dr. Richard Lederer (1938-heden) TAALKUNDIGE, AUTEUR EN RADIOPRESENTATOR

Lederer werd geboren in de Verenigde Staten en studeerde onder meer medicijnen en rechten voor hij zijn doctoraat in taalkunde behaalde aan de University of New Hampshire. Hij gaf jarenlang les en schreef daarnaast meer dan vijftig boeken over de Engelse taal. Hij specialiseerde zich voornamelijk in taalgrappen zoals woordgrappen, oxymorons en anagrammen die hem bijnamen opleverden zoals 'The Wizard of Idiom', 'Attila the Pun' en 'Conan the Grammarian'. Zelf omschrijft hij zich met de zelfverzonnen term 'verbivore'. Zijn artikelen verschenen in kranten en bladen in heel Amerika, net als in het Mensa Bulletin. Van 1998 tot 2006 was hij wekelijks op de radio te horen als een van de presentatoren van het programma *A Way with Words*. Inmiddels reist hij de hele wereld over als veelgevraagd spreker, ook bij grote Mensabijeenkomsten.

Scott Adams (1957-heden) CARTOONIST

Adams is de bedenker en maker van de populaire Dilbertstrip, waarin hij de zakenwereld en de daar heersende cultuur snedig persifleert. Hij heeft een MBA en werkte van 1979 tot 1995 bij diverse grote bedrijven tot hij van zijn stripverhalen (de eerste bundel verscheen in 1989) kon leven. In 1997 won hij de prestigieuze Award for Best Newspaper Comic Strip, er kwam een tv-serie (die een Emmy ontving) en in 2000 verscheen de strip in tweeduizend dagbladen in 57 landen en 19 talen. Belangrijke bronnen van inspiratie zijn de Peanutsstrip en de boeken van Dale Carnegie. Adams voorspelde correct dat Trump de Amerikaanse verkiezingen zou winnen door zijn retorische vaardigheid en schreef er een boek over: *Win Bigly: Persuasion in a World Where Facts Don't Matter* (2017). Hij heeft zijn lidmaatschap van Mensa opgezegd.

HET IMAGO VAN ZEER INTELLIGENTEN IN DE MEDIA

door Edu Braat

De meeste aardbewoners hebben nog nooit van Mensa gehoord. Maar ze zijn vrijwel allemaal wel bekend met het feit dat sommige mensen veel slimmer zijn dan de rest. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kwam dat besef dichterbij omdat soldaten op grote schaal getest werden op hun intelligentie. Regeringen realiseerden zich steeds meer dat je om de oorlog te winnen niet alleen manschappen en wapens nodig had, maar ook mensen die wetenschappelijke ontdekkingen deden en vijandelijke codeboodschappen konden breken. Maar toen na de oorlog de nieuwe massamedia radio, bioscoopfilms en televisie populair werden, was het imago van zulke slimmerds niet bepaald gunstig. In films en romans werden ze vaak afgebeeld als geniale gekken en schurken die erop uit waren om de wereldheerschappij of grote macht en rijkdom te verwerven. Dat weerspiegelde de angsten van de massa, die werden aangewakkerd door de media.

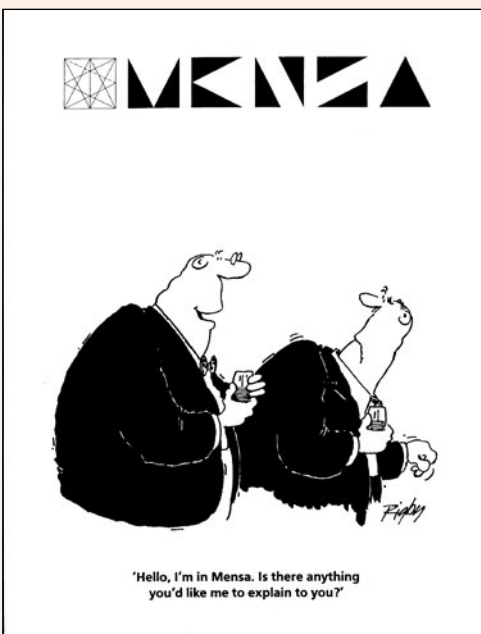
Maar er kwamen ook positieve geluiden. Want je kon bijvoorbeeld ook lachen om de rare gedragingen en de domme fouten die zulke types maakten. Een vroeg voorbeeld is Linus van Pelt, die in 1952 als beste vriendje van Charlie Brown debuteerde in de populaire strip *Peanuts* (1950-2000) van tekenaar Charles M. Schultz. Linus weet heel veel en bekommert zich om van alles, maar is ook een naïeve dromer, sociaal onhandig en kwetsbaar (hij heeft altijd een dekentje bij zich als

emotionele houvast). Zijn oudere zus Lucy is hem fysiek de baas maar dankzij zijn kennis, fantasie en vindingrijkheid weet hij zich toch meestal goed te handhaven.

Ook in sciencefiction kwam in de jaren vijftig intelligentie steeds vaker - en genuanceerder - in beeld. De in de Verenigde Staten geliefde tv-quiz (waarmee soms grote prijzen te winnen waren) droeg eveneens bij aan waardering voor veelwetters. In de jaren zestig en zeventig zag je in de undergroundstrips meer en meer nerds en freaks optreden die een vaste plaats in de strip innamen. Het grote publiek raakte langzamerhand gewend aan zulke buitenbeentjes en zag in dat ze daar niet per se bang voor hoefden te zijn. Sterker nog, intellectuele capaciteiten werden steeds meer gezien als een paspoort naar goede banen in een economie die het vooral moest hebben van briljante wetenschappelijke onderzoekers en hun uitvindingen.

In 1980 verscheen het boek *De Stam van de Hokenbeer*, het eerste deel in de *De Aardkinderen*-serie van Mensalid Jean M. Auel. Deze fantasyserie, die zich in de prehistorie afspeelt, werd een wereldwijde hit. Hoofdpersonage Ayla weet zich aan veel verschillende omgevingen aan te passen en wordt daarmee een voorbeeld voor veel intelligente jonge vrouwen, in Mensa en daarbuiten.

Na afloop van de Koude Oorlog in 1989 werd de aanwezigheid van nerds eerst op televisie en later op internet steeds sterker en algemener. Dat begon met de tv-serie *The Simpsons* (1989-heden) van Matt Groening, die al snel razend populair werd. Lisa, het zusje van Bart, is overduidelijk hoogbegaafd (met een IQ van 159) en ontwikkelt zich als feminist, vegetariër, boeddhist en Democraat (in een gezin dat verder Republikeinse opvattingen heeft). Zo wordt ze een progressief rolmodel op televisie. In seizoen 10 (uitgezonden in 1999) wordt ze toegelaten tot de Mensagroep in haar woonplaats Springfield.

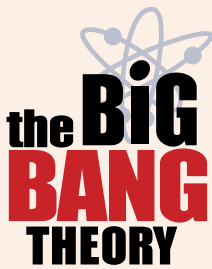

Uit het Britse Mensa Magazine

De jaren negentig waren ook het tijdperk van de sitcoms. Steeds meer van deze series draaiden om intelligente individuen en de omgevingen waarin die veel voorkomen. Denk aan medische tv-series als *ER* (1994-2009), *Scrubs* (2001-2010), *House M.D.* (2004-2012) en *Grey's Anatomy* (2005-heden), en advocatenseries zoals *Ally McBeal* (1997-2002), *Boston Legal* (2004-2008), *Suits* (2011-2019) en vele anderen. Kenmerkend is dat de afleveringen van deze Amerikaanse series geschreven worden door teams van schrijvers en consultants die zelf ook uit zulke milieus en beroepen afkomstig zijn, en dus heel goed in staat zijn om (met rake zelfspot) geloofwaardige karakters en situaties neer te zetten.

Het beste voorbeeld en met voorsprong de tv-serie die het meeste heeft bijgedragen aan de positieve beeldvorming van mensen met een hoog IQ was het razend populaire *The Big Bang Theory*, dat het maar liefst twaalf seizoenen (2007-2019) heeft volgehouden. En inmiddels een spin-off heeft gekregen: *Young Sheldon*, over de jeugdijaren van Sheldon Cooper, de geniale wetenschapper met Asperger die een van de hoofdrollen speelde in *The Big Bang*.

Dit overzicht in vogelvlucht is natuurlijk verre van volledig. Maar wat het laat zien, is dat het werkelijk barst van de tv-series (en je kunt het gemakkelijk aanvullen met boeken en cartoons) waarin zeer intelligente karakters een hoofdrol spelen. Dat die zich vaak afzetten tegen de gevestigde orde en die te slim af zijn, neemt voor hen in - kijkers en lezers houden daar wel van, ook slimme boeven kunnen vaak op sympathie rekenen. En hun (onze) voortdurende conflicten met leraren, werkgevers, minder inhoudelijk gerichte familieleden en collega's en elkaar maken dat menigeen denkt: blij dat ik niet zo ben.

En zo is het imago van de HiQ's in de afgelopen 75 jaar verschoven van engers waar je bang voor moet zijn naar wereldverbeteraars, betweters en idealisten die meestal aan het kortste eind trekken. Terwijl het feit dat al die eigenwijsneuzen het zelden of nooit met elkaar eens kunnen worden het gevaar van een wereldheerschappij effectief teniet doet.

Tot slot, hebben we daar wat aan? Ik denk van wel. Wat het ons leert is dat humor en zelfspot het meest ontwapenen. De humanistische psycholoog Abraham Maslow observeerde al dat gevoel voor humor een van de meest bepalende eigenschappen is die nodig is voor

zelfverwezenlijking. Kunnen lachen om de absurditeiten en paradoxen van het leven is door de eeuwen heen vaak aangeprezen door wijzen (onder meer door zenmeesters) als een beproefd middel om allerlei kwesties en jezelf vooral niet te serieus te nemen.

Neem een voorbeeld aan kinderen, die lachen heel veel.

SWAMP THING

Floris Oudshoorn schrijft en tekent onder andere de strip *Swamp Thing*. Meer nieuws op www.SwampThing.nl

BEROEMDE MENSELEDEN

Dr. Adam Osborne (1939-2003)

AUTEUR EN SOFTWARE- EN COMPUTERONTWERPER

Osborne werd geboren in Thailand en groeide op in India en Engeland. In 1972 startte hij een uitgeverij van toegankelijk geschreven computerhandleidingen die hij in 1979 verkocht aan McGraw-Hill. Twee jaar later bracht hij de eerste draagbare computer uit, de Osborne 1, die heel goed verkocht. Maar hij beging de fout zichzelf in advertenties aan te prijzen als de Henry Ford van de computerindustrie en kondigde nieuwe, nog spectaculairdere modellen aan. Daarop besloten zijn kopers te wachten waardoor de verkoop inzakte, de ontwikkeling stagneerde en hij kon zijn beloftes niet inlossen. Een fenomeen dat vaker zou voorkomen en nu bekend staat als het Osborne-effect. In 1983 moest hij zijn faillissement aanvragen, en in 1984 schreef hij er een bestseller over. Daarna deed hij nog enkele pogingen om iets op te starten maar die mislukten. In 1992 keerde hij wegens gezondheidsproblemen terug naar India, waar hij op 64-jarige leeftijd overleed.

John McAfee (1945-2021)

SOFTWAREONTWIKKELAAR EN ONDERNEMER

De Brits-Amerikaanse John David McAfee werkte van 1968 tot 1970 als programmeur bij NASA en ontwikkelde in 1981 het eerste commerciële spraakherkenningssysteem. Een paar jaar later was hij ook de eerste die zelf ontwikkelde antivirussoftware verspreidde volgens de shareware methode. In 1987 begon hij McAfee Associates dat al snel marktleider werd in computerbeveiligingsprogramma's (en nog steeds bestaat). In 1994 verliet hij het bedrijf en daarna ging het bergafwaarts met hem. Zo raakte hij verwickeld in allerlei dubieuze zaken en handel in cryptogeld. In 2020 werd hij in Barcelona gearresteerd voor belastingontduiking en toen een jaar later het bericht kwam dat hij uitgeleverd zou worden naar de Verenigde Staten, werd hij enkele uren later dood aangetroffen in zijn cel. Volgens zijn advocaat had hij zichzelf opgehangen.

Sir Clive Sinclair (1940-2021)

ONDERNEMER EN UITVINDER

De Britse Sinclair was gefascineerd door miniaturisatie. Hij bracht in 1972 de eerste elektronische zakcalculator uit, in 1976 het eerste digitale horloge en in 1977 de eerste pocket-televisie. Zijn bedrijf Sinclair Research kwam in 1980 met een eenvoudige computer, de ZX80, die door de lage prijs (< 100 pond) in grote aantallen over de toonbank ging en een generatie Britten leerde programmeren. Met deze volkscomputer en de opvolgers ervan, de ZX81, de ZX Spectrum en de Quantum Leap, verdiende hij een fortuin (en de titel Sir). Dat verspeelde hij vervolgens weer grotendeels met de C5, een elektrische ligfiets op batterijen die flopte. Opvallend is dat hij zelf computers noch internet gebruikte. Van 1980 tot 1997 was hij voorzitter (en sponsor) van Mensa VK, dat in die periode groeide van drieduizend tot ruim dertigduizend leden.

Dr. Duncan Madsen Pirie (1940-heden)

ONDERZOEKER EN AUTEUR

Madsen Pirie werd in 1978 de medeoprichter van het Adam Smith Institute, waarvan hij nog steeds de president is. Dit instituut staat bekend als de meest gezaghebbende neoliberale denktank van het Verenigd Koninkrijk. Hij schreef tientallen boeken, waaronder een paar over IQ, diverse titels zoals *How to Win Every Argument* (2007) en acht romans. Madsen Pirie is een veelgevraagd spreker en een van de bekendste Mensaleden in het VK.

MENSALID VAN 8 TOT 88

Na tientallen jaren Mensa is het niet zo gek dat je binnen de vereniging leden tegenkomt van alle leeftijden. Weten die verschillende generaties elkaar nog te vinden aan de ronde tafel van Mensa? Hoog tijd voor een dubbelinterview, besluit Zyg Murach. Op zoek naar verschillen en overeenkomsten gaat hij in gesprek met Liam de Haan van 8 en Ger van Oirschot van 88. door Zyg Murach | Fotografie Naomi van Mierlo

Waar komt je voornaam vandaan?

Liam: "Dat weet ik niet zo goed. Mijn ouders vonden het mooi klinken."

Ger: "Ik ben naar mijn grootvader vernoemd. Dat ging vroeger zo."

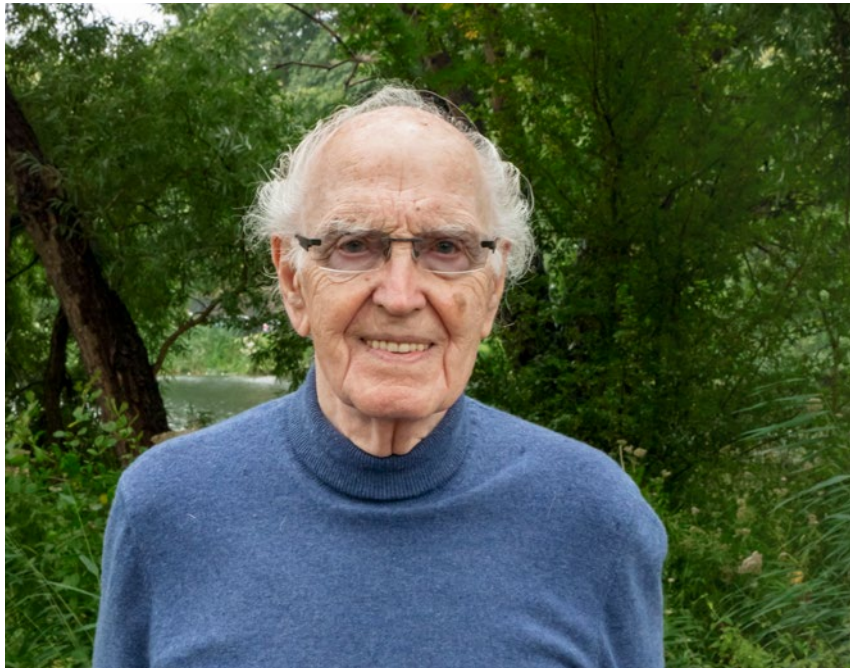
Weet je nog precies waar je was toen je voor het eerst over Mensa hoorde?

Liam: "Dat was in de auto en ik zat voorin. Toen kreeg ik te horen dat ik was aangenomen bij Mensa."

Ger: "Thuis. Begin jaren '60 hoorde ik op de radio dat ene Sam l'Honoré Naber een Nederlandse tak van een vereniging voor hoogbegaafden aan het oprichten was. Ik heb een paar keer gebeld, maar kreeg geen gehoor. Ik liet het rusten, tot ik jaren later in de Telegraaf van de burens een artikel over Mensa tegenkwam."

Heb je anderen warm gemaakt om lid te worden van Mensa?

Ger: "Als selectiegemachtigde heb ik veel testdagen georganiseerd voor mensen die lid wilden worden van Mensa."

Liam: "Ik praat er op school niet zoveel over, want ze weten niet goed wat het is."

Toen Ger 7 was brak in Nederland de oorlog uit. Toen Liam 7 was kregen we met de coronapandemie te maken. Kun je beschrijven hoe dat jullie leven heeft veranderd?

Liam: "Niet zoveel. School? Ja, ik zit vaker thuis, maar ik heb goede leraren. Vooral mama. Ik vind thuisonderwijs eigenlijk wel leuk."

Ger: "In het begin veranderde er weinig, afgezien van de eerste vijf oorlogsdagen en het bombardement op Rotterdam. Later was er ook nog een inmiddels vergeten bombardement in 1943, toen stond ik bij toeval op een plein en ging alles om me heen branden. Dat zijn beelden die je altijd bijblijven. Net als de hongerwinter. De bakker die van het Zweedse meel brood bakte na de voedselbombardementen. Ze vlogen zo laag dat je de piloot kon zien. En de bevrijding natuurlijk."

Liam, heb jij weleens écht honger gehad?

Liam: "Ik ben denk ik twee keer vergeten te eten tussen de middag. Dat was niet leuk."

Wat is de lekkerste soep?

Liam: "Tomatensoep."

Ger: "Erwtensoepp."

Moet je vaak afwassen?

Ger: "Twee keer per dag. Is dat veel?"

Liam: "Dat hoeft ik niet. Dat doet papa."

Ging het bij jullie op school altijd gemakkelijk?

Liam: "Nee. Niet altijd gemakkelijk. Ik ben naar een andere school overgestapt. En na de zomer ga ik op dinsdagen naar de plusklas op een andere school."

Ger: "De lagere school deed ik met twee vingers in mijn neus, maar ik had nooit geleerd om te leren. Op de HBS (de hogereburgerschool, red.) kon ik dat dus niet en bleef ik zitten. Ik was een enorme onderpresteerder. Na mijn diploma was er overigens geen geld om door te studeren. Ik moest gaan werken en begon daarmee voor 85 gulden per maand."

En hoe ging het daarna op het werk?

Ger: "Ik ging aan de slag bij SPAB, wat later uitzendbureau Start werd. Ik heb het uitgebouwd van zo'n 25 werknemers in het begin naar achthonderd toen ik stopte. We hadden 25 duizend uitzendkrachten aan het werk. Ik kwam er eigenlijk bij toeval terecht, nadat een ander bedrijf failliet ging. Ik voelde me er op mijn plek. Ik deed van alles, zoals financiën en IT. Maar ik heb er ook te hard gewerkt. Ik kreeg fysieke problemen en moest worden afgekeurd."

Kon je niet wat meer delegeren?

Ger: "Nee, dat vond ik lastig. Later kreeg ik verschillende districtmanagers onder me. En die zag ik allemaal weer dezelfde dingen uitproberen die ik ook al had gedaan en waarvan ik wist dat ze niet werkten."

Liam, jij zit met grote ogen te luisteren. In een bedrijf heb je altijd andere mensen nodig. Men zegt wel eens: 'Als je snel wilt reizen, moet je alleen gaan. Als je ver wilt komen, moet je samen gaan.'

Zou je zelf ook een bedrijf willen hebben?

Liam: "Ja, heel graag. Iets met Lego Minecraft. Dingen verkopen. Maar ik wil de naam van het bedrijf nog even geheim houden."

Wat is je minst favoriete (computer)spelletje?

Liam: "De spellen die ik heb zijn allemaal leuk. Anders wil ik ze niet. De leukste is Minecraft."

Ger: "Ik heb ooit Pac-Man gespeeld."

Liam: "Ik heb ook Pac-Man gespeeld. Laatst nog!"

En andere spelletjes?

Liam: "Ik kan niet schaken, want ik kan die zetten niet onthouden. Maar in dammen ben ik heel goed."

Liam, droom je weleens van Minecraft?

Liam: "Ja, dan verzin ik iets of ik denk aan iets wat ik met mijn broer heb afgesproken."

Ger, droom je nog weleens van uitzendbureau Start?

Ger: "Haha. Nee, ik droom nooit. Ik slaap altijd goed en weet me 's morgen niets te herinneren. Ik beweeg niet in bed. Na mijn hartoperatie moest mijn vrouw me in de gaten houden en ze vond het eng dat ik niet meer bewoog. Maar ik slaap altijd in een vaste houding en word helemaal stijf wakker. Opstaan is voor mij topsport."

Liam, lig jij ook helemaal stil?

Liam: "Nee, ik beweeg veel. Mijn moeder heeft een plank naast mijn bed gemaakt zodat ik er niet uit zou vallen."

Als je een dinosaur zou zijn, welke soort zou dat dan zijn?

Liam: "Misschien wel een Mosasaurus. We zijn in een grot geweest waar hij is gevonden. Maar hij was toen al weggehaald."

Ger: "Ik ken al die dino's niet zo goed, maar de ene die me te binnen wil schieten is de Tyrannosaurus Rex. Dat was eigenlijk niet zo'n lieverdje, nee, maar misschien ben ik dat ook niet altijd. In mijn werk moest je soms wel hard zijn. Dat was ik wel, vooral in het werk."

Sind een paar weken is iemand van 18 de jongste en iemand van 82 de oudste astronaut ooit. Zou je op een ruimtereis mee durven gaan? En waar zou je dan naartoe willen?

Liam: "Dat is gevaarlijk. Er is weleens een raket met mensen ontploft."

Ger: "Ik zou wel willen, want ik heb niet zoveel meer te verliezen natuurlijk. Ik heb geen voorkeur voor waar ik dan naartoe zou gaan."

Liam: "Misschien zou ik wel naar Mars willen. Daar ligt ook ijs. Dat vind ik cool."

Heb je soms het antwoord op een vraag, terwijl je niet meer weet waar dat antwoord vandaan komt?

Ger: "Ik heb nog steeds een uitstekend geheugen. Van oude klassenfoto's kan ik iedereen nog zonder haperen opnoemen."

Liam: "Ja, met rekenen. Dan weet ik zomaar ineens het antwoord."

Er is veel te doen binnen Mensa. Mensen gaan zeilen of kanoën, spreken af te om te kamperen of wandelen en gaan samen met de motor

weg. En je kunt soms introducés meenemen, bijvoorbeeld op het Wadden-weekend of bij spelletjesmiddagen.

Wat is jouw leukste ervaring binnen Mensa?

Liams vader: "Liam is pas vier maanden lid. We hebben alleen nog gesproken met de regionair. Er staat zeker van alles op de planning. En nu al een interview is ook wel leuk!"

Ger: "Ik hield niet zoveel van bijeenkomsten, maar ik heb weleens een middag met vuurwapens geschoten bij Mensa. Maar het leukste vond ik selectiegemachtigde zijn."

Liam, ik hoorde dat je ruïnes leuk vindt en andere oude dingen. De Olympische Spelen zijn ook al erg oud. Laatst verbeterde een zwemmer nog een record van 2100 jaar oud. Heb je op tv gekeken naar de Spelen in Tokyo?

Liam: "Nee, ik keek er niet zoveel naar. Alleen voetbal, samen met mijn mama."

Ger, wat is de beste uitvinding van de laatste jaren?

Ger: "Toch de mobielefoon. Ik bedoel het mobieltje. Het is ingrijpend dat je overal bereikbaar bent."

Wie zou je graag in het echt willen ontmoeten?

Ger: "Bill Gates, om wat hij doet. Hij geeft veel geld weg aan goede doelen en houdt nog steeds veel over."

Wie was de slimste mens ooit?

In koor: "Albert Einstein!"

Waar moet je ontzettend om lachen?

Liam: "Als bij Minecraft de dieren en 'mobs' op de kop lopen en dan op de kop beginnen te praten."

Ger: "Een goede conferencier als Herman Finkers of Fons Janssen."

Welk verschil maakt Mensa in je leven?

Ger: "Toen ik uitviel bij mijn werk kon ik selectiegemachtigde worden bij Mensa. Dat vulde jarenlang een gat in mijn leven. Ik had er een parttime baan aan van een à twee dagen in de week. Erg leuk om te doen en ik heb het twintig jaar volgehouden. En Mensa was een bevestiging van wat je eigenlijk al wist. Je voelde je soms een beetje een buitenbeentje."

Liam: "Bij mij nog weinig." Liam houdt duim en wijsvinger een stukje van elkaar: "Ongeveer zoveel."

Hoeveel dan? Dat is 3 centimeter.

Liam: "Nee, nog iets kleiner."

Zyg Murach (NL1619) schrijft manuals, instructies en trainingen voor het maken, gebruiken en onderhouden van technische producten. Van de zwaarste hijskraan ter wereld tot machines die computerchips produceren met 's werelds fijnste lijntjes. En van de grootste gascentrale in Nederland tot elektronenmicroscopen die het kleinste virus zichtbaar maken.

GEEN MENSA ZONDER VRIJWILLIGERS

Thessa van Aerde

Wat zou Mensa zijn zonder vrijwilligers? Dat is een retorische vraag. De kennis en vaardigheden die onze vrijwilligers inzetten om de vereniging draaiend en dynamisch te houden zouden niet misstaan bij menig professional in een bedrijf van vergelijkbare omvang. Het is niet voor niets dat er elk jaar vrijwilligers in het zonnetje gezet worden tijdens de nieuwjaarsreceptie. In dit jubileumnummer willen we stilstaan bij zulke bijzondere vrijwilligers. Ook als ze niet meer in ons midden zijn. Aan wie denken onze leden als je hen vraagt welke vrijwilligers een plekje verdienen op deze bladzijden?

"**Walther Ligtvoet** leerde ik kennen toen ik als nieuw lid op de Bobo [Bossche Borrel] kwam. Hij heeft mij gemotiveerd om ook eens verder te kijken dan de Bobo en deel te nemen aan het Oktoberweekend," vertelt **Sonja van Puijenbroek**. Dat was een heel goede zet en ik heb daar veel mensen leren kennen en goede gesprekken gevoerd. Maar zonder Walther was ik die Bobo niet uit gekomen."

Fieke van der Lecq

Hans Wegman geeft aan dat **Fieke van der Lecq** hem zo'n vijftien jaar geleden overtuigde van het belang van openheid over het Mensalidmaatschap.

Fieke zelf zet **Ellen Bos** in het zonnetje: "Zij verzorgt al héél lang de agenda, zowel op de website als via de tweewekelijkse e-mail. Dat doet ze heel secuur en trouw. Ook tijdens de coronaperiode ging ze daarmee door, inclusief alle aanpassingen, waardoor ze onze lifeline naar de vereniging vormde."

Ellen Bos

"Er zijn tientallen vrijwilligers aan te wijzen die Mensa actief vormgeven. Maar ik mag er nu slechts één noemen en dat is **Grethe van Geffen**," geeft **Willem van der Putten** aan.

Voor **Bas de Bakker** was **Marjonne Bron** de vrijwilliger die hem actief wist te krijgen binnen Mensa: "Zij runde jarenlang de DHSB [Den Hoornse Spelletjes Borrel]. Toen ik nog slapend lid was nodigde ze me daarvoor uit. Daardoor ben ik langzamerhand actiever geworden zodat ik nu veel Mensa-activiteiten bezoek en inmiddels zelf vrijwilliger ben."

Grethe van Geffen

Jen van Leeuwen noemt **Tonny de Groot**, "vanwege de laagdrempelige, respectvolle en motiverende wijze waarop ze jarenlang haar sacrale dans-workshop vormgaf op de zondagochtend van de Oktoberweekenden!"

"**Leo Kleinenberg**, omdat hij heel leuke Zoomborrels heeft georganiseerd tijdens de pandemie!"

Tonny de Groot

"**Margreet Jacobse** heeft vele verschillende vrijwilligersfuncties gehad (en beheert nu de Mensashop en de opslag van Mensaspullen) en is altijd zeer gewaardeerd," zegt **Henkhenk Broekhuizen**.

Henkhenk Broekhuizen zelf (lid sinds 1994) wordt meerdere malen genoemd als onmisbare vrijwilliger: "Als hoofd-redacteur van de NMB zorgt hij er iedere maand (door weer en wind) voor dat er op tijd een nieuwe editie klaar is. Dat is een hoop werk om te coördineren! Henkhenk weet hierbij ook heel goed te navigeren tussen het taalteam van de redactie en auteurs, rondom de voorgestelde verbeteringen en gevoeligheden van de auteurs. Niet alleen vind ik dat al prijzenswaardig: de manier waarop - eeuwig goedgehumt en diplomatiek - verdient een groot compliment!" aldus een van de reacties van leden.

>>

HenkHenk Broekhuizen

Gertie Schouwenberg vult aan dat Henkhenk en de overige redactieleden van de Nieuwe MensaBerichten - onder wie **Harry Buyvoets** - een belangrijke rol vervullen in het verbinden van leden met de vereniging, zeker toen in 2013 de 'papierene MB' verdween: "Het - nu digitale - blad is iets dat elk lid onder ogen kan krijgen. Met name ook de leden die niet zo snel naar een 'buitenactiviteit' gaan houden zo toch feeling met de vereniging."

Maar ook op persoonlijk vlak is Henkhenk van grote waarde. **Yvonne Killian** herinnert zich heel goed hoe hartelijk zij door hem verwelkomd werd op haar eerste Mensabijeenkomst.

Henkhenk, die naast zijn werk voor de NMB ook regionair is voor de regio Noord én nationaal en internationaal SIGHT-coördinator, noemt zelf echter een ander Mensalid als de vrijwilliger die volgens hem de oeuvreprijs verdient:

Angela Stolwijk-Kramer (lid sinds 2005). "Is het nodig om uit te leggen waarom zij hier genoemd mag worden?" reageert **Arjen van der Lely**. De hoeveelheid commissies waarin zij heeft gezeten en de activiteiten die zij voor Mensa (mede) heeft georganiseerd zijn niet eens op twee paar handen te tellen. Het regi-

Angela Stolwijk-Kramer

onairchap in de regio Rijnmond en het organiseren van Waddenweekenden en Oktoberweekenden zijn daar slechts een voorbeeld van.

"Angela heeft een tomeloze inzet en weet steeds weer alles klaar te spelen en on the spot te dealen met tegenslagen en veranderingen. Petje af voor wat zij allemaal voor de vereniging heeft gedaan en zij heeft mij gemotiveerd om ook in een commissie plaats te nemen," zegt **Sonja van Puijenbroek**.

In een eerder interview in HIQ Magazine (in HIQ #22) had Angela zelf een heldere motivatie waarom het organiseren van activiteiten voor Mensa zo waardevol is: "Hoe meer activiteiten je doet, hoe meer mensen binnen Mensa je leert kennen en hoe leuker de vereniging dan wordt: dan weet je waar de leuke mensen te vinden zijn!"

Betsy Buisman (lid van Mensa sinds 1983, met lidnummer 0060!) was jarenlang lid van het bestuur van Mensa in de rol van secretaris, maar ook, zoals een van de leden treffend zegt: "... een soort moederkloek die zich ontfermt over beginnende vrijwilligers, nieuwe leden en anderen die het nodig hadden." Ze trok haar schort aan en stond achter de boekentafel of Mensashop en had voor iedereen een warm woord of glimlach over. Betsy was ook kordaat: ze luisterde naar nieuwe ideeën en stimuleerde leden om die ideeën ook om te zetten in initiatieven.

Douwe Wiersma overleed plotseling op 44-jarige leeftijd in november 2011. Bij zijn afscheid waren zeer veel Mensaliden aanwezig en hij wordt nog altijd gemist als "een integere en authentieke vrijwilliger die openstond voor iedereen."

Luc Lacroix (1961-2014) was jarenlang niet weg te denken van vrijwel alle landelijke Mensabijeenkomsten, stevast met zijn trouwe viervoeter Puck aan zijn zijde. Behalve de drijvende kracht in de commissie voor de Nieuwe Leden Dagen, was Luc regionair van de regio Noord-Nederland. In die rol zorgde hij ervoor dat deze regio met de grootste oppervlakte (maar liefst drie provincies) zowel 'live' als online een van de levendigste (en warmste) was. Achter de schermen gebeurde er ook veel: "Luc heeft in de regionairstroep wel zo hard getrokken aan allerlei manieren om het vrijwilligersgebeuren binnen Mensa gestructureerd te krijgen... ongelooflijk. Zonder hem zou er nu waarschijnlijk nog steeds geen Commissie Vrijwilligerszaken zijn. Zeg maar een 'afdeling Personeelszaken'," aldus huidige bestuurslid Frans van Dongen.

Tamara Hüskens overleed op 15 augustus 2021 op 39-jarige leeftijd. Ook zij laat een leegte achter binnen de vereniging. Haar mede-redacteuren van de Nieuwe MensaBerichten, Harry Buyvoets en Henkhenk Broekhuizen, roemden haar warmte en niet aflatende inzet als eindredacteur en vervangend hoofdredacteur in een speciale editie van de Nieuwe MensaBerichten: "*Tamara zette zich met haar hele hart en alle energie in, voor zowel haar cliënten in de verpleging als ook voor alle andere taken die zij op zich nam, helaas nogal eens ten koste van zichzelf. Haar gedrevenheid om zich voor anderen in te zetten, maakte het voor haar echter niet makkelijk.*"

Vrienden maken op AMAG Bali 2012 (Roeland in groen shirt) - Foto: Mensa Indonesia

VRIJWILLIGERSWERK OVER DE GRENS

In deze editie van HiQ kijken we over de grens. Daarom richten we onze blik eens op de Mensaleden die internationaal actief zijn geweest, bijvoorbeeld dankzij hun vrijwilligerswerk of bestuursfuncties door Henkhenk Broekhuizen

Roeland van Zeijst

Als eerste vragen we Roeland van Zeijst naar zijn ervaringen en we beginnen met de vraag:

Wat was jouw internationale rol?

"Ik ben in 2012 geselecteerd voor het Mensa Leadership Ambassador Exchange Program (LEAP), een internationaal uitwisselingsprogramma binnen Mensa. Dat vond ik zo leuk en nuttig dat ik daarna een paar jaar zelf in de internationale selectie- en ondersteuningscommissie heb gezeten. Doordat ik was geselecteerd om mijn ervaring met onze geschillencommissie te delen, ben ik daarna nog in het internationale ombudsnetwerk gerold."

Had je hiervoor al veel internationale contacten?

"Al voor de opkomst van internet vond ik het leuk om contact te hebben met mensen buiten Nederland. Dat was toen wel wat ingewikkelder. Mijn leven en werk zijn steeds internationaler geworden. Omgekeerd heeft de LEAP-ervaring mij en mijn werkgever ervan helpen overtuigen dat ik wel een paar jaar naar Azië gedetacheerd kon worden. Toen ik in Singapore belandde kwam mijn nieuwe Mensanetwerk goed van pas."

Wat waren je ervaringen (leuke, misschien ook niet-zo-leuke)?

"De hoogtepunten van LEAP waren de Annual Gatherings in Reno (VS) en op Bali (Indonesië). Die Annual Gatherings zijn Mensa op z'n best, zowel qua inhoud als qua wie er komen. Ik heb er goede vriendschappen aan overgehouden en app nog dagelijks met sommigen van hen."

Wat heb je geleerd van je contact met Mensaleden uit andere landen?

"Het belang van de cultuur waarin een Mensavereniging zich bevindt. In de Verenigde Staten hebben Mensaleden vaak een streepje voor, je zet dat dik op je cv. In Nederland zijn we daar terughoudender in. Singapore, waar intelligentie enorm wordt gewaardeerd, keek in het begin argwanend naar Mensa: zou het een risico vormen voor de overheid?"

Wat denk je dat anderen van jou hebben geleerd? En wat heb je bijgedragen aan de toekomst?

"Ik heb actief de Nederlandse inrichting van het geschillenwerk kunnen uitdragen, in relatie tot ons polderende karakter. Dat heeft verschillende Mensa's geholpen bij hun aanpak en inrichting ervan en ik denk soms nog mee in het internationale ombudsnetwerk. Omgekeerd heb ik in de VS kunnen ervaren hoe de Amerikaanse Mensa Foundation werkte en daarvan geleerd bij het helpen oprichten van ons eigen Mensa Fonds."

Waarom zou iemand volgens jou een internationale functie binnen Mensa moeten overwegen?

"Het is een win-win-win: voor Mensa, voor jezelf en voor de vrienden die je gaat ontmoeten. Weeg vooraf wel de tijdsinvestering af. En mocht je twijfelen: gewoon doen. Ik merk dat Nederlanders hier vaak goed in zijn."

MENSA INTERNATIONAAL

School of Hard Knocks in Maleisië:
van schijfje tot schaalpje (IBD2019)

Henkhenk Broekhuizen

Het volgende slachtoffer van onze ronde is Henkhenk Broekhuizen. Welke rol speelde hij?

"Op het internationale vlak was dat in de evenementenorganisatie, zoals Silvensa in Maastricht (2016) met 260 gasten en Silvester in Münster (2018) met 350 gasten. In beide gevallen met leden uit heel Europa en erbuiten, en beiden een vijfdaagse oud- en nieuw feestperiode. En ik ben benoemd als Internationaal SIGHT-coördinator (2018-2020 en 2020-2022)."

Had je hiervoor al veel internationale contacten?

"Ja, ik had via mijn kortegolfzender al heel veel internationale contacten: ik ben sinds mijn 15e gelicenseerd zendamateur en sprak elke weekend urenlang met diverse nationaliteiten. Daarnaast werk ik sinds 1986 bij de Koninklijke Marine en dan zat ik soms ineens op een andere plek in de wereld (of bungelde ik onder een heli aan een staalkabel om op een schip te worden afgezet). Al snel had ik vrienden in vele landen. Internet en veel reizen hielpen ook hierbij."

Wat waren je ervaringen (leuke, misschien ook niet-zo-leuke)?

"Meest leuke: leuk om in internationale teams te werken (dat doe ik in mijn werk ook veel). Zoveel mensen, zoveel culturen en eigenschappen. Soms botst dat weleens en daar leer je dan weer van. En leuk was ook om namens alle bezoekers in de Friedenssaal, bekend van [de vrede van Münster](#), een toespraak te mogen houden en onder andere Herr Oberbürgermeister (de burgemeester van Münster, red.) te mogen toespreken."

Als bezoeker van internationale activiteiten zoeken wij (samen met partner Esperanza, ook lid) meestal de andere nationaliteiten op. "Die Nederlanders komen we volgende maand wel weer ergens tegen," zeggen we dan. Sinds 2011 (de EMAG in Parijs) ontwikkelden we al snel een heel uitgebreid netwerk van vrienden en bekenden. En dat helpt ook weer bij het uitvoeren van de functies. En het is goed voor je talen."

Wat heb je geleerd van je contact met Mensaleden uit andere landen?

"De verschillen zijn zo interessant. En het valt me toch altijd weer op dat we veel gemeen met elkaar hebben, veel meer dan dat we van elkaar verschillen. Natuurlijk hebben we verschillende achtergronden, culturen, gewoontes en ervaringen. Dus het is handig om daarvan zoveel mogelijk op te steken. De link leggen en uitbouwen tot een stevige brug tussen werelden."

Wat denk je dat anderen van jou hebben geleerd? En wat heb je bijgedragen aan de toekomst?

"Ik denk vaak: met polderen, soms even stevig doorzetten, en zo nodig de knoop doorhakken, kom je nog eens ergens. Qua SIGHT kan ik denk ik trots zijn op het enorm uitbouwen van de kaart met heel veel SIGHT-hosts over de wereld, uiteraard met medewerking van velen. Zie [thesightmap.org/map](#). En daarnaast hebben we de onderlinge samenwerking en uitwisseling van coördinatoren naar een hoger plan getild en draait het in veel landen beter dan ooit."

Waarom zou iemand volgens jou een internationale functie binnen Mensa moeten overwegen?

"Ik zou het zeker overwegen: het geeft je in samenwerkingsverbanden heel veel internationale ervaring en (als je ervoor open staat) is dat een bijzondere ervaring. Voor veel mensen een unieke gelegenheid."

Henkhenk Broekhuizen (NL1886) is sinds 2013 hoofdredacteur van de Nieuwe MensaBerichten (die andere uitgave :) en tevens regionair van Noord-Nederland. Hij schreef voor diverse publicaties bijdragen, verslagen en commentaren, zowel binnen als buiten Mensa wereldwijd. Zijn hobby's zijn verder: Harley's, Chevy camper, zendamateur, deejaying en live bands. >>

Onze volgende geïnterviewde is Willem Bouwens, die een indrukwekkend cv heeft opgebouwd binnen de vereniging. Zo was Willem van 2002 tot 2005 voorzitter van het International Constitution Revision Committee, de commissie die de Mensaconstitutie bijwerkte. Vervolgens was hij van 2005 tot 2009 de International Director of Development, een functie in het internationale Mensa-bestuur. Vanaf 2009 was Willem vier jaar lang de internationale voorzitter van Mensa, dus ook voorzitter van de [International Board of Directors \(IBD\)](#). De twee jaren erna diende Willem als de vice-voorzitter. Daarnaast was hij ex officio bestuurslid van de Amerikaanse Mensa Foundation (van 2010 tot 2013), de zusterorganisatie van het Nederlandse Mensa Fonds.

Had je hiervóór al veel internationale contacten?

"Via diverse projecten van mijn werk had ik al wel internationale contacten. Enkele projecten heb ik gedaan in samenwerking met een Amerikaanse hard- en softwareleverancier."

Wat waren je ervaringen (leuke, misschien ook niet-zo-leuke)?

"Niet zo leuk? Je krijgt te maken met mensen en bedrijven die gebruik willen maken van de naam 'Mensa' en daar geld aan willen verdienen. En daar moet tegen opgetreden worden, wereldwijd, en dat kost veel geld. Het merk Mensa is veel waard en dat moeten we beschermen."

Het leuke? Mijn adagium als internationaal bestuurslid was: it is my job to create more dynamics. Dat betekent veel initiatieven nemen om meer dynamiek te creëren tussen de nationale Mensa's en de initiatieven van anderen in die dynamiek maximaal ondersteunen. Mijn tweede adagium sluit daar perfect op aan: als je alles onder controle hebt, ga je niet snel genoeg. Een organisatie met zo verschrikkelijk veel talent, ervaring en energie moet zich sneller ontwikkelen dan het tempo van de voorzitter kan bijhouden: de voorzitter mag geen rem zijn.

En laat ik ook een neutrale toevoegen: maak geen grapjes in een internationale context tenzij je de mensen en de cultuur héél goed begrijpt. Grapjes zijn vaak cultuurgebonden en je kan er behoorlijk de mist mee ingaan."

Wat denk je dat anderen van jou hebben geleerd? En wat heb je bijgedragen aan de toekomst?

"De wijze van vergaderingen bij Mensa International. Veel meer de kleine Mensa's erbij betrekken, en veel meer de nationale

voorzitters erbij betrekken voor wie Engels de tweede of derde taal is. Juist op hen is mijn motto creating more dynamics van toepassing. De IBD is meer dan discussie over moties - de grootste toegevoegde waarde van de IBD-vergadering is als zij met een uitgebreid netwerk naar huis gaan."

Wat heb je geleerd van je contact met Mensa-leden uit andere landen?

"De verschillende leiderschapsstijlen in de diverse nationale Mensas. Maar ook hoe tegen de bestuursvoorzitter van een grote internationale organisatie wordt aangekeken. De Amerikanen, de Engelsen, de Zweden, de Japanners, Pakistani. Sommige stereotype vooroordelen kloppen gewoon. In sommige landen word je gezien als 'the boss' en in sommige landen moet je ieder besluit minuttig toelichten."

Waarom zou iemand volgens jou een internationale functie binnen Mensa moeten overwegen? Of raad je het af?

"Ik raad het van harte aan. Het geeft de kans om je eigen activiteiten als vrijwilliger in een bredere context verder te ontwikkelen, met je collegae in het buitenland. Het is leuk en leerzaam om mensen met een andere achtergrond en uit een andere cultuur te leren kennen. We zijn uiteindelijk een organisatie die draait om mensen. En het wordt nog leuker als je naar één van de vele events in het buitenland gaat."

Tenslotte?

"Het is gewoon leuk en leerzaam. De internationale contacten zijn een verrijking voor jezelf en je brengt Mensa naar een hoger niveau. Ik heb nog steeds regelmatig contact met mensen die ik in het verleden in het internationale Mensacircuit heb ontmoet. Op de een of andere manier blijf ik me betrokken voelen bij het internationale gebeuren. Mensa is for life."

BEROEMDE MENSALEDEN

Prof. dr. Wubbo Ockels (1946-2014)

ASTRONAUT

Ockels was een Nederlandse natuurkundige, ruimtevaarder en piloot die op 30 oktober 1985 bekend werd als de eerste Nederlander die een ruimtevlucht maakte (van zeven dagen en drie kwartier). Na zijn studies natuurkunde en wiskunde begon Ockels zijn carrière met experimenteel onderzoek aan het Kernfysisch Versneller Instituut in Groningen. In 1978 behaalde hij zijn doctoraat en werd hij door de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA) uitgekozen om mee te werken aan het Spacelab-programma, een samenwerkingsproject van ESA en NASA. In 1980 begon hij aan een astronautenopleiding aan het Lyndon B. Johnson Space Center in Texas. In die periode werd hij ook lid van Mensa VS om een wel heel praktische reden: in *Het MensaQuotient* (2003) legde Ockels uit dat hij zo gemakkelijker aan een bouwlening kon komen. Na zijn ruimtevlucht werd hij aangesteld als hoogleraar bij het European Space Research and Technology Centre (ESTEC) in Noordwijk, en vanaf 2003 werkte hij als hoogleraar duurzame technologie. Daarnaast was hij betrokken bij verschillende innovatieve projecten, zoals een zonneauto en de laddermolen.

Marilyn vos Savant (1946-heden)

AUTEUR EN COLUMNIST

De Amerikaanse Vos Savant legde op 10-jarige leeftijd de Stanford-Binet-intelligentietest af met indrukwekkende resultaten. Zo werd haar mentale leeftijd geschat op bijna 23 jaar met een bijbehorende IQ-score van 228. In 1985 leverde dat haar een vermelding in het *Guinness Book of World Records* op waarmee ze wereldberoemd werd. Later bleek haar score verkeerd berekend te zijn, waarop Guinness haar vermelding en vervolgens de hele categorie verwijderde. Zelf was Vos Savant ook geen voorstander van intelligentietesten - wel werd ze lid van Mensa VS en de Mega Society. Ook had ze jarenlang de vaste rubriek 'Ask Marilyn' in het tijdschrift *Parade* (oplage 32 miljoen) waarin ze vragen beantwoordde over allerlei onderwerpen, waaronder het veelbesproken Monty Hall-probleem. Ze publiceerde een aantal boeken, voornamelijk met bundels van haar columns, en in 2003 ontving ze een eredoctoraat in de letteren van The College of New Jersey.

Marilyn vos Savant by rellymath

Roger Zelazny (1937-1995)

DICHTER EN AUTEUR

Zelazny was een zeer succesvolle Amerikaanse dichter en schrijver van sciencefictionverhalen en fantasyromans. Hij verwierf internationale faam met zijn *Amber*-romanreeks. Hij won diverse literaire prijzen, waaronder zes keer de Hugo Award, drie Nebula's en twee Locus Awards. Zelazny was een van de leiders van de zogenaamde New Wave van sciencefiction en stond in hoog aanzien bij zijn collega-schrijvers. Zo roemde *Good Omens*-auteur Neil Gaiman hem als zijn grootste invloed. Net als vele van zijn personages was hij een meester in de vechtkunsten en een zware roker.

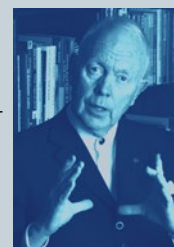

Tony Buzan (1942-2019)

PSYCHOLOOG EN AUTEUR

Buzan werd tijdens zijn studiejaren (hij deed er vier) actief lid van Mensa en in 1971 redacteur van de *International Mensa Journal*. In de jaren zeventig werd hij bekend door zijn tv-serie *Use Your Head* voor de BBC.

Hij schreef voor die serie vijf boeken over denk- en geheugentechnieken (waaronder mindmapping) die in totaal drie miljoen maal over de toonbank gingen. Daarna schreef hij nog 75 boeken en was hij actief als oprichter van onder meer The World Memory Championships, het Londense Mind Body Spirit Festival en World Brain Day.

De MensAcademie

door Tania Manuschevich Viaux & Jos de Krieger (Fotografie: Jos de Krieger)

De MensAcademie is opgericht door Fieke van der Lecq die tijdens haar voorzitterschap van Vereniging Mensa Nederland in 2004-2005 het idee kreeg om kennis en ervaring te delen 'voor leden en door leden'. Sindsdien heeft de MensAcademie afwisselend actieve en stille periodes gekend. Ook de structuur en het doel zijn meerdere malen gewijzigd en er was ook discussie of het nu wel of geen onderdeel was van de vrijwilligerscommissie. Toch komt de MensAcademie telkens weer bovendrijven, omdat het blijkbaar iets unieks te bieden heeft aan de vereniging en haar leden.

De afgelopen jaren hebben wij, Jos de Krieger en Tania K. Manuschevich Viaux, hard gewerkt aan een netwerk van leden, lusteriaars, en bovenal interessante sprekers. En met succes! Met lezingen, excursies en workshops die voor iedereen toegankelijk zijn, daagt de MensAcademie je uit om te leren over bijzondere en ongewone thema's. Ons doel? De alpha-, bèta- en gamma-breinen aanspreken met onderwerpen waar ze anders misschien niet mee in aanraking zouden komen. En met uitzondering van de afgelopen coronaperiode is dat goed gelukt. Samen met de vrienden van de MensAcademie: leden die het leuk vinden om de MensAcademie te ondersteunen bij de organisatie van inmiddels een twintigtal lezingen en excursies voor Mensaleden en hun introducés.

Niet alleen de thema's en sprekers kiezen we met zorg uit, maar ook de locaties voor ieder evenement. Zo kiezen we bij voorkeur ruimtes die goed aansluiten op het thema van die avond. Denk bijvoorbeeld aan een fiets- en wandelroute nabij Stompwijk, waar de deelnemers meer te weten kwamen over CO2 en de veengebieden. Of een introductie in het maken van documentaires in een grote filmzaal van Studio/K. Daarnaast is er altijd ruimte voor een gesprek en gezelligheid naderhand. De combinatie van inhoudelijke

lezing, aansprekende locatie én sociale bijeenkomst zorgen ervoor dat iedereen er iets uit kan halen. Dat maakte het afgelopen jaar ook zo lastig, aangezien de laatste twee onderdelen wegvallen bij een digitale MensAcademiebijeenkomst. We kijken dan ook uit naar het moment waarop het voor iedereen weer goed voelt om samen te komen op onbekende plekken met onbekende mensen vanuit het hele land.

Als organisatie hebben we namelijk veel plezier in het organiseren van bijeenkomsten. We genieten van veel support van zowel sprekers als vrienden van de MensAcademie bij de organisatie van onze evenementen. We hopen dan ook dat we de komende jaren een podium kunnen blijven bieden aan nog meer interessante gasten en onderwerpen. En zo bij te mogen blijven dragen aan de noodzakelijke intellectuele prikkel voor Mensaleden die iedereen wel eens nodig heeft. En deze club van hoogbegaafden soms net wat meer.

Dus heb je ideeën over een goed onderwerp, een fantastische locatie of een contactpersoon? **Neem dan vooral contact met ons op**, we maken graag kennis met je! Misschien wil je daarna zelfs wel betrokken raken als commissielid of vriend van de MensAcademie? We zien je graag bij de volgende activiteit, ergens in het land!

Met speciale dank aan: alle sprekers, lid en geen lid, en de voormalig MensAcademie-organisatoren Fieke van der Lecq, Nalan Karaveli-de Jong, Clazien Moison, Zilla Heldens, Inge Mewe, Nelleke Boonstra en alle voorgangers.

Benieuwd wat de MensAcademie zoal organiseert? In het verleden passeerden de revue: een vrolijk blokfluitconcert van Mazacrocha, een lezing over maatschappelijk onbehagen van Eefje Steenvoorden, een presentatie over de euro-crisis door Frank de Jong, een college knippen en plakken met CRISPR-Cas door Carina Nieuwenweg, een workshop documentaires regisseren van Daan Veldhuizen, een lezing over autisme door Florencia Chausovsky, een lezing over taal door taaldokter Joost Swanborn, een les houtindustrie en CO₂-uitstoot door Daniela Manuschevich, een lezing beleggen van Thomas Pistorius, en een college over terrorisme en salafisme door Vincent Hoek.

Tania Karina Manuschevich Viaux (NL6502) is commissielid van de MensAcademie en projectleider Innovatie bij de Rijksoverheid. Daarnaast is ze een liefhebber van hot power yoga en fotografie. Ze is nieuwsgierig naar de wereld en vaak op zoek naar verbanden en effecten. Ook leest ze graag boeken die hun waarde hebben bewezen en bezoekt ze regelmatig lezingen en debatten.

Jos de Krieger (NL6690) is partner bij Superuse, het bureau voor circulaire architectuur en stedenbouw op basis van lokale stromen en hergebruik van materiaal. Daarnaast geeft Jos les aan de TU Delft, zet hij zich in voor GroenLinks Amsterdam en natuurlijk voor de MensAcademie.

Door Ria van der Velde (tekst & foto)

FRISDENKERS

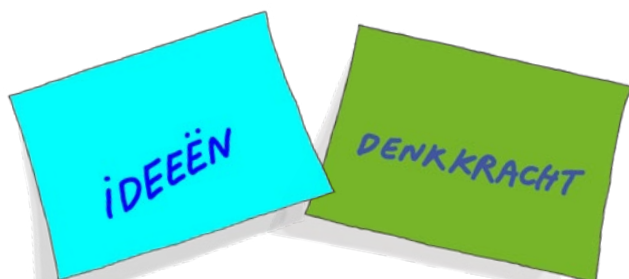
Wie zijn de Frisdenkers van Mensa Nederland? Zoals de naam al doet vermoeden, kijken deze Mensaleden met een frisse blik mee op complexe vraagstukken en uitdagingen. Het liefst helemaal zonder voorkennis zetten de frisdenkers hun originele denkkraft, creativiteit en associatief vermogen graag in om mensen en organisaties te helpen.

Hoe het ontstond

Als contactpersoon van de regio belde ik regelmatig nieuwe leden, om zo de drempel te verlagen en ze uit te nodigen voor de maandelijkse borrel. Heel vaak hoorde ik dan dat ze zo graag hun 'brainpower' wilden gebruiken om iets te betekenen voor de maatschappij. Mensaleden werden op dat moment al geregeld uitgenodigd bij sessies her en der, maar dat leidde zelden

mooië uitdaging. En met een beetje hulp van binnenuit (ons bestuurslid Rob Scipio werkte bij RWS) vonden zij dat ook.

Op vrijdag 31 juli van dat jaar was het zover: het LEF Future Center stelde hun centrum een hele dag open. We verdeelden vijftig internationale Mensaleden over twee begeleide brainstormsessies. Het was een groot succes, en daarna heb ik mijn wens uitgesproken om hier een terugkerend evenement van te maken. Mijn visie was om Mensaleden mee te laten denken in de creatieve brainstormsessies van diverse bedrij-

tot iets. Zo bleken Mensaleden vaak met ideeën te komen waar experts eerder al mee op de proppen waren gekomen. Knap als je bedenkt dat zulke experts er vaak veel langer over deden, maar je kwam er niet veel verder mee. Dus rees de vraag: hoe zouden we dit anders kunnen doen?

De eerste sessie

Tijdens de EMAG (European Mensas Annual Gathering, red.) van 2009 in Utrecht heb ik het LEF Future Center van Rijkswaterstaat aangeschreven met de vraag of ik daar eens binnen zou mogen kijken. Een jaar eerder had Rijkswaterstaat dat centrum geopend als hun nieuwe brainstormlocatie. Dit leek me een mooie gelegenheid om ze te verleiden om iets met Mensa te doen en ik plaatste een oproep op de website. Of ze het interessant zouden vinden om met hoogbegaafden uit Europa met allerlei verschillende disciplines na te denken over Nederlandse uitdagingen? Omdat dit centrum gespecialiseerd is in het begeleiden van creatieve processen leek me dat een

ven en organisaties zodat zij op een zinnige manier een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Daarop heb ik samen met Douwe Wiersma de Wilde Ganzen opgericht.

In de jaren daarop schoven de Wilde Ganzen regelmatig aan bij de brainstormsessies van LEF om mensen uit hun comfortzone te halen, onder meer door vragen te stellen en ande-

“Waar ik vooral de toegevoegde waarde van de Frisdenkers zag, is dat zij het perspectief van de adelaar vertegenwoordigden. Een scherpe blik, snel in de gaten hebben wat er speelt, dat van een wat grotere afstand bekijken en van daaruit heel raak reageren.”

- Karin van Doorn, sessiebegeleider bij Frisdenkers

Van Wilde Ganzen naar Frisdenkers

re denkwijzen te laten zien. Van LEF kregen we een vast bedrag om de onkosten van de deelnemers te vergoeden én om trainingen te geven aan geïnteresseerde Mensaliden. Dat was voor ons meteen een goede gelegenheid om te zien wie er goed bij onze Wilde Ganzen paste. Daar ging namelijk wel een selectie aan vooraf - niet ieder Mensalid is geschikt om hiervoor ingezet te worden. Zo waren we op zoek naar communicatief sterke leden met een vrije denkstijl, die gericht waren op samenwerking. Na het tragisch overlijden van Douwe Wiersma sloot Petra Jungblut zich bij ons aan om deze trainingen te geven.

Inmiddels is de naam veranderd naar Frisdenkers en heb ik mij teruggetrokken als coördinator, maar we hebben al vele sessies achter de rug bij LEF Future Center en diverse andere organisaties, zoals de NS, het Mandelahuysje, de Jaarbeurs Summit voor de Zorg en meer.

Mijn werk voor de Frisdenkers gaf mij heel veel voldoening. Niet alleen omdat we iets konden betekenen voor de maatschappij, maar ook omdat leden er echt heel blij van werden. Hoe mooi is het als jouw denkkraft nu eens niet bedreigend overkomt maar juist zeer gewaardeerd wordt? En je hoefde je niet eens voor te bereiden. Velen namen daar graag een vrije dag voor op!

Ria van der Velde (NL2841) heeft liefde voor het ontdekken en wil dat graag delen met anderen. Via de lerarenopleiding Biologie en Huishoudkunde naar de informatica, aurareading en beeldende kunst. Bij Mensa houdt ze zich vooral bezig met het organiseren van activiteiten die ze zelf leuk vindt, zoals de Frisdenkers.

Ervaringen van een facilitator

Mijn opdrachtgever en ik zijn heel enthousiast over de rol die de frisdenkers hebben gespeeld en de manier waarop zij dat gedaan hebben. Ik heb twee groepjes begeleid, dus ik heb vooral gezien wat daar de inbreng was, maar van de facilitator die het derde groepje begeleidde heb ik vergelijkbare geluiden gehoord. Waar ik vooral de toegevoegde waarde van de Frisdenkers zag, is dat zij het perspectief van de adelaar vertegenwoordigden. Een scherpe blik, snel in de gaten hebben wat er speelt, dat van wat grotere afstand bekijken en van daaruit heel raak reageren.

Soms bestond die reactie uit verdiepende vragen, vragen naar de diepere betekenis van het project of naar de context, soms was dat een samenvatting van wat er gezegd werd met een analyse... Hun inbreng was steeds zeer to the point en bracht het gesprek in de groep verder. En ze gaven die inbreng op een heel bescheiden en betrokken manier: zij plaatsden zichzelf niet buiten of boven de groep.

Ik heb met veel plezier met hen samengewerkt en zou dat in de toekomst heel graag nog een keer doen!

~ Karin van Doorn

VERDER LEZEN OVER HOOGBEGAAFDHEID? DEZE MENSELEDEN SCHREVEN HUN EIGEN BOEK

Onder de leden van Mensa bevinden zich diverse auteurs die over uiteenlopende onderwerpen hebben geschreven. Uiteraard gaat een deel over hoogbegaafdheid, bedoeld voor hoogbegaafden zelf of voor hun omgeving. Marion de Groot schreef de afgelopen jaren talloze recensies voor *HiQ* en deelt een selectie van deze boeken.

Een andere kijk op hoogbegaafdheid

Mariken Althuisen,
Esther de Boer en Nathalie
van Kordelaar, 2014
ISBN 9088505594

Dé hoogbegaafde bestaat niet, betogen de schrijvers, wat ze illustreren met citaten van en over hoogbegaafden. Het boek beschrijft de diversiteit van hoogbegaafden en hun symptomen. De nadruk ligt minder op wetenschappelijke onderbouwingen en meer op ervaringen en praktische tips. Het boek besteedt veel aandacht aan het gevoel: lekker in je vel zitten als hoogbegaafde en doen wat goed voelt.

Het boek leest erg soepel en is ook voor leesvaardige kinderen toegankelijk. De tips zijn verdeeld in tips voor ouders, voor leerkrachten en voor de hoogbegaafde zelf. Verwacht geen revolutionair andere inzichten in hoogbegaafdheid, maar vooral herkenning. Een goed boek om aan te raden aan jonge hoogbegaafden, ouders en leerkrachten in je omgeving die wel wat tips kunnen gebruiken. En met 128 pagina's is het lekker beknopt.

veel vragen zitten over welke eigenaardigheden te wijten zijn aan je hoogbegaafdheid en hoe je ermee omgaat. Het boek benoemt deze vragen en beantwoordt ze waar mogelijk met feiten en adviezen. Hierbij verwijzen de auteurs regelmatig naar wetenschappelijke onderzoeken en interviews met hoogbegaafde volwassenen.

Wat opvalt is de zorgvuldigheid van de formuleringen. Als een bewering niet gestaafd kan worden door goed uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek benoemen Nauta en Van de Ven dat uitgebreid. Dat maakt het boek prettig correct, wat heerlijk is voor de perfectionistische hoogbegaafde, maar ook wat tam en onuitgesproken. De inzichten zijn niet schokkend, maar kunnen erg nuttig zijn voor de 'beginnende hoogbegaafde' die net aan zijn ontdekkingsreis begonnen is. Een aanrader voor als je het gevoel hebt vast te lopen in je werk of in je sociale leven, en wil weten hoe andere hoogbegaafden hiermee omgaan.

Hoogbegaafde volwassenen Zet je gaven intelligent en positief in

Noks Nauta en Rianne
van de Ven, 2017
ISBN 9789491757440

Menig Mensalid weet dat het leven van een hoogbegaafde niet altijd over rozen gaat. Zeker als je op latere leeftijd ontdekt dat je hoogbegaafd bent, kun je met

De Droomdenker

Lees- en werkboek over hoogbegaafdheid, hoogsensitiviteit en beelddenken

Suzanne Buis, 2017
ISBN 9789082661910

Een hoogbegaafd of hoogsensitief kind wordt vaak niet als zodanig herkend. Het kind kan zich onbegrepen of raar voelen, en de omgeving kan denken dat het kind de vraag niet snapt als het antwoord niet aan hun verwachtingen voldoet. De Droomdenker vertelt het verhaal van Wouter, die anders denkt dan zijn klasgenoten. Het is geschreven uit het perspectief van het kind, wat maakt dat het herkenbaar is voor kinderen zoals hij. Tussendoor stelt Buis vragen aan de jonge lezer: 'Herken je dit? Wat zou jij doen?'

Goed aan het boek is dat het niet begint met een stempel en bijbehorende eigenschappen, maar dat het kinderen zelf laat ontdekken of ze zich herkennen in het verhaal van Wouter. Dit maakt het boek tot een goed middel om het gesprek met ze aan te gaan. De twee ingeschakelde assistent-recensenten in de doelgroep lazen het boek graag en herkenden zich in de situaties. Tijdens het lezen samen met hun vader of moeder vertelden ze over hun eigen ervaringen. Het zou mooi zijn als kinderen terloops zelf met dit boek in aanraking komen, zodat ze niet afhankelijk zijn van een ouder of leerkracht die ze erop wijst.

Uitzonderlijk talent Gids voor hoogbegaafden, uitvinders en andere vreemde vogels

Frans Corten, 2019
ISBN 9789491757846

Voor vreemde vogels met uitzonderlijke talenten is het niet altijd makkelijk om een passende plek in de samenleving te vinden. Op school en op het werk kunnen zich allerlei drempels voordoen als je niet in het standaard plaatje past. Corten begeleidt al twintig jaar uitzonderlijke talenten in hun loopbaan. In dit boek deelt hij adviezen die kunnen helpen bij het vinden van een plek die bij je past. Ook interviewt hij een aantal uitzonderlijke talenten die (uiteindelijk) goed terecht zijn gekomen over hun weg daarnaartoe.

Corten heeft een vriendelijke en positieve manier van benaderen. Iets waar een ander zich slechts aan zou ergeren, weet hij om te denken tot een kracht. Hij brengt zijn vele nuttige adviezen met respect. Ook als je alles over hoogbegaafdheid al gelezen hebt, is dit een boek waar je inspiratie uit kunt halen. In 2021 is er ook een

Engelse editie verschenen. Ongetwijfeld zal Corten er klanten aan overhouden; toch leest het boek niet als een reclamefolder.

Kracht en kwetsbaarheid Over het leven van hoogbegaafde volwassenen

Maud van Thiel en
Imanda Slief-Boom, 2020
ISBN: 9789090323848

De auteurs, psychotherapeut en psycholoog, hebben tien jaar lang sessies voor hoogbegaafde volwassenen georganiseerd, en deelnemers gevraagd om hun ervaringen op onderwerpen als relaties en school op te schrijven in een soort dagboek. Per onderwerp geeft het boek een samenvatting van deze ervaringen, met citaten en beschouwingen van de auteurs.

Aan de toon van het boek is de wetenschappelijke insteek van de auteurs af te lezen. De ervaringen zijn anekdotisch, dus niet kwantitatief onderzocht. De zorgvuldige formuleringen voorkomen al te veel stelligheid, maar maken het ook wat stijfjes. Niettemin leest het prettig en zijn de ervaringen stuk voor stuk herkenbaar. Nuttig voor de hoogbegaafde die zichzelf probeert te begrijpen, maar ook voor ouders, familie en vrienden.

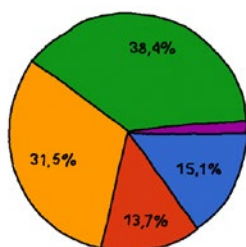
Marion de Groot (NL6517) woont op de Utrechtse Heuvelrug en is zelfstandige in de IT onder de naam [Pick my Brain](#). Als requirements-analist vertaalt ze de eisen van de klant in realistische specificaties voor de programmeur. Ze is sinds 2010 lid van Mensa.

• ZO ZIET • DE TOEKOMST ERUIT

door F. Suzanne Scholten en Maaïke Tol

We kijken niet alleen terug op 75 jaar Mensa, we kijken ook graag vooruit! Hebben we in 2096 een eigen ruimtestation? Of hebben we tegen die tijd een populaire talkshow op internet? Gaan we massaal digitaal? Maken we furore met een eigen opleidingsinstituut? Is het Mensadorp een feit of zijn we nog steeds in de regio aan het borrelen? We vroegen het de leden in een enquête. Zo'n 75 Mensaleden deelden hun ideeën over de toekomst van Mensa.

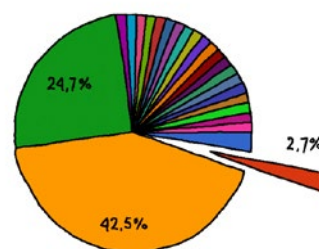
1. HOE LANG BEN JE AL LID VAN MENSA?

- < 5 jaar
- 5-10 jaar
- 10-20 jaar
- > 20 jaar

2. IN 2096 HEEFT MENSA ...

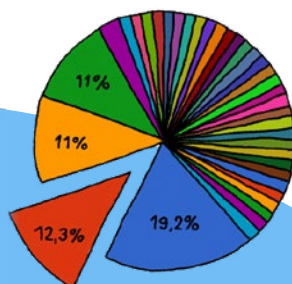
- 1.500.000 leden
- een eigen ruimtestation
- nog steeds regionale borrels
- meerdere leerstoelen over hoogbegaafdheid

Thessa van Aerde

'...een oplossing voor het klimaatprobleem gevonden.'

3. DE TOEKOMST VAN MENSA ...

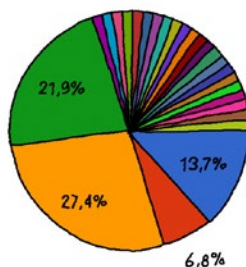

- hangt af van de AV
- is digitaal
- ligt boven NAP
- is net als het verleden en heden een illusie

Christianne Bezembinder-de Wolf

'...hangt af van de betrokkenheid van de leden.'

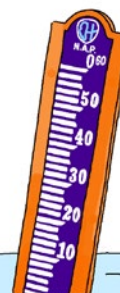
4. MENSA ZAL FURORE MAKEN MET...

- een eigen opleidingsinstituut
- een online talkshow
- wetenschappelijk onderzoek
- regionale borrels

Claudia Kerkhofs

'...een clubhuis voor nationale en internationale mensalen.'

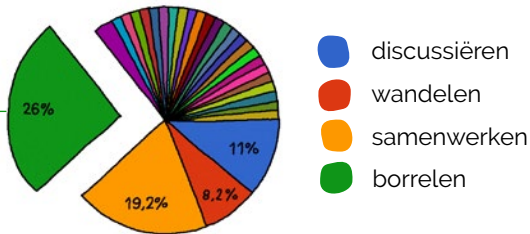
11%

Annelies van Twist

'...interessante bijeenkomsten bezoeken en gezellig samen zijn.'

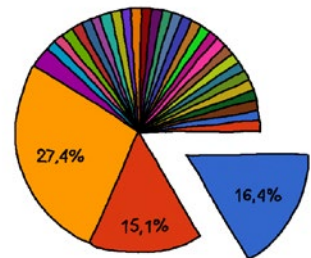
5. MET ANDERE MENSELEDEN GA IK HET LIEFST...

6. TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN VAN MENSA ZIJN ...

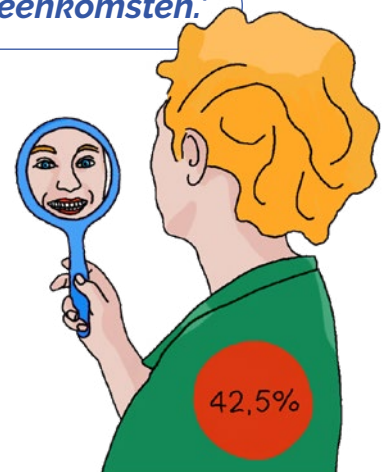
vooral online
internationaal
regionale borrels

Loura Bos

'...digitale én fysieke bijeenkomsten.'

7. MENSA IS VOOR MIJ ...

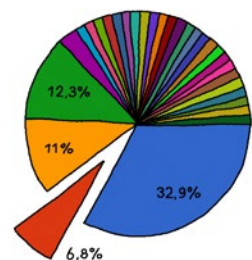

8. IN DE TOEKOMST VAN MENSA VERWACHT IK ...

Rob Visser

lezingen, webinars, studie
wetenschappelijk onderzoek
online activiteiten en bijeenkomsten
regionale borrels
alle bovenstaande

'...dat borrels mondiaal zullen zijn, omdat reistijd geen issue meer is door innovatie van vervoer.'

Illustraties HalloAfiin.nl (F. Suzanne Scholten)

DE GESCHIEDENIS VAN HIQ

In april van 2012 kwam het nulnummer van een nieuw Mensa magazine uit. Kwartiermakers Eric Haas, Ingrid Touwslager, Johan van Hagen, Maureen de Jong, Priscilla Keeman en ondergetekende hadden -volgens het bestuur destijds- in 9 weken een megaklus geklaard. In een hotellobby naast Utrecht Centraal troffen we elkaar voor het eerst onder leiding van bestuurslid Rob Scipio. De daaropvolgende periode werkten we hard om een blad en redactieformule te ontwerpen. We verplaatsten ons hoofdkwartier naar Den Haag en vergaderden, brainstormden en schreven net zolang totdat het eerste nummer naar de drukker kon; de eerste HIQuarterly was een feit.

Via een enquête vroegen we de leden wat ze ervan vonden om dat als input voor het vervolg te gebruiken. Erik van Westerlaak volgde Maureen op als vormgever, Johan verliet de redactie wegens tijdsgebrek en met de overgebleven kwartiermakers vormden we het eerste jaar een team. Ondanks dat het een kwartaalblad was, bleek de hoeveelheid werk voor veel van ons echter te groot. Zo onregelmatig als dat we uitkwamen, zo regelmatig lieten we wat steken vallen. Zeker gezien de ambities om buiten de vereniging te treden, zagen we in overleg met het bestuur geen andere mogelijkheid dan te reorganiseren. Met succes. Ik nam het roer over van Priscilla als hoofdredacteur en dankzij de toevoeging van professioneel vormgever Robert Nijboer en beroepsschrijver Karina Meerman kregen zowel opmaak als inhoud een upgrade. Op de eerstvolgende ledenvergadering kregen we het vertrouwen om buiten de vereniging te treden. - Michan Biesbroek

REDACTIE

Hoofd- & eindredacteur: Maaïke Tol
Artdirector & chef redactie: F. Suzanne Scholten
Redacteur & Mensahistoricus: Edu Braat
Opmaak & design: Robert Nijboer
Corrector: Yvonne Veltmaat

FOTOGRAFIE

Michiel Borgart - Forever Images
Leanne de Haan
Jeroen Komen
George Maas
Naomi van Mierlo
Ruud Waij

ILLUSTRATIES

Robert Nijboer - Oburon Design
Floris Oudshoorn - Swamp Thing
F. Suzanne Scholten - HalloAfijn
Jeroen Stolwijk

AUTEURS

Thessa van Aerde
Christianne Bezembinder-de Wolf
Edu Braat
DickJan Braggaar
Henkhenk Broekhuizen
Valérie Clabbers-Reiter
Yvonne Cramer

Brenda Dekkers
Esther van den Enden
Marion de Groot
Elise Hofhuis
Charlotte Hoyng
Kees Koenen
Jos de Krieger

Tania Karina Manuschevich Viaux
Zyg Murach
Noks Nauta
F. Suzanne Scholten
Maaïke Tol
Ria van der Velde
Bas Warmenhoven

MET DANK AAN

Elwin Albert
Jeroen van Beele
Harro van den Berg
Christianne Bezembinder-de Wolf
Ton Bil
Willem Bouwens
Henkhenk Broekhuizen

Han Brouwer-Keij
Esther van den Enden
Vivien van Geen
Ingeborg Groeneweg
Marlous de Haan
Liam de Haan
Kristen Horn

Margreet Jacobse
Marja Janssen
Wouter de Jong
Esperanza van de Laar
Olivier Müller
Noks Nauta
Ger van Oirschot

Hilde Onderdijk-Varkevisser
Rudy Rensink
Ronald Rondaij
Jos Verhoeven
Elly Willebrands
Louise Woof
Roeland van Zeijst

MET SPECIALE DANK AAN

Frans van Dongen
Anne Hofstede
Joop de Leuw

Karina Meerman
Wim Rill

INFORMATIE VOOR LEDEN VAN VERENIGING MENSA NEDERLAND

Alle voorgaande edities van HiQ Mensa Magazine en HiQuarterly zijn als pdf te downloaden van de ledensite. Wil je helemaal geen papieren tijdschrift? Of juist wel, maar heb je het niet per post ontvangen? Stuur dan een e-mail naar ledenadministratie@mensa.nl.

RECHTEN EN AANSPRAKELIJKHEID

Niets uit deze uitgave mag – op welke wijze dan ook – worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Citeren met bronvermelding is wel toegestaan. Alle auteursrechten worden uitdrukkelijk voorbehouden. Beweringen en meningen, geuit in de artikelen en mededelingen in HiQ Mensa Magazine zijn die van de auteur(s) en niet (noodzakelijkerwijs) die van de redactie of Vereniging Mensa Nederland.

HiQ besteedt de uiterste zorg aan de betrouwbaarheid en actualiteit van alle gepubliceerde artikelen in het magazine, maar kan niet aansprakelijk worden gesteld voor kennelijke onjuistheden. Vereniging Mensa Nederland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor kennelijke onjuistheden in deze publicatie.

Bij de keuze van de fotografie en het illustratiemateriaal is getracht de daarop berustende auteursrechten en portretrechten te ontzien of te honoreren. Zij die menen auteursrechtelijke aanspraken te kunnen maken, worden verzocht contact op te nemen met de uitgever.

REDACTIEADRES

Vereniging Mensa Nederland
Horapark 9, 6717 LZ Ede
redactie-magazine@mensa.nl
Website: www.mensa.nl/hiqmagazine

Druk: Maerschalk Mediaproducties, Nieuwkuijk

ISSN 2468-7995

LOSSE NUMMERS, ABONNEMENTEN, ADVERTENTIES

Je kunt de jubileumeditie nabestellen voor € 9,95. Een regulier los nummer kost € 6,95, een jaarabonnement € 12,50. Voor bestellingen, vragen over betaling en bezorging of adverteren neem je contact op met de redactie via: redactie-magazine@mensa.nl.

